VIENYBĖ

Lithuanian National Weekly

LXV M. BROOKLYN, N. Y. PENKTADIENIS, 1950 M. VASARIO (FEBRUARY) 17 D. KAINA 10 C.

New York Public Library 470 Fifth Ave.

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY FEB 20 1950

JAV remiasi jėgos politika,

BET PASIRENGUSI TARTIS ATOMINĖS ENERGIJOS KONTROLĖS KLAUSIMU

Spaudos konferencijoje valstybės sekretorius Dean Acheson išdėstė vyriausybės nuomonę santykių su sovietais klausimu. Jo pareiškimas laikomas Amerikos užsienių politikos gairėmis vandenilio bombos amžiuje.

Dean Acheson atmetė bet kokias galimybes siūlyti sovietams kokius pasaulinės taikos išlaikymo projektus, savo krašto antikomunistinę strategiją bazuodamas jėgos politika. Jo žodžiais, ketverių metų praktika parodė,

kad neįmanoma taikai tarnauti ten, kur reikia susitikti su sovietais. Esą, su jais tegalima tik tada eiti į susitarimus, jei nustatoma kuri nors tiksliai apibrėžta situacija, o kitaip — tie susitarimai neturi jokios prasmės.

Toliau jis pakartojo abiejų rūmų atominės energijos komiteto pirmininko McMahon ir senato karo komisijos pirmininko senatoriaus Tydings kalbas. Pirmasis siūlė suorganizuoti visą pasaulį (taip pat ir Sovietų Sąjungą) apjungiančią ūkinę pagalbą, numatytą penkerių metų laikotarpiui su 50 bilionų dol. suma. Jo manymu, gal šitokiu būdu pavyktų priversti sovietus sudaryti tikrą atominės energijos kontrolę, neišskiriant nė vandenilio bombos. Senatorius Tydings pasiūlė prezidentui Trumanui sušaukti nusiginklavimo konferenciją.

Šiuo klausimu, be senatorių, buvo pasisakiusi dar ir visa eilė mokslininkų ir politikų, bet administracija susilaikė nuo bet kokio aiškinimo, ligi prezidentas paskelbė įsakymą pradėti gaminti vandenilio bombas. Ir tik dabar D. Acheson nurodė šio nutarimo priežastį. Kaip vėliau iš jo atsakymų paaiškėjo, sovietams nenumatoma pasiūlyti naujų projektų, nes Bernardo Baruch paruoštasis tarptautinis atominės energijos projektas yra pats tinkamiausias, kuri dabartinėmis sąlygomis galima pasiūlyti.

Jis taip pat nepritarė ir tam sumanymui per naują sudarytį komisiją, kuri reviduotų amerikiečių atominės energijos kontrolės planus, kaip neturinčiam pagrindo, nes sovietams grynos sutartys nieko nereiškia, jie lenkiasi tik prieš jėgą.

Kalbėdamas apie vandenilio bombą, jis pabrėžė, kad ateities karas galįs būti dar žiauresnis. To akivaizdoje reikalinga veikti dar šalčiau apgalvojus, nes rimties stokos pasekmės šįkart galinčios būti žymiai skaudesnės, negu praeityje.

Baigdamas, D. Acheson sustojo ties savikritika JAV ir kitose demokratinėse valstybėse, prieidamas išvados, jog savikritika neturinti virsti abipusiais priekaištais.

Netrukus po D. Acheson pareiškimo valstybės departamentas pakvietė Sovietų Sąjungą per naują pradėti pasitarimus atominės energijos reikalu, pažadėdamas visišką bendradarbiavimą, jei sovietai turėtų kurių nors naujų pasiūlymų.

John D. Hickerson, Valstybės Departamento įgaliotas, atrėmė sovietų atstovo Malikο tvirtinimą, kad dėl ligšiolinio nesutarimo atominės energijos klausimu tesą kalti vien vakariečiai. Hickerson pabrėžė ir spaudos konferencijoje, kad JAV remiančios JT atominės energijos kontrolės planą ir tikinčios, jog galima būtų šį planą dar patobulinti. Tuo atveju JAV sutiktų kalbėtis, kad tik būtų prieita prie bendro susitarimo. Į spaudos atstovų klausimus Hickerson konkrečiai atsakė, kad JAV kiekvienu metu yra pasirengusi su rusais kalbėtis atominės energijos kontrolės klausimu, žinoma, tik Jungtinių Tautų ribose.

Iš Sovietų Sąjungos žiniomis, čionykščiai užsienių diplomatai tiki netrukus įvyksiančių pasitarimų galimumu.

PAMALDOS IR PAMINKLAS LIETUVAI IZRAELYJE

Jeruzalė (LAIC) — Kristaus Kryžiaus Kelio trečioje stotyje — kur Kristus buvo suklupęs savo Kryžių benešdamas — aukščiau altoriaus pastatyta ir pašventinta statula vaizduojanti Kristų parkritusį po sunkia Kryžiaus našta. Ji pastatyta ant akmens kuriame iškalti šie reikšmingi žodžiai: pirmoje eilėje "1940 —1950," antroje eilėje — "Jezau, Gelbėk Lietuvą!," trečioje eilėje — "1950 m. sausio 22 d."

Tai pirmas reikšmingas šių Jubiliejinių Metų įvykis, susijęs su Lietuvos martirologijos dešimtmečiu. Paminklą iš svetur atsivežė ir padovanojo kenčiančios Lietuvos sūnus, bolševikų kalintas ir ištremtas, vėliau išsilaisvinęs iš vergijos. Jisai atsivežė šį paminklą į Šventąją Žemę ir jį padovanojo šiais sumetimais: "Kadangi gyvenu laisvuose kraštuose ir turiu progą lankyti Jeruzalę, tai paliksiu čia simbolinį paminklą kenčiančių lietuvių katalikų vardu ir iškląusysiu Šv. Mišių, paaukotų Lietuvai ir visiems lietuviams katalikams, kurie šiandien vargsta kalėjimuose Lietuvoje ir Sibiro taigose." Tuo tikslu šis lietuvis sąmoningai pasirinko tą vietovę, kur Kristus buvo suklupęs po sunkia Kryžiaus našta.

Sausio 22 d. čia pamaldas lankė beveik visi kunigai ir tikintieji, kurių giminės yra anapus "geležinės uždangos," Po to, armenų katalikų patriarchato patalpose, lietuvis padarė priėmimą. Jis pavaišino svečius, prašneko į juos lietuviškai, o po to buvo pasakytos kelios kalbos — arabiškai, prancūziškai, lenkiškai, ir čekiškai. Dalyvavo ir kanauninkas Stefan Pietruszka, karo metu iš armenų įsigijęs Viae Crucis (Kryžiaus Kelio) vietovės ir pastatęs du altorių lenkų vardu. Kan. Pietruszka ne tik stotimis pasirūpino, bet ir sukūrė muziejų bei Ex Oriente Lux institutą. Iškilmėse dalyvavo ir 86 metų senutė — Marijona Ažubalis, jau 48 metus gyvenanti Jeruzalėje. Kalbas pasakė — armenas Msgr. Koumyoumdija, chorvatas T. Marijonas Marančič ir jugoslavas T. Augustinas Augustinovič, čechas R. Damian Mlynsky, lenkas T. E. Lisecki, paminklą sukūręs artistas F. Nicodem ir keli kiti.

BBITAI TEIS DR. FUCHS

Teismo prokuroras T. C. Humpries Londone pareiškė, jog yra nustatyta, kad dr. Fuchs septynerius metus teikęs sovietams britų ir amerikiečių atomo tyrinėjimo paslaptis. Prileidžiama, kad per išdavimą sovietams gali būti žinoma ir vandenilio bombos paslaptis.

Vasario mėn. 28 d. kriminaliniame teisme bus svarstoma jo byla. Prokuroras ir jo liudininkai nurodė, kad prieš dr. Fuchs esama daug kaltinamos medžiagos, kuri, gal būt, niekad negalės būti ištisai paskelbta, nes tenai esama labai svarbių slaptų dalykų.

Pasirodo, kad dr. Fuchs nuo 1942 m. susitikdavęs su rusų šnipais New Yorke, Bostone, Los Alamos ir Londone. Savo pareiškime jis prisipažino, kad 1946 m. Londone už informacijas gavęs iš sovietų pasiuntinybės 100 svarų "simboliško atlyginimo", o vėliau ir daugiau gaudavęs.

Dr. Klaus Fuchs tėvas — 75 metų amžiaus prof. Emil Fuchs, šiuo metu dėstąs teologiją Leipzigo universitete, Associated Press atstovo iš Berlyno telefonu paklaustas, atsakė netikįs, jog jo sūnus būtų panašiai pasielgęs ir tuojau pat pridūrė, kad jis norėtų už savo sūnų liudyti teisme. Esą, jo parodymai turėtų sūnaus likimui didelės reikšmės.

AMERIKOS IR PASAULIO ĮVYKIAI

— **East Texas, North Louisiana, South Carolina ir West Tennessee valstybėse paskutinę savaitę praūžusių viesulų metu žuvo 47 asmens ir apie 200 sunkiai sužeista. Daug kur padaryta didelių nuostolių trobesiams.**

— **Senatorius Lyndon B.** Johnson (D. Texas) pareikalavo pravesti kvotą dėl JAV tolimojo vairavimo pabūklų, tvirtindamas, kad sovietai šioje modernaus karo vedimo srityje yra žymiai pažengę.

— **Per sausį iš JAV į keturias Vokietijos okupacines zonas pasiųsta 371,000 įvairių siuntinių beveik 3,5 mil. dol. sumai. Nuo 1946 m. į Vokietiją iš JAV pasiųsta 40 mil. siuntinių už 59 mil. dol.**

— **Sovietų zonos vokiškoji** spauda, minėdama Drezdeno bombardavimo 5 metų sukaktį, 20 mil. Rytų Vokietijos gyventojų pabrėžia: "Sugriautasis Drezdenas primena jūsų pareigas kovoti prieš imperialistinius plėšikus", nieko neužsimindamas, kad tikrumoje šis Drezdeno bombardavimas ruošė kelius raudonajai armijai žygiuoti į Vokietiją.

— **Buvęs Hitlerio SS pulk.** Skorzeny, tas pats, kuris savo metu išlaisvino Mussolinį, pabėgęs nuo vokiečių teismo į Argentiną, o iš čia svetima pavarde apsigyvenęs Paryžiuje, neseniai išslydo prancūzų policijai iš rankų.

— **Kinijos Liaudies Respublika** pasirašė su Sovietų Sąjunga 30 metų draugiškumo sutartį, kurioje pabrėžiama, kad ja norima "apsisaugoti japonų imperializmo ar išvengti užpuolimo iš kurio nors krašto, tiesioginiai ar netiesioginiai surišto su Japonija."

— **Regionalinis lenkų karinis** teismas Stettine mirties bausmę paskyrė lenkui, kuris buvo kaltinamas šnipinėjęs Prancūzijai. Prancūzijos konsulato sekretorius Robineau ir G. Drouet gavo nuo 10 — 12 metų kalėjimo. Kiti lenkai nubausti ilgalaikėmis kalėjimo bausmėmis.

— **Iš Italijos pranešama apie** komunistų organizuojamą darbininkų pasipriešinimą iškrauti iš JAV ateinančius ginklus ir amuniciją, Italijai siunčiamus Atlanto pakto ribose.

— **Irako vyriausybei dviejų** valandų laikotarpyje pavyko likviduoti sukilimą, kurį ruošė iš pareigų atleistasis policijos vadas Ali Khalid.

— **Kovo 19 d. Belgijoje** įvyks plebiscitas, kurio metu tauta turės pasisakyti, ar ji nori, kad sugrįžtų karalius. Tačiau šis plebiscitas turės tik patariamojo balso, nes po to galutinai nuspręs parlamentas. Karalius Leopoldas jau nuo 1945 m. gyvena Šveicarijoje.

— **Paskutinės savaitės** laikotarpyje Franco amnestavo 450 politinių kalinių.

— **Italų filmų režisierius** Roberto Rossellini, kurio filma "Stromboli" jau rodoma Amerikoje, spaudos atstovams pareiškė, kad Hollywoodas padaręs neleistinų filmo pataisymų, kuriems jis nepritaria.

— **Sovietinės Vokietijos** teisingumo ministerija su SED partijos vadovybe nutarė krašte steigti naujas koncentracines stovyklas "valstybei priešiškam elementui izoliuoti." Tuo tarpu sovietai propagandos sumetimais skelbia panaikiną koncentracines stovyklas.

— **Ryšium su žiniomis apie** maršalo Petain sveikatos pablogėjimą, jo žmona spaudai pareiškė, kad jos 94 m. amžiaus vyras kalėjime jaučiasi gerai, dar pridurdama, jog Petain tikriausiai pergyvensiąs premjero Bidault valdžią.

— **JAV senatas patvirtino** 88 mil. dol. pagalbą Korėjai ir Formozai.

— **Indonezijos Respublika** gaus iš JAV 100 mil. dol. paskolą krašto ūkio atstatymui.

Sovietų troškimas

Vokietijos atsparumą Sovietų Sąjunga nori palaužti Berlyne, iš jo išstumdama Vakarų sąjungininkus. Turint Berlyną, bus lengviau propaguoti suvienytos Vokietijos idėją savo globoje.

Sovietų Sąjunga Vakarų sąjungininkus iš Berlyno norėjo išstumti garsiąja blokada. Jai nepasisekus, griebiamasi kitokių priemonių. Planuojama Vakarinių zonų Berlyną užimti su pagalba kariškais pagrindais suorganizuotų vokiečių komunistinių organizacijų. Jų žygiavimas į vakarinių zonų Berlyną, be abejo, vokiečiuose sukeltų pilietinį karą, į kurį įsikištų ir raudonoji armija. Tokiai akcijai vokiečių komunistinės organizacijos jau senokai pradėtos ruošti. Dabar tam žygiui jau esanti ir data nustatyta, būtent, gegužės 28 d., per Sekmines. Ar per Sekmines Berlyne įvyks komunistų planuojamas pučas, ar ne, dar sunku pasakyti, bet viena aišku, kad jau ruošiamasi, ir komunistinė propaganda dirba išsijuosusi. Kas iš to pučo išeis, taip pat sunku ką pasakyti, bet grėsmė vokiečiams gerokai gadina nervus.

Ir burtais to man niekas neišburtų,
Ką aš mačiau, — mačiau akim gyva.
Aušros keliais sugrįžo laimės kurti,
Paparčio žiedą radus Lietuva.

Tai kas, kad jai nekrovė niekas kraičio,
Už tai dabar, kaip rojaus obelis,
Žemaičiais, kapsais, dzūkais ir aukštaičiais
Žydės Dubysos, Nemuno šalis.

Tai kas, kad kulkos jai pro galvą ėjo
Kerštu liepsnojančios kovos aidu.
Tada ir dalgis pievoje žvangėjo
Pjovėjo rankose aštriu kardu.

Nejaučia laimės, — vargo nepasvėrę,
Neverkę, — niekad nesijuoks linksmai.
Tenai, kur brolių kraujas įsigėrė,
Plyta po plytos stiepėsi namai.

Dangus, — jisai tėvynei auksu lijo.
Sidabras tirpo tėviškės laukuos.
Taip klesti saulėje vandens lelijos,
Taip leipsta nuotaka baltuos šilkuos.

Kur jūra žarsto gintarą ir smėlį,
Šaly Vištyčio, Vievio, Žarasų — —
Dainavo miestai, vėliavas iškėlę,
Dainavo vyrai pergalės balsu.

Visi dainavo, krykštė, kad nelaimės
Ranka jau niekad, niekad nepalies...
Tos upės, — jos ramiai tekės pro kaimus
Smūtkeliais kalbančios tėvų šalies.

Ir burtais to man niekas neišdrįstų,
Ką aš mačiau, — mačiau akim gyva:
Sukniubo stumdoma, kaip Jėzus Kristus,
Žemaičių, kapsų, dzūkų Lietuva.

Nelaisvės pragaras, sparnus pakėlęs,
Slinkte atslinko iš rytų šalies,
Ir, kartais, rodosi, kad jo šešėlis
Visus, visus, net mirusius, palies.

Dabar nakčia tenai, kaip maro metais,
Tiktai, kur-ne-kur spinkso žiburiai.
Išalkęs slibinas ten suka ratą,
Ten suka ratą juodvarnių būriai.

Matau, kaip budelis, nagus suleidęs,
Staiga iškėlė kirvį virš galvos...
Tarytum ašaros našlaitės veidu,
Šešupėm bėga kraujas Lietuvos.

Praeina dienos, naktys ir pašvaistės,
Atslūgsta žaizdos, kerštas ir kova.
Artojas, prakaitą ir kraują laistęs,
Bučiuoja žemę, eidamas dirva.

Ir burtais to man niekas neišburtų,
Ką aš matau, — matau akim gyva:
Ateina laisvės židinio atkurti
Žemaičių, kapsų, dzūkų Lietuva.

CHURCHILL UŽ TRIJŲ DIDŽIŲJŲ KONFERENCIJĄ

Praeitą antradienį W. Churchill pareiškė, kad, laimėjęs rinkimus, jis norėtų susitikti su prezidentu Trumanu ir Stalinu ir aptarti karo pavojaus pašalinimą. Jei tarp Vakarų ir Rytų pasaulio negalima draugystė, tai, kad bent būtų išvengta šalt̨ojo karo. Jei trijų konferencijoje nebūtų galima susitarti, tuomet Anglija ir Europa turėtų pasikliauti Jungtinių Amerikos Valstybių pagalba ir jos pirmavimu atominių ginklų rungtynėse. Šis JAV pirmavimas esanti pasaulinės taikos tvirtovė ne tik pačiai Amerikai, bet taip pat Anglijai ir visam pasauliui.

W. Churchill pagyrė dabartinę darbiečių vyriausybę, kad ji laikosi atomo energijos paslapties. "Turėkime vilties," pareiškė W. Churchill, "kad baimės našta pagaliau nukris nuo suvargusios žmonijos pečių. Sovietų komunistinis pasaulis turįs daug didesnės karo pajėgas, bet Amerika turinti atominę bombą ir galinti gaminti dar tūkstantį kartų baisesnius atominius ginklus. Amerikos pranašumas atominių ginklų srityje esąs patikimiausias taikos laidas." W. Churchill tikįs, kad esą galima surasti dar patikimesnių saugumo laidų, negu atominė bomba.

W. Churchill yra pagarsėjęs kaip karo premjeras, ir šie jo pareiškimai, lyg nesiderina su jo charakteriu. Bet atsimintina, kad jie pasakyti ryšium su rinkimais į parlamentą, norint sušvelninti partinių priešų rinkiminį šūkį: kas nori karo, terenka W. Churchill.

ANTIKOMUNISTINIS AZIJOS PAKTAS

Šiuo metu Bangkoke (Siame) vyksta Jungtinių Amerikos Valstybių Tolimuosiuose Rytuose reziduojančių diplomatų konferencija, kuriai pirmininkauja ambasadorius Phillip Jessup.

Konfencijoje, be kitko, aptariami du svarbūs klausimai: Azijos antikomunistinė sąjunga ir taikos sutartis su Japonija. Esąs aptariamas antikomunistinis paktas, iškeltas Filipinų ir Siamo. Kai kurios valstybės pageidauja ir karinės sąjungos. Ph. Jessup pareiškė, kad, sudarant Azijos karinę sąjungą, JAV jai nevadovaus, bet palankiai sutiks.

Aptariant taikos sutartį su Japonija, kreipiamas dėmesys į tai, kaip sulaikyti komunistinį antplūdį Azijoje. Pietinei Azijai reikalingos japonų eksportinės prekės.

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY
FEB 9 1950

Amerikos Lietuvių Savaitė

ATSILIEPĖ Į BALF KVIETIMĄ

PIRMASIS ATSILIEPĖ

600 lietuvių ūkininkų tremtinių nuo uosto iki ūkių M.ch. valstybėje kelionei apmokėti. BALFo Direktorių Taryba kreipėsi į organizacijas ir visuomenę, prašydama sukelti $20,000.

Maspeth parapijos klebonas prel. Jonas Balkūnas, įvertindamas šio reikalo svarbą, pirmasis atsiliepė į Direktorių Tarybos atsišaukimą ir parašė BALF-ui šio turinio laišką: "Gerb.

Tremtinių transportui į Michigan ūkius pasižadu sukelti ligi Velykų $500.00.

Su pagarba
Jonas Balkūnas"

Neabejojame, kad šiuo mūsų Prelato ir visuomenės darbuotojo pavyzdžiu paseks ir kiti.

Vėliau atsiliepusiųjų tautiečių tarpe yra Indiana University profesorius dr. Jonas Balys. Jis BALF'ui rašo:

"Perskaitęs laikrašty žinią, kad reikia išgelbėti 600 lietuvių ūkininkų, partraukiant juos iš Vokietijos į šį kraštą, tuojau siunčiu $5. Tie žmonės yra tokia didelė mūsų negirdėtu žiaurumu naikinamos Tautos vertybė, ir reikalinga sukelti $20,000 suma yra tokia maža, kad ji turi būti per mėnesį laiko surinkta. Aš esu tikras, kad pusę pinigų sudės buvę tremtiniai. Juk tai reiškia tik kiekvienam iš 18,000 vieną kartą atsisakyti kino. Aš tikiu, kad kitą pusę lengvai sudės senieji lietuviai. Daug yra mūsų tautiečių, kurie turi gerus biznius, ne po vienerius namus ir ne po vieną automobilį. Kai kurios draugijos skelbiasi turinčios banke po $10,000 ir daugiau, nežinodamos, ką su tais pinigais veikti. Ko gero, gali bankas bankrutuoti ir pinigai dingti.

Aš siūlau, kad BALF'as sudarytų planą sukelti $40,000 ir tiesioginiai išsiuntinėtų paraginimus asmenims ir organizacijoms, **prašydamas aukoti tam tikrą nustatytą mažiausią sumą.** Pusė gal neatsilieps, bet aš nesu tokios blogos nuomonės apie mūsų tautiečius, kad prileisčiau, jog du trečdaliai tylės. Ir pinigai bus sukelti. Jie turi būti sukelti. Svarbiausias dalykas — tie žmonės turi būti atvežti".

ALT SĄJUNGA SKELBIA KONKURSĄ

Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga skelbia konkursą pagaminti projektą Sąjungos nario ženklui.

Konkurso sąlygos:

1. Ženklas turi būti tinkamas nešioti prie krūtinės.
2. Jis turi būti sudarytas lietuvių tautiniais bei istoriniais motyvais, gali būti įjungtos ir Sąjungos raidės -ALTS.
3. Konkurse gali dalyvauti visi lietuviai, nežiūrint, kur jie gyventų.
4. Projekto tinkamumą spręs Sąjungos Valdyba.
5. Projektas turi būti pristatytas iki 1950 m. gegužės 1 d. adresu: National Lithuanian Society of America, 148 Grand St., Waterbury, Conn. Jis pasirašomas pseudonimu. Tikroji autoriaus pavardė prijungiama atskirame voke.
6. Už du priimtus projektus skiriamos premijos: pirmoji - $ 50.00 ir antroji - $ 25.00.
7. Priimti projektai lieka Sąjungos nuosavybė.

Nepriklausomybės minėjimas Philadelphijoj

Philadelphia, Pa. Minėjimas įvyks vasario 19 d. Muzikalio Klubo b-vės salėje, Allegheny g., 2 val.p.p: Sudarytas minėjimo rengimo komitetas, kurio pirmininkas yra Antanas Kaniušis. Dalyvauja visų trijų R.K. parapijų klebonai, BALFas ir kt. organizacijos.

Kalbės žymūs asmens iš amerikiečių ir lietuvių, dainuos Vyt.Macijausko diriguojamas tautinio ansamblio choras, šoks tautinių šokių grupė, vadovaujama V.Modzeliausko. Programai vadovauja adv.S. Mankus. Rinkliavai vadovaus adv. Ch. Cheledinas. Vl. S.

PHILADELPHIEČIAI FLORIDOJE

Adv.Charles Cheledinas,Philadelphijos Liberty Federal Savings and Loan Banko prezidentas, kartu su Walter Lubinu, to paties banko direktorium ir jo žmona Lubiniene išvyko į Floridą atostogų. Ta proga adv. Cheledinas aplankys savo brolį, buvusį JAV armijos majorą dr.Chelediną,kuris šiuo metu gydosi Dayton Beach, Floridoje.

Adomas ir Verone Grušai - Grušauskai, žinomi Philadelphijos biznieriai šiomis dienomis išvyko į Floridą ir ketina ten pasilikti ilgesnį laiką.Adomas Grush turi didžiulį restoraną, barą ir viešbutį Philadelphijos miesto centre, netoli City Hall ir lietuviško banko.

Adomas Grush, vienas seniausių lietuvių biznierių Philadelphijoje, prieš karą su šeima lankėsi Lietuvoje .

DALYVAUJA LOŠIME

PHILADELPHIA, Pa. Philadelphijos BALF'o skyrius, susitaręs su amerikiečių dvasiškija, rengia didelį lošimą. Lietuvių išplatinti bilietai duos pelną BALF'ui, todėl norima, kiek galint, daugiau išplatinti bilietų, kad už gautą pelną būtų galima sušelpti pagalbos reikalingus tautiečius. Lietuvių platinami bilietai turės įrašą "United Lithuanian Relief Fund of America".

Philadelphijos BALF'o skyriaus komitetas įgaliojo Alg. Gustaitį rūpintis bilietų platinimu už Philadelphijos miesto ribų. Bilieto kaina 50 centų. Knygutėse yra po 12 bilietų. Leidžiamos šios dovanos:

Bilieto pirkėjas laimi:
Oldsmobile 1950 m. modelį,
Pontiac 1950 metų modelį,
Ford 1950 metų modelį,
Ford 1950 metų modelį.

Pardavėjas laimi:
Ford 1950 metų modelį,
Chevrolet metų modelį,
ir dvi premijas po $500.00 pinigais,
5 dovanos po $100,
5 dovanos po $50,
10 dovanų po $25,
50 dovanų po $10.

Viso 80 laimėjimų. Kiekvienas bilietas vadinamas 50 centų auka.

— **Montrealyje trys** neseniai atvykę lietuviai: L. Grinius, P. Baradinskas ir F. Sakevičius įsigijo valgyklas. L. Griniaus valgykloje bus ir knygų bei liet. plokštelių platinimo punktas.

Kandidatai į SLA pareigūnus

SLA veikėjų grupė iš New Jersey valstybės mums siūlo paskelbti šitokį būsimosios Tarybos sąstatą:

W. F. Laukaitis — prezidentas,
P. Dargis — viceprezidentas,
V. Tysliavienė — sekretorė,
A. S. Trečiokas, iždininkas, iždininkas,
J. Maceina — iždo globėjas,
E. Mikužiūtė — iždo globėja,
S. Biežis — daktarui kvotėjas.

Veikėjai, kurie siūlo SLA nariams išrinkti šiuos, aukščiau pažymėtus, asmenis į Pild. Tarybą, savo lydimajame laiške, tarp kita ko, sako:

"Kad SLA nesustingtų mirties taške, reikia kas keilntas terminas pakeisti vieną kitą jos pareigūną. Taip daroma visose graternalinėse organizacijose, taip turėtų būti daroma ir mūsų Susivienijime."

Lietuvių Inžinierių ir Architektų Draugija

BOSTON, MASS. — Jau 28 d-jos nariai, daugumas naujakuriai. Vietinių liet. inž. tuo tarpu tik keli teprisideda. Susirinkimai kviečiami kas 2 mėn., kiekvieną kartą skaitomi referatai specialiomis temomis. Ateinančiame, iš eilės penktajame, susirinkime vasario mėn. skaitys arch. Jurgis Okunis apie pramoniniu būdu statomus gyvenamuosius namus.

Bendradarbiajama su Lietuvos Atstat. Komisija prie Vliko. Ruošiama multiplikuoti referatus ir plačiau paskleisti.

Beveik visi gavo darbo savo specialybėse amerik. inžinierių firmose. D-ja yra Pasaulinio Liet. Inž. ir Arch. s-gos skyrius. Steig. susir. 1949 gegužės 20, pradžioje buvo tik 6 nariai, daugumas atvažiavo vėliau. Valdybą sudaro pirm. dipl. inž. Vyt. Sčesnulevičius, sekr. inž. dr. J. Gimbutis, narys archit. Ed. Poškus.

PADĖKA

Savo ir šeimos vardu širdingai dėkoju Williamui ir Sofijai Aleksams, gyv. Amsterdame, N. Y., ir Johan Tamulioniui, gyv. Nashua, N. H., už dokumentų į Ameriką atvykti sudarymą ir paramą mums esant Vokietijoje. Be to, John Tamulioniui dėkoju už piniginę pašalpą, o W. ir Z. Aleksams už malonų sutikimą, maitinimą 4 savaites, aprūpinimą butu ir kitokia visokeriopa parama, kurią dar ir dabar jaučiame.

Taip pat nuoširdžiai dėkoju M. Židoniui už rūpinimąsi mūsų atvykimu iš Vokietijos, J. Aleksai už parvežimą iš Albany į Amsterdamą, o Karuzams, Karbočiams, Danseviciams, Pocūnui, Mrs. E. Aleksa, D. Aleksa, Mr. Spagnala ir Mr. Galhaun.

Jonas Miškinis

BALF ATSKAITA 1950 M. SAUSIO MĖN.

Balansas 1950 m. sausio 1 d.	$6,651.19
Balansas gėrybėmis	20,200.00
PAJAMOS:	
Gėrybių gauta	$191,696.98
Aukų gauta	1,638.54
Narių mokesčiai	118.00
Namo nuoma	85.00
Kalėdiniai atvirukai	15.00
Bendrai su balansu:	220,404.71
IŠMOKĖTA	
Tiesioginei šalpai:	
Liet. Vokiet. gėryb.	$160,530.60
„ Austrijoje, „	8,300.00
„ Danijoje, „	4,150.00
„ Belgijoje, „	8,300.00
„ Anglijoje, „	9,159.00
Daiktinė pag. Amerikoje	150.00
Išimtina pagalba Amerikoje	30.74
Imigracijos reikalams:	
Atstovo Europoje atlyginimas	270.00
Pereinamai stovyklai reikmenys	24.50
DP Transportui Amerikoje	10.10
Išlaidos uoste	13.50
	318.10
Sandėlio išlaidos:	
Darbininkų algos	130.00
Gėrybių pristatymas	156.51
	286.51
Administracijos išlaidos:	
Tarnautojų algos	843.66
Profesin. patarnavimai	40.00
Telef. ir telegramos	68.79
Pašto išlaidos	72.00
Smulkūs patarnavimai	60.00
Kelionių išlaidos (suvažiavimas)	333.74
Apdrauda	17.50
Vanduo	37.50
Raštinės reikmenys	53.16
Maišnų pataisymas	19.50
Vajus, suvažiavimas, veiklos plėtimas ir skelbimai	277.60
	1,823.45
Viso 1950 m. sausio mėn. išmokėta	**$193,048.40**
Balansas 1950 m. sausio 31 d., grynais pinigais	6,048.93
Gėrybėmis	21,307.38
Viso:	**$27,356.31**

A. S. Trečiokas
BALF iždininkas

BINGHAMPTON, N. Y. Vasario 26 d., sekmadienį, 2,30 val.popiet Lietuvių salėje, 315 Clinton Street, Binghamptono Lietuvių Taryba rengia Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo sukakties minėjimą.

Kalbės dr. J. Pajaujis, Em. Krancevičius ir kiti. Meninę programą atliks šv. Juozapo parapijos choras, vadovaujant vargoninikei, D. Indulis ir vietos jaunuoliai solistai, klasiškų šokių šokėjai ir instrumentalistai.

KUN. BAREIŠIS LAIMĖJO RADIJO APARATĄ

Jau paaiškėjo, kad Lietuvių Dailės Parodos antrąją premiją — radijo aparatą — laimėjo kun. Bareišis (iš Detroito), pirkęs bilietą iš ponios H. Rauby.

Kaip jau minėta, pirmoji premija teko Daumantui Čibui iš Bostono ir trečioji Jaunučiui Dagiui (Melrose Park,

Vasario 16 minėjimas

NEWARK, N. J. Lietuvos Nepriklausomybės sukakties minėjimas ruošiamas vasario 17 d. Lietuvių šv. Jurgio Draugijos salėje 180 New York Ave. Minėjimo pradžia 7,30 val. vak. Įėjimas nemokamas.

Minėjime kalbės neseniai iš Airijos atvykęs pulk. K. Škirpa, buv. Lietuvos min. Berlyne, JAV kongresmanas Peter W. Rodin, jr., vicekonsulas Vyt. Stašinskas ir buv. N. J. kong. adv. K. F. Paulius.

Meninėje programoje dalyvaus solistė O. Zubavičienė, deklamatorė D. Juravičiūtė, Lindeno lietuvių choras, ved. J. Čižausko ir šv. Cecilijos Newarko choras, ved. M. Bernoto.

Minėjimą rengia ir visus dalyvauti kviečia New Jersey Lietuvių Taryba.

Pilnuš vandens puodus — kaip brangiausį turtą — šeimininkės nešasi iš kariuomenės sunkvežimių, kurie, išsekus šaltiniams, gyventojus aprūpina vandeniu.

ABRAHAM LINCOLN

Šio dvidešimtojo amžiaus pasikartojančiose krizėse Abraham Lincoln vardas ir jo posakiai šių dienų amerikiečių yra dažniausiai minimi.

Kadangi šiais metais yra minimos jo 141 gimimo sukaktuvės, yra įdomu prisiminti ir pakartoti jo žodžius ir įvykius, kuriems tie jo žodžiai buvo taikomi.

1850 m. A. Lincoln turėjo išspręsti svarbią moralinę ir politinę problemą — vergijos sistemos plitimą į vakarus. Kongreso nutarimu, šis reikalas tais metais jau turėjo būti užbaigtas. Vergijai buvo uždrausta plėstis į Missouri valstybės vakarus ir šiaurės vakarus. Bet 1854 m. šis aktas buvo pakeistas kitu — vad. Kansas — Nebraska aktu, pagal kurį Kansas ir Nebraska valstybės gavo teisę pačios išspręsti, katrai grupei jos priklausys: prie vergijos ar prie laisvų valstybių. Šiauriečiai šiam aktui pasipriešino, sukilo politinės partijos ir kilo pilietinio karo pavojus.

Lincoln tikėjo, kad šis pavedimas daryti sprendimą pačioms valstybėms pakankamai įrodė, jog to akto iniciatoriams visiškai nerūpėjo vergijos plitimo klausimas. Jis tada pasakė: „Šis visiškas abejingumas vergijos plitimui yra man nepakenčiamas. Aš nepakenčiu jo ne tik todėl, kad tuo daroma didelė skriauda ir pačiai vergijai, bet ir todėl, kad toks pasielgimas atima iš mūsų pavyzdį, kuris turėtų daryti įtaką visame pasaulyje. Tai duoda progos visų laisvų įstaigų priešams vadinti mus hipokritais ir pagaliau duoda teisę tikriems demokratijos draugams nepasitikėti mūsų nuoširdumu."

Kalbėdamas tuo pačiu reikalu, jis pareiškė vieną savo svarbiausių posakių: „namai, kurie yra perskelti pusiau, negali stovėti... ši valdžia negali ilgai gyvuoti pusiau vergijoj, pusiau laisvėj." Tuo metu jis buvo kandidatas į Senatą. Jis pralaimėjo, bet jo logika ir teisingumas sprendimuose įgijo daugelį draugų jam ir jaunai respublikonų partijai, kuri buvo priešinga vergijos plėtimui. Jis buvo 1860 m. nominuotas į prezidentus.

Pradėjus eiti prezidento pareigas, netrukus prasidėjo pilietinis karas ir Unijos apsaugojimas buvo pirmaeilis reikalas. Savo inauguracinėje kalboje Lincolnas priminė klausytojams iš pietų, kad jis nekliudys vergijai, kur ji legaliai egzistavo. Jis paneigė Unijos skaldymo idėją, prašė taikos, ir užbaigė pasitikėjimo žodžiais — „šis kraštas su savo įstaigomis priklauso žmonėms, kurie jame gyvena. Pasitikėjimas žmonėmis yra šviesiausia pasaulio viltis."

Pagal tų laikų konstituciją, vergija buvo legali pietų valstybėse, ir Lincolnas palaikė tą konstituciją. Pirmiau jis sakė, jeigu jam būtų duota „viso pasaulio jėga", jis nežinotų, kaip išrišti vergijos klausimą. Bet, kada jis sprendė tą klausimą karo metu, jis priėjo išvados, jog vergija, kad ir legali, neatitinka demokratijos tikslų ir principų. Todėl 1862 m. rugp. 22 d. jis išleido savo garsiąją Išlaisvinimo Proklamaciją (Emancipation Proclamation), kuri pareiškė, kad nuo 1863 m. sausio 1 d. visi vergai tose valstybėse, kurios sukilo prieš Uniją, būtų nuo šio laiko ir visados laisvi".

Šis aktas, apie kurį jis ilgai galvojo, Lincolno pasamonėje spindėjo kaip progresas šalies, kurią jis mylėjo ir kuriai jis tarnavo. Dabar Unija buvo jam ne tik valdžios dalis, bet laisvės ir žmogaus vertybės siekimo sujungimas.

Šį įsitikinimą Lincolnas pareiškė savo nemirtingoje Gettysburg kalboje — "mes čionai pasiryžę tikėti, kad ši tauta, Dievo padedama, vėl naujai ir laisvai atgims... ir, kad ši valdžia, žmonių, žmonėms ir žmonijai, nepražus iš pasaulio."

Kai Lincolnas kalbėjo savo antros inauguracijos metu, karas jau baigėsi. Jis kalbėjo trumpai ir baigė žodžiais, kurie įrodė jo sielos skaistumą ir stiprumą... "nejausdami niekam pikto, bet visus mylėdami, stipriai įsitikinę teisybe, kaip Dievas mums duoda ją pažinti, bandykime užbaigti savo darbą..."

Tie Lincolno žodžiai pasiekia– visų amerikiečių širdis šiandien lygiai taip pat, kaip tomis tragiškomis dienomis, kada jie buvo kalbami. Jie padeda amerikiečiams save suprasti ir išaiškinti mūsų tautinio gyvenimo prasmę.

Great Neck lietuviai

GREAT NECK, L. I. Kasmočiaus svetainėje, 89 Stamboat Road, Great Neck, L. I., įvyko Mr. and Mrs. Bozams 35 m. vedybinio gyvenimo sukakties vaišės. Rengėjų tarpe buvo: jų duktė Ir. Kasmočienė, Navikienė, iš Brooklyno ir panelė Petrash, iš Richmond Hill.

Svočia buvo Karvelienė, o svotas Petrash.

Vakarą vedė S. Karvelis.

Rengėjų ir pavienių draugų bei giminių vardu įteikta daug dovanų.

Taip pat buvo pasakyta daug kalbų, linkint laimingo tolimesnio gyvenimo.

Iš įvairių apylinkių iš viso vaišėse dalyvavo per 100 asmenų. Sugrįžtuvės įvyko po kelių dienų toje pačioje salėje.

GREAT NECK, New Yorko priemiestis, esąs Jungtinių Tautų būstinės pašonėje nedaug teturi lietuvių, bet yra šaunaus jaunimo ir keletas rimtų veikėjų, kaip gen. S. Pundzevičius, dr. H. Lukoševičius, A. Vasiliauskas, kun. J. Čekavičius, Ig. Kazlauskas, mokytojas Vl. Būtėnas.

Miela malonu tarp jųjų pabūti, nes matai gyvumo ir bendrą darbą. Neseniai atvykusieji lietuviai su vietiniais lietuviais randa bendrą kalbą ir bendrai moka reaguoti į bimbininkų bolševikiškas — rusiškas nuotaikas. Great Neck virsta rimta lietuviškumo tvirtove. Čia yra jau seniai atvykusių lietuvių, gražiausiai lietuviškų dainų dainuojančių. vus.

'LIETUVA ATEINA Į WATERBURY'

TOKIU ŠŪKIU SEKMADIENĮ, VASARIO 26

Lietuvių Klubo svetainėje

48 Green Street, Waterbury, Conn.

įvyksta

NEPAPRASTAS LIETUVIŲ DAINOS IR LITERATŪROS VAKARAS

programoje dalyvaus:

VINCĖ ZAUNIENĖ — Valstybinės operos solistė Kaune
JULIUS MAČIULIS — solistas, Kauno ir Freiburgo Konservatorija
HENRIKAS KAČINSKAS — valstybinės dramos aktorius Vilniuje
BERNARDAS BRAZDŽIONIS — žinomas lietuvių poetas
ANTANAS GUSTAITIS — pagarsėjęs lietuvių jumoristas
ALEKSAS MROZINSKAS—pianistas, Kauno Konservatorija

Tokios programos dar niekad Waterbury nėra buvę

Waterburiečiams ir Waterburio apylinkių lietuviams tai bus pirma ir vienintėlė proga išgirsti ir pamatyti lietuvių dainos ir žodžio meną ir jo kūrėjus.

Vakaro pelnas—Lietuvių Dailės Parodai remti Waterbury.

CASINO GARDEN RESTORANAS
William ir Mary Lang, *Sav.*
Amerikoniški ir lietuviški valgiai.
Salė pramogoms ir parkas vasarai
Šokiai penktadieniais ir šeštadieniais, grojant pirmos rūšies orkestrui.
128 North St.
Waterbury, Conn.
Tel.: 4-9920.

DR. M. J. COLNEY
148 Grand Street
WATERBURY, CONN.
Telefonas 3-4747
PRIĖMIMO VALANDOS:
nuo 10 val. ryte iki 8 val. vak.

BUS STOP RESTAURANT
Marianna Lakavičius, Sav.
821 Bank St., Waterbury Ct.
Telefonai: 3-9953, 4-9542

ADAM'S CAFE
RESTORANAS IR BARAS
941 SPRING GARDEN, PHILADELPHIA, PA.
Tel. PO 5-9785

FRANK T. ROHM
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
Liūdesio valandą sąžiningai patarnauja.
434 STRATFORD AVE., BRIDGEPORT, CONN.
Tel.: 4-8498

NEW BRITAIN, CONN.

Quality Market
VICTOR ABECUNAS, Sav.
356 Park Street

Hartford Ave. Restaurant
ANDRIUS ŠVIRINAS, Sav.
36 Hartford Avenue

A. P. KARLONAS
Laidotuvių Direktorius
280 Chestnut Street
Tel.: 9-1181

Paul's Restaurant
Paul Višniauskas, Sav.
pirmos rūšies maistas
Įvairiausi gėrimai,
31 Spring Street

JOHN B. VARKEL
PACKAGE STORE
Degtinė, vynas ir alus
411 Stanley Street
Tel.: 9-8288

SVEČIUOSE PAS MARIJĄ VOLSKIENĘ

Turėdamas galvoje seną priežodį, kad žodis uždega, o pavyzdys patraukia, kreipiausi į Mariją Volskienę, norėdamas supažindinti Jus su didžiąja Baltimorės tremtinių geradare. Pradžioje prašiau ją papasakoti apie jos pagalbą tremtiniams.

— Aš pati esu pasirašiusi ir išdavusi daugiau 50 buto ir darbo garantijų. Jų būčiau dar kita tiek pasirašiusi ir išdavusi, jeigu ne NCWC centras, kuris man grąžino jau keletą jų, įspėdamas, kad aš daugiau nepasirašinėčiau, nes ir taip labai daug esu jų prisirašiusi. Bet, norėdama žmonėms padėti, suradau kitą būdą ir jau esu tokių sutarčių sutvarkiusi ir išdavusi apie 20. Turiu pažįstamų ūkininkų, gyvenančių netoli Baltimorės, tad jie man ir pasirašo, kiek tik reikia. Vienas iš jų jau pasirašė net 12 garantijų.

— Ar daug yra atvykusių šeimų, kurioms esate išdavusi garantijų ir sutarčių?

— Jų yra atvykusių gana daug. Bet daugumos ir nežinau, kada jos atvyko ir kur apsistojo. Tik vėliau sužinau, kad tokių šeimų jau daug kur yra. Vienos iš jų atsiunčia padėkos laiškus, o kitos nė neatsiliepia. Yra, mat, visokių žmonių. Atvykusioms padedu ir įsikurti. Praeitų metų rudenį nupirkau specialiai namą ir jį suremontavus, apgyvendinau naujakurius. Viena šeima jau išsikėlė ir apsigyveno prie darbovietės, tad jos vieton priėmiau kitą gausią šeimą.

— Siuntinių, tur būt, irgi esate pasiuntusi tremtiniams?

— Taip. Jų pasiunčiau apie 60 visai nepažįstamiems žmonėms į įvairias Vokietijos stovyklas. Praeitais metais lapkričio mėn. pabaigoje gavau iš Augsburgo stovyklos laišką su fotografija nuo Leono Abramavičiaus, sėdinčio vežimėlyje su šalia stovinčia jo senute motina. Jis suparaližuotas ir dirbti negali. Prašė pagalbos. Jam pasiunčiau du siuntinius ir tuojau siųsiu trečią. Juk reikia tokiems žmonėms padėti.

— Dažnai tenka prie Jūsų durų matyti stovinčių žmonių ir laukiančių Jūsų sugrįžtant. Tai vis, tur būt, padėti prašo.

— Visi prašo padėti suieškoti darbo. Dalis jų nori pakeisti darbovietes, kiti ateina ir prašo baldų, o dar kiti pasirašyti garantijų. Kiek galiu, visiems padedu. Į savaitę pravažinėju maždaug už $6—8 benzino. Bet, jei aš jiems nepadėsiu, tai kas jiems padės! Dauguma nemoka anglų kalbos, beveik visi nepažįsta miesto, tad tenka jais pasirūpinti. Dauguma bosų jau mane pažįsta ir pamatę šypsosi. Reikia pripažinti, kad darbą surasti pavyksta greitai. Mat, tremtinius jie laiko gerais darbininkais. Tokių esu aprūpinusi darbu apie 60. Su vyresnio amžiaus tremtiniais blogiau. Jų nelabai nori primti į darbą dėl įvairiausių priežasčių.

— Esu girdėjęs, kad tremtiniams dažnai parūpinate maisto ir kitko žymiai pigiau, negu krautuvėse.

— O taip. Sesers vardu (ji turi krautuvę — štorą) gaunu tiesiog iš sandėlių tokių prekių, kuriomis ji prekiauja, 25 proc. pigiau, tad, kas tik paprašo, visiems parvežu. Juk ketvirtadaliu kainos pigiau, tai naujakuriams labai svarbu. Daugiausia parvežu kumpių, dešrų, moterims kojinių ir kitų prekių. Kartais priperku tiek daug, kad vos telpa į mano mašiną.

— Įdomu būtų sužinoti ką nors apie jus, būtent, kur gimėt, augot, iš kur kilę jūsų tėvai.

— Mano tėvas gimęs Zarasų apskrityje, o motina Alytaus apskr., palei Simną. Aš gimiau Pensylvanijos valstybėje. Ten pat augau ir mokiausi. Mūsų šeima buvo gausi. Esame užaugę penki broliai ir penkios seserys. Baltimorėn atvykau jau užaugusi. Čia ištekėjau, čia ir savo vyrą palaidojau. Ištekėjusi pradėjau verstis prekyba — biznių. Biznis man sekėsi neblogai ir jame išdirbau 28 metus. Turėjau nusipirkusi 14 namų, vėliau jų dalį pardaviau. Visiems savo broliams ir seserims nupirkau irgi biznius. Keletą biznių — krautuvių nupirkau visai svetimiems. Visos krautuvių esu nupirkusi 12 ir dar turiu nupirkti visai svetimiems žmonėms tremtiniams dvi krautuves — štorus, kad galėtų geriau gyventi ir vaikus mokyti.

Kiek galiu žmonėms pagelbsčiu, vadovaudamasi savo mirusios motinos žodžiais: „jei gali — padėk žmogui, o Dievas tau dešimteriopai atlygins." Ir blogo žmogaus savo gyvenime dar nesutikau, — baigė įdomų pasikalbėjimą Marija Volskienė.

Turėdamas galimybę stebėjau ją iš šalies. Niekados nemačiau jos susiraukusios ar supykusios. Ji visados gerai nusiteikusi, maloni ir paslaugi. O nelaimei ištikus, — ji pirmoji užjaus, suramins ir sušelps. Bevažinėdama po miestą kiekvieną dieną ji prisiveža iš pažįstamų drabužių ir juos išdalija gausioms šeimoms. Jei būna paskelbtas drabužių rinkimo vajus, — ji važinėja ir renka ir rūpinasi, kad tik daugiau būtų surinkta ir išsiųsta tremtiniams. Ir šis labdaros darbas suristas su nemažomis nuolatinėmis išlaidomis, kurių niekas ir niekados jai negrąžina. Bet ji dirba didžiausia meile ir atsidėjimu. Tarytum, tai būtų jos tiesioginis darbas. Bet mes žinome gerai, kad šiam darbui ji išleidžia daug sunkiai uždirbtų pinigų ir skiria didelę dalį savo širdies.

A. Česonis

K. Motuzas, 107-33 117th St., Richmond Hill, N. Y., turi pardavimui labai įdomių dailininko Č. Janušo aliejiniais dažais ant drobės darytų paveikslų iš Lietuvos gamtos vaizdų.

IEŠKOMI

Baranauskaitė Ieva, iš Merkinės.

Dailydaitės Marija ir Stefanija, iš Sakalupės dv., d. Domininko.

Degutytės, dvi seserys, turinčios seserį Urbonavičienę.

Gožauskas, iš Skrusdžių km., Betygalos vlsč., Raseinių apsk.

Gudauskienė - Petrutytė Anastazija, iš Auksodžių km., Darbėnų valsč., Kretingos apskr.

Jankaitis Juozas.

Jokimytė Ona, iš Pervaznikų km., Kidulių valsč., Šakių apskr.

Kroll (Krolytės) Emma ir jos sesuo Waiguwecky ar Waitis Olga iš Palapiškių km., Raseinių apskr.

Lapinskas Petras, iš Auksodžio km., Darbėnų valsč., Kretingos apskr.

Lapkūnas Jonas, iš Krakių valsč., Kėdainių apskr.

Lušcinskaitė Paulina, iš Savilionių km., Merkinės valsč., Alytaus apskr.,

Maksimavičius Pranas, iš Smalėnų, Suvalkų apskr.,

Maksimavičiūtė - Biskiavičienė Veronika, iš Smalėnų, Suvalkų apskr.,

Mares Leonard, gyv. Trinidad, Colorado,

Mockevičius, iš Budviečių km., Lukšių valsč., Šakių apš.,

Mockienė - Preitakaitė, iš Putokšlių km., Sartininkų valsč., Tauragės apskr.

Osinskas Juozas, iš Trakų apskr.

Petkevičius Jonas ir Vladas, iš Kurklių km.

Pratusevičiutė - Valaitienė Ieva, iš Gudelių km., Pajevonio valsč., Vilkaviškio apskr.

Rederis Nikalojus, iš Kauno Aleksoto.

Rudzinskas Juozas ir Vincas, iš Lauckaimio km., Kybartų val., Vilkaviškio apskr.

Šimkūnienė - Slabšinskaitė Paulina.

Skirtenko Jonas, s. Karnilijaus, iš Bandzinų km.

Slabšinskas Ignas.

Stalgaitis Jonas ir jo brolis, sūnūs Alejūso.

Tiškienė - Povilaitytė Adelė ir jos tėvas Povilaitis Juozas, kilęs iš Pakalniškių km., Šakių apskr.

Vilkelis Jonas, iš Gudelių km., Merkinės valsč.

Ieškomieji arba apie juos žinantieji kviečiami atsiliepti šiuo adresu:

Consulate Gen. of Lithuania,
41 West 82nd Street
New York 24, N. Y.

NET DIDŽIAUSI LIGONIAI NEPRIVALO NUSTOTI VILTIES

Sveikatą atgauti galima ir be vaistų ar operacijos. Dažnai po pirmojo vizito ligoniai gali gauti tikrų gydymosi nurodymų.

RANKŲ PARALYŽIUS

Šiuo laišku noriu pareikšti savo dėkingumą už sėkmingą pagalbą, kurią patyriau iš dr. Miller. Vieną vasario dieną staiga pasijutau negalįs valdyti rankų ir pečių. Nusigandęs kreipiausi į du gydytojus, tačiau nė vienas jų man negalėjo padėti. Po kelių savaičių nusprendžiau kreiptis į dr. Miller, kurio skelbimą mačiau telefono knygos viršelyje. Po kelių gydymo dienų jau galėjau pajudinti pirštu. Tai buvo didžiausias mano nusiraminimas. O dabar, po mėnesio, jau galiu ir vėl dirbti.

Mr. Regnar L. Frederiksen, Irvington, N. J.

Gerbiamas daktare Miller:

Skubu Tamstai padėkoti už tai, kad suprasminai mano gyvenimą. Turėjau didelius nugarkaulio skausmus, kurie man neleido dirbti. Sužinojęs apie Jūsų gydymo būdus, kreipiausi, prašydamas pagalbos. Ir netrukus patyriau, kad visa ką apie Tamstą girdėjau, yra teisybė. Dabar visu 100% jaučiuosi geriau.

Prijungdamas prie šio laiško savo fotografiją, siunčiu ją eisdamas skelbti spaudoje kad ir kiti pasektų mano pavyzdžiu. Dar syki nuoširdžiai dėkoju ir pasilieku Jus didžiai gerbdamas. **Mr. E. Cruz,** Newark

Nebuvau ligonis, bet dažnai galva sukdavosi, jaučiausi nuvargęs ir nebenorėjau gyventi. Mano draugas privertė mane kreiptis į dr. Miller. Į jo gydymo metodus žiūrėjau skeptiškai, kaip ir į kitų, bet po pirmo vizito pasijutau taip gerai, jog vėliau išmokau, kaip reikia gyventi.

Visiems jį rekomenduoju, nes patyriau ir žinau, kad jis visiems padės, kaip man padėjo. Sutinku, kad šis laiškas būtų skelbiamas viešai.

Arthur Luppy, Irvington, N. J.

NERVŲ PAIRIMAS

Ilgai kentėjau, daug kur teiravausi ir gydžiausi, tačiau nepasveikau. Pagaliau, draugės patariama, kreipiausi į dr. Miller, kurio dėka per mėnesį dingo mano skausmai.

Mrs. Emma Hack, Perth Amboy, N. J.

VEIDO PARALYŽIUS

Jaučiu pareigą nuoširdžiai padėkoti dr. Miller už nepaprastą pagalbą ir nuopelnus sunkiose dienose. Nors ir buvau kelių gydytojų priežiūroje, kankino stipri cukrinė liga. Vėliau suparaližavo veidą, kurį deformavo ir taip skaudėjo, jog pažįstami gailėjo manęs ir užjautė, nieko negalėdami padėti.

Tik dr. Miller dėka vėl atgavau sveikatą ir išvengiau skausmų. Veidas atgavo normalią, sveiką, be paralyžiaus žymių, išvaizdą. Prie šio laiško pridedu dvi savo fotografijas, kurių pirmoji vaizduoja mane sergantį, o antra — pasveikus. Visi mano kaimynai ir pažįstami, kurie mane matė sergantį, dabar negali atsidžiaugti pasveikimu ir atsistebėti mano pasikeitimu, už kurį esu dėkingas dr. Miller.

Antoni Farias, Beverly, New Jersey, Tel. Beverly, 5-0450.

Prieš keletą metų mane vargino nuolatiniai skilvio, galvos ir šono skausmai. Kreipiausi į daug gydytojų, bet neradau nuraminimo. Maniau, kad sirgsiu visą gyvenimą, negalėdama net atlikti namų ruošos darbų. Paklausiusi savo bičiulės, kreipiausi į dr. Miller, ir po 6 savaičių gydymo, pasveikau ir dabar vėl esu stipri ir sveika.

Visiems panašiai sergantiems patariu kreiptis į dr. Miller. **Mrs. Julia Czabak,** Plainfield.

SKILVIO NEGALAVIMAI

Netrukus bus jau dvidešimt metų, kai kenčiu dėl skilvio, manydamas, kad tai virškinimo sutrikimai.

Dažnai vartodavau virškinimui normuoti vaistus. Tačiau tuo susi laukdavau tik laikinio suraminimo. Ilgainiui tokia padėtis taip įvargino ir įtempė nervus, jog nepakęsdavau net musės zvimbimo. Kenjau nemigą, buvau nervingas.

Toks sveikatos stovis sugriovė mano šeimyninį gyvenimą, su draugais. Nutraukiau ir prekybinius ryšius, nes neįstengiau susikaupti. Laikinį poilsį radau kalnuose, bet netrukus pajutau, jog prarandu atminti. Gyvenimas man pasidarė tikra kankynė, ir aš troškau numirti. Kreipiausi į gydytojus čia ir Italijoje, ir buvau jų įvairiai tiriamas. Kiekvienas specialistas gydė savaip, bet niekas nepadėjo. Buvau nusiminęs, nes netekau energijos ir kiekvieną dieną popiet jausdavausi taip nusilpęs, jog turėdavau atsigulti.

Skelbimas, kurį perskaičiau "Il Progresso Italo Americano" laikraštyje, padėjo surasti dr. Miller. Jis manęs daug neklausė. Papasakojau jam savo ligos istoriją, ir jis pradėjo manimi rūpintis, pabrėždamas, kad galiu pasveikti, jei griežtai laikysiuos jo nurodymų. Pasiryžau ir ištvėriau. Galiu pasakyti, kad natūraliu gydymu stebuklingai pasveikau. Šiandien gyvenu naujomis jėgomis. Skausmai išnyko, o atmintis palaipsniui sugrįžta. Gyvenimas iš naujo pradeda šypsotis. Gerai miegu ir jaučiuosi pailsėjęs.

Šį pareiškimą patiekiu ne reklamai. Tai mano gyvenimo istorija. Esu dėkingas tam, kuris man grąžino sveikatą. Dėkingumas įpareigoja tai parašyti kitiems, kurie kenčia dėl vadinamų "nepagydomų ligų". Dėkoju daktarui.

Attilio Martini, Brooklyn, N. Y.

REUMATIZMAS

Ilgai mane vargino kojų reumatizmas, galvos, skilvio ir viso kūno skausmai. Ieškojau gydytojų pagalbos ir bandžiau įvairius vaistus. Kai vos tik pastovėjau, kreipiausi į dr. Miller. Jo rūpestingai globojama ir naudodama natūralius jo gydymo metodus, netrukus pasveikau.

Mrs. Ethel Dorfman, Newark, N. J.

CUKRINĖ LIGA

Tegul man bus leista pareikšti padėką už jautrią pagalbą ir globą, kurią patyriau iš dr. Miller Newarke. Ilgai sirgau cukrine liga. Daug kur gydžiausi, bet nesėkmingai. Iš spaudos patyręs apie dr. Miller gydymą, nutariau į jį kreiptis ir nenusivyliau, nes jo dėka pasveikau.

Šiuo metu jaučiuosi gerai ir džiaugiuosi pasveikęs. **Manuel San Emeterio, Ossining, N. Y.**

NERVŲ LIGA

Ilgą laiką kentėjau vidaus skausmus, dėl kurių ilgainiui atsirado nervų pairimas. Veltui ieškojau gydytojų pagalbos. Tik dr. Miller globos ir jo natūralių gydymo būdų dėka pradėjau sveikti. Reikšdama dėkingumą, rašau šį laišką, kad ir kiti galėtų pasinaudoti nepaprasta dr. Miller pagalba.

Miss Julia Kacer, New York C.

KOJOS SKAUSMAI

Rašau, norėdama paliudyti, ką gero padarė dr. Miller.

Kenčiau stiprius nugaros ir kairės kojos skausmus. Daug gydytojų, į kuriuos kreipiausi, nieko negalėjo padėti. Dr. Miller, suradęs tikrąją skausmų priežastį ir panaudojęs savo metodą, mane išgydė. Dabar nebejaučiu skausmų.

Lucciano Palmucci,
Newark, N. J.

Neįmanoma paskelbti visų tų mano pacientų laiškų, kuriuose reiškiama padėka už mano globą ir gerus gydymo rezultatus. Tie laiškai rašyti vyrų ir moterų, kurie kentėjo įvairiausius skausmus: įvairius skilvio negalavimus, reumatizmą, krūtinės ir kryžiaus, rankų, kojų ir galvos skausmus, širdies, akių ir ausų nusilpimą, skundėsi aukštu kraujospaudimu, cukrine liga, geltlige, inkstų ir pūslės, taip pat ir visokiais kitokiais negalavimais, ypatingais moters negalavimais ir tt.

Besidomintieji gali tuos laiškus pamatyti mano raštinėje. Ten yra jų patvirtinti originalai.

DR. JOSEPH MILLER, D. C. PH. C. 790 Broad Street, kampas Market Street, Newark, N. J. Telefonuoti: MItchell 2-0773.

PRIĖMIMO VALANDOS: nuo 9 ryto iki 8 vakaro. ŠVENTADIEN.: pagal susitarimą.

Privažiavimas: Iš New Yorko vykti iki Cortland Street, vėliau Hudson Tubes į Newarką (20 min.).

ŠVILPOS IR KILPOS

(Iš praeities klaikios buities)
Dvi švilpynės — vienas tonas:
Čia Berlynas, ten Maskva.
Kas nešvilpia kaip jo ponas,
Tam nusirita galva.

Sauso valgio sausos normos
Ir nesaldinta kava...
Neatskirsi nė iš formos,
Kur Berlynas, kur Maskva.

Neria kilpą tau ant kaklo:
Lietuva, girdi, laisva.
Skelbia rojų, kurią peklą —
Ir Berlynas, ir Maskva.

Toks ten draugas, toks čia ponas,
Toks ir būdas, kaip spalva:
Viens raudonas, kaip šėtonas,
Kitas rudas, kaip šuva.

LIETUVIAI PASAULYJE

— **Špakenbergo senelių prieglaudoje** Vokietijoje neseniai apgyvendinti Mažosios Lietuvos Patriarcho Martyno Jankaus sūnus Kristupas ir dukt. Elzė

— **Sao Paulo stalo teniso** čempijonu 1949 m. buvo Voldemaras Gudliauskas, laimėjęs aukso medalį.

— **Austrijoje likusiuosius lietuvius tremtinius** daugumoje sudaro ligonys ir buvę repatriantai. Visi kiti jau išemigravo, dauguma pateko į JAV.

— **Rio de Janeiro įsikūręs** Pranas Diedžius verčiasi miško pirkimu, brazilų lentpiūvėms pristatydamas medžiagos.

— **Inž. Petras Slenis, Brazilijos vyriausybės samdomas,** su savo nuosavomis mašinomis dalyvauja plentų tiesime.

— **IRO Vokietijos tremtinių** stovyklose paskelbė raštą, ragindama klausytis radijo pranešimų iš Maskvos.

— **Vokietijos JAV zonoje,** Stuttgarte, įsteigtojo BALF'o biuro vedėju paskirtas P. Brizgys.

— **Argentinos lietuvaitė Dina Stasevičiūtė,** baigusi valdinį Fizinių Pratimų Institutą, gavo valdinę tarnybą mokykloje.

— **Sao Paulo vidurinę komercijos mokyklą** baigė L. Kavaliauskas ir D. Jakevičius.

— **Vatikano radijas paskelbė,** kad Popiežiaus metraštyje yra suminėti Lietuvos vyskupai, kuriuos bolševikai kalina. Paminėtas Kaišiadorių vysk. T. Matulionis, Telšių vyskupai: V. Borisevičius ir P. Ramanauskas ir Vilniaus ark. M. Reinys.

— **Iš Lietuvos ateinančiomis žiniomis,** Vilniuje mirė dramos aktorius Mečys Chadaravičius. Jis buvo vienas gabiausių lietuvių aktorių šeimos narių.

— **Dail. A. Šepečio darbų** paroda iš Edmontono (Kanadoje) netrukus perkeliama į Calgary miesto muziejų. Dailininkas susilaukė didelio kanadiečių dėmesio ir ta proga buvo pakviestas dalyvauti Kanados grafikų parodoje, kuri vyks Toronto karališkajame muziejuje.

— **Įžymus krepšininkas V. Grybauskas** žaidžia prancūzų komandoje, kurią jis pats ir treniruoja. Ši komanda Prancūzijoje iš 79 buvusių pirmenybių stovi pirmoje vietoje.

— **Vokietijos prancūzų zonos** švietimo reikalų komisaras **prof. R. Shmittlein** numatęs surinkti visas lietuvių liaudies dainas, kuriose minimas **Napoleonas.** Prieš kurį laiką jis išleido Prosper Merimee apysaką „Lokys", kuriai iliustracijas darė dail. V. K. Jonynas.

— **Fotografas Kazys Vosylius** Rio de Janeire, kaip vyr. foto korespondentas, dirba Švietimo Ministerijos istorinio meno skyriuje. Jis yra dalyvavęs visoje eilėje foto parodų, susilaukęs tinkamo įvertinimo.

— **Sydnėjaus (Australijoje)** lietuvės skautės, vadovaujamos Danutės Paltarokaitės, laisvalaikiu organizuoja ligoninėse gulinčių lietuvių lankymą, apdovanodamos juos įvairiomis dovanomis.

Mirė mokytojas Justinas Povilaitis

Iš laikraščių patirta, kad š. m. sausio 15 d. Anglijoje, Bradforde, miręs mokytojas Justinas Povilaitis, gimęs 1902 m. gegužės 1 d. Zezų k. Lekėčių par., o paskutiniu metu mokytojavęs Sudargo pr. mokykloje ant gražiojo Nemuno kranto. Tremtyje velionis irgi, nenuleisdamas rankų, dirbo lietuvišką kultūrinį darbą.

Flensburge prie Danijos 1946 m. buvo Lietuvių Mokytojų Kursai, kurių lektorių tarpe buvo ir uolusis lektorius Justinas Povilaitis, jau patyręs pedagogas. Kursuose jis dėstė skaičiavimo metodiką, rodė skaičiavimo praktikos pamokas liet. pr. mokykloje ir kursininkus mokė dainavimo ir jo metodikos.

Tų mokytojų kursų visų lektorių ir kursininkų - mokytojų vardu reiškiu didžią užuojautą mūsų Velionio Lektoriaus šeimai, o Velionio Lektoriaus - Lietuvos Tremtinio vėlei prašome Dievo visuotinės Palaimos ir Atpildo už Lietuviškos Mokyklos jo nuoširdų darbą.

Petras Būtėnas

VOKIETIJOJE

DP ĮŠALO

Kažkas darosi, kad Grohn pereinamoji stovykla Vokietijoje sušlubavo. Jei kas paklibina DP Komisiją, gauna, pavyzdžiui, tokį atsakymą: Jūsų dokumentus gavome 1949 m. spalyje: byla tvarkoje: patekote į 40% eilę: laukite: kantriai laukite: dirbame greitai: pakeisti garantijų į ūkio darbams skiriamą nepatariame, nes negalime garantuoti, kad per tą laiką, kada rūpinsitės Nr. perrašymu, nebus išleistas priešingas aplinkraštis, kuriuo vėl važiuos daugiau kitiems darbams vykstantieji. BALFo įgaliotinis, nuolat turis reikalų Wentorfo DP Komisijoje, pvz., rašo: Dabar visų, kurie nėra užsirašę ūkio darbams, bylos pateko į 40% eilę: jiems tenka laukti gal net iki kovo mėnesio: šiuo metu veža tik ūkininkus ir ūkio darbininkus: visų kitų, net ir tų, kurie jau buvo iškviesti į Wentorfą, bylos yra atidėtos: kad jus iškviestų į Wentorfą anksčiau, visai negalima padėti: be to, jūs galite tik džiaugtis, kad neiškvietė, nes kitaip reikėtų laukti Wentorfe, kol pradės vežti ir kitus - ne ūkio darbininkus.

Tad ir „džiaugiasi", laukdami podės marškinių. O džiaugtis yra kuo. Štai, prieš keliolika dienų Arbeitsamt'as (vokiečių darbo įstaiga) kreipėsi į DPACCS'ą, kad duotų kandidatų (lietuvių, mokytojų), kurie galėtų būti ryšininkais tarp vokiečių mokyklų vadovybės ir numatomų perimti DP mokyklų. Vadinasi, vokiečiai jau greit vėl pilnu tempu eis kitataučių (DP - tremtinių) galvomis, kaip tai buvo Hitlerio laikais. Žinios iš Europos nekokios, ir JAV, britų ir prancūzų okupacinių valdžių elgesys šiuo atveju įtariamai nesuprantamas. Čia kai kas įžvelgia „laižymosi politiką" esant.

J.

Iš Pinnebergo

Netoli Hamburgo Vokietijoje, kur buvo Pabaltijo Universitetas, gauname žinių, kad, vokiečiams perimant DP mokyklas, čia lig 20 lietuviukų jau lanko vietinę vokiečių mokyklą, nes lietuviams nedavė mokytojo etato. Latviai ir lenkai juos dar turi iš seniau. Tik 2 šeimos neleidžia ten savo vaikų vokietinti. Atrodo, kad Didžiosios ir ypač Mažosios Lietuvos lietuviuose yra prasidėjęs irimas.

PANAIKINO FLENSBURGO STOVYKLĄ

Flensburge, gražiame Vokietijos mieste prie Danijos sienos, lietuvių jau nebėra: 1949 m. spalio 10 d. atėjo įsakymas likviduoti Miurwicko stovyklą. Dypukai išskirstyti į Liubecką (čia daugiausia lietuvių nuvyko), Neuštadtą ir į kitas Šlezvig-Holštein provincijos stovyklas. Dabar vėl nauja bėda: jau vokiečių valdžia riečia savo rankas į DP.

PROF. VIKT.BIRŽIŠKA

Iš Pinnebergo Bintakiai jau išvykę į Grohn emigracinę stovyklą, Saldukai gavo pamatyti konsulą 17 savaičių po medicininško patikrinimo, o prof. Viktoras Biržiška vis dar laukia, kada konsulas malonės jį pakviesti.

PERSODINTI MEDŽIAI

PAŽINKIME NAUJUOSIUS ATEIVIUS

AKTORIUS HENRIKAS KAČINSKAS

Kai likimo potvyniai išplauna pagrindą iš po kojų, kai audra išrauna medį, sunku tuojau pat susirasti kitą vietą, kur galėtumei tvirtai atsistoti, sunku susirasti dirvą, kur šaknys prisiimtų!

Apie Henriką Kačinską visa Lietuva sakė: „Šitam žmogui scena yra viskas. Jam scena realybė, o gyvenimas — tik neišvengiama būtinybė."

Lietuvą praūžusių karo viesulų banga išrovė Henriką Kačinską iš lietuviškosios dramos scenos, iš jo tikrojo gyvenimo, įstatydamos ton pačion prozaiškiausion vieton: į neįdomią kovą už egzistenciją.

Nebe reikalo tad savo seniems bičiuliams jis sykį rašė: "Pasigendu grimo, prožektorių, dekoracijų, užkulisinio triukšmo, žodžių, teatro gyvenimo. Rodos, kažkas paėmė ir išplėšė tau antrąją pusę tavo esimo, pasijunti nepilnu žmogumi."

Tačiau kasdieniniame savo gyvenime Henrikas Kačinskas neatrodo toks pesimistas. Jau daugiau kaip prieš pusę metų apsigyvenęs Bostone pas savo brolį — muziką Jeronimą Kačinską, jis sukūrė dramos studiją, su kuria sistemingai dirba, ruošdamas pirmąjį pastatymą su naujomis jėgomis.

Žinoma, jis čia negali rasti pilnutinio pasitenkinimo, nes čia eina tik vadovo — pedagogo pareigas, kai tuo tarpu jis pats kaip aktorius, būdamas pačioje savo kūrybinio subrendimo aukštumoje, neturi progos pasireikšti.

Lietuviai, kurie jį matė Kauno, Klaipėdos ir Vilniaus teatruose, nereikalingi jokių informacijų apie jį: jis jiems gyvas daugybėje jo sukurtųjų nepamirštamų rolių: V. Krėvės „Sarūne", Dickenso „Varpuose", Šekspyro "Hamlete", Gogolio "Revizoriuje", Inčiūros "Kudirkoje" ir daugelyje kitų.

Amerikos lietuviams, deja, dar neteko išvysti jį kuriame nors veikale, bet geras garsas apie jį nuėjo po visą kraštą kaip apie deklamatorių. Jau metų dulkėmis apneštas Donelaitis, Baranauskas ir kt. mūsų senesnieji kūrėjai nauju šviežumu prabilo Henriko Kačinsko lūpomis. Tai savotiškas naujumas, — jis yra pradininkas šioje srityje ir puikus pradininkas. Savo neparastu įsijautimu deklamuojamuosius kūrinius jis klausytojui perduoda tokiu gyvumu, jog žiūrovas pamiršta matąs scenoje aktorių, pasimiršta, kur pats esąs, jis gyvena, džiaugiasi ir liūdi kartu su atliekamo kūrinio didvyriu.

Šitas aktoriaus sugebėjimas yra didelis talentas, kurį turi Henrikas Kačinskas. Jei nebūtų galimybės greitu laiku jį pamatyti jo tikrojoje vietoje — teatre vaidinantį, tai ir kaip lietuviškų kūrinių deklamatorius Henrikas Kačinskas šiame krašte turės didelę misiją.

Prieš dvejus metus jis minėjo savo 25 metų scenos darbo sukaktį. Jo aktoriaus veikla yra tampriai susijusi su Lietuvos dramos teatru, nes jis jame dirba nuo pat jo pirmųjų gyvavimo dienų.

Pirmuosius žingsnius pradėjęs žymaus teatralo A. Sutkaus teatro studijoje, vėliau dirbdamas teatre esant žymiesiems režisieriams A. Olekai - Žilinskui ir M. Čechovui, jis subrendo kaip aktorius ir jau pasireiškė visu savo talento stiprumu. Jis, išaugęs į didžiuosius aktorius grynai lietuviškoje aplinkoje, tėvynėje buvo vienas tų stipriųjų pagrindų, kuriuo rėmėsi, augo ir klestėjo lietuviškasis dramos teatras Kaune, Klaipėdoje ir Vilniuje.

Amerikos Lietuvoje jis yra puikus jo atstovas ir jo tradicijų tęsėjas!

S. N.

Lietuviai!

Vasario 16-oji — Lietuvos nepriklausomybės atstatymo — diena yra visiems mums tautinės dvasios pakilimo diena. Šią dieną visi mes: ir tie, kurie prieš dešimtis metų yra Lietuvą palikę ir jos nematę, kokia graži ir miela ji buvo savosios laisvės dienomis, ir tie, kurie Lietuvą pažįsta jau tik iš savo tėvų, ir tie, kurie, norėdami išvengti vergo mirties, pasirinko Vakarų Europos griuvėsius, Kanados miškus, Jungtinių Valstybių fabrikus, Kolumbijos, Venecuelos, Brazilijos, Argentinos, Australijos, Naujosios Zelandijos naujakurių vargą, ir tie mūsų kraujo broliai, kurie siekia savo tėviškės iglausti į išlaisvintosios Lietuvos sienas, — visi mes Vasario 16-ąją dieną stipriau pasijuntame tarpusavyje broliai, tos pačios motinos vaikai.

Šitoji tautinė brolybė, tokia akivaizdi didžiąją mūsų tautos laimėjimų dieną švenčiant, turi būti mumyse nuolatos gyva. Ji mus juo tvirčiau turi surišti tarpusavyje dabar, kai ten, Tėvynėje, "dieną naktį nenutyla šiurpi kapų, kalėjimų, kankinių rauda", kai ten, Baltijos pajūryje, su pragariška įnirtimu siekiama išnaikinti senoji tauta, išskalydyti, kad neliktų lietuvio prie lietuvio. Šiandieną tautinei brolybei mes esame įpareigoti mūsų tautos šventosios rezistencijos ir tūkstančių nežinomųjų didvyrių aukos. Tik gyva ir veikli mūsų tautinė brolybė gali padaryti mus vertus klajūno lazdą parnešti į išlaisvintą Lietuvą.

Išlaisvintoji Lietuva! Atviru žvilgsniu stebėdami šiurpų žemės kamuolio žaidimą, mes regime nepriklausomosios Lietuvos prisikėlimą ir tikime mūsų grįžimu. Mes žinome, kad Lietuvos ateitį lemia pasaulio susidūrimas ir mūsų pačių pastangos. Todėl, apveikę sunkias įsikūrimo ir asmeninio gyvenimo sąlygas, suveržkime tvirčiau tarpusavio ryšius. Mūsų nedraugų pastangos mūsų tautą nuo žemės veido nušluoti tebus sutiktos galingo visų pasaulio lietuvių pasiryžimo: Lietuvių Tauta mumyse gyva bus per amžius. Ir mes, nors per visą žemės rutulį išblaškyti, bet tautinės brolybės ryšiais į vieningą Pasaulio Lietuvių Bendruomenę susijungę, sudarysime neįveikiamą lietuvybės tvirtovę ir mūsų šauksmas dėl okupanto Lietuvoje vykdomo mūsų brolių žudymo turės pasiekti galingųjų sąžines ir privers juos pakelti pagalbos ranką teisingumo, žmoniškumo ir savisaugos idealų vardan.

Į Lietuvos priešų prasimanymus apie lietuvius teatsako mūsų kiekvieno pareiginis darbas, paliudymas, kokie garbingi ir taurūs yra Lietuvių Tautos vaikai, teatsako mūsų kultūriniai pasirodymai, apreikšdami svetimiesiems mūsų tautos kūrybinį genijų.

Trisdešimt antrąsias Lietuvos Nepriklausomybės metines švenčiame mūsų tautos genocido ženkle. Tačiau ir pro šitą baisų mūsų tautos naikinimo vyksmą prasiveržia nepalaužtas tautos noras ir pasiryžimas gyventi. Todėl su viltimi žvelgiam ateitin.

Vyriausiasis Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas, pastatytas Lietuvos išlaisvinimo veiklai vadovauti ir Lietuvių Tautai nuo sunaikinimo ginti, šią iškilmingą Lietuvos Nepriklausomybės šventės dieną sveikina visus pasaulio lietuvius, kviesdamas tvirčiau suglausti savo eiles, sujungti savo pastangas ir suderinti savo žygius, kad mūsų pasiryžimas taptų galinga priemone bendram siekimui —

Prikelti Lietuvą mūsų!

Vyriausiasis Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas

Tremtyje, 1950 metų Vasario 16-ąją dieną.

PHILADELPHIA, PA.

GRUSH HOTEL AND BAR
ADAM GRUSH, SAV.
Kampas BROAD ir RACE STREETS
(prie Broad Street Stoties)
Tel. Rittenhouse 6-6530

GUS TUNAITIS
— RESTORANAS —
3701 Old York Road

MALONI LIETUVIŠKA UŽEIGA
ANTHONY BALCHIUNAS, SAV.
113 SOUTH 34th STREET
Arti Pennsylvanijos Universiteto

PETER DAVIDONIS
VYNAI — LIKERIAI — ALUS
2327 Brown Street Philadelphia, Pa.

WOODLAND CAFE
B. J. TRIBULAS, Sav.
63rd STREET at WOODLAND AVENUE
Telefonai: *Saratoga 9656, West 4117*

SHEPHERD DISTRIBUTING CO.
Distributors for
DOMESTIC and IMPORTED BEERS
Wholesale and Retail
JOSEPH V. PLAKIS
2315 N. 28th St., Philadelphia, Pa.
Tel.: SAgamore 2-2013

SILVER LAKE PACKING CO.
J. C. Kveragas, Sav.
Viena iš didžiausių skerdyklų
ir mėsos paskirstymo įmonių
137 FRANKLIN AVENUE
Tel.: 4-6185 - 6186 SCRANTON, PA.

Raymond Wasikonis
RESTORANAS IR BARAS
2826 Master Street
Philadelphia, Pa.

TRAUN'S CAFE
N. E. cor. 16th Street
and Spring Garden
Tel. LO 7-8662, LO 7-4967
Res. Cheltenham 2562
Philadelphia, Pa.

VINCO VIDGINO
MAISTO KRAUTUVĖ
438 JEFFERSON ST.
Philadelphia, Pa.

Jau galima gauti

ŠILKAI IR VILKAI

Runcės Dandieri no humoristinė
ir satyrinė poezija

Kaina $1.00.

Užsakymus siųskite:

Runcė Dandierinas, c. o. Vienybė, 412 Bedford Ave., Brooklyn 11, N. Y.

PIRMOJI VASARIO 16 KAUNE

1919 m. vasario 16 d. Lietuva pirmą kartą šventė savo Nepriklausomybės šventę. Tai kukli buvo šventė ir Lietuvos padangė nebuvo giedra. Dar nebuvo aišku, ar Lietuva įstengs apginti savo naujai atgautą laisvę. Priešas iš Rytų jau slinko į Lietuvą. Kitas priešas iš Vakarų dar tebesiautė rusų neužgrobtose srityse. Savanorių jėgos dar tebuvo visai silpnutės ir menkai ginkluotos ir neaprengtos.

Kauno akmenimis grįstomis gatvėmis subildėjo lietuviškųjų savanorių koja. Į gatves pasipylė kauniečiai pažiūrėti naujosios kariuomenės. Kitos galvos išdygo namų languose. Lietuviškose akyse pastebėjai džiaugsmo ašarą, tai pasitenkinimo žvilgsnį.

Bet kitos akys su pašaipa šypsojosi, pirštais rodinėjo į blogiau apsirengusį savanorį. Tai buvo Kauno nelietuvių mums nedraugiškos akys ir šypsenos. Ir koks likimas ir pasijuokimas juos ištiko po pusantrų metų, kai tie patys savanoriai 1920 m. kariavo su lenkais Suvalkijoje. Jau nebesijuokė jie iš tų savanorių, bet drauge su jais bėgo, kai lietuviai Seinų fronte neatlaikė lenkų ir turėjo šiek tiek pasitraukti. Tuomet tas jų apjuoktas savanoris pasidarė mielas ir gynėjas ne tik Lietuvos, bet ir tos lietuviams šaltos tautinės mažumos.

Kad tai kariai, o ne civiliai žygiuoja, liudijo tik tie menki kariški priedeliai: diržas, kariška kepurė geltonu lankeliu ir tautinis trikampis ant kairės rankovės. Bet ir kariškas kepures ne visi turėjo. Kitas savo civilinę kepurę buvo apsijuosęs tik geltonu lankeliu ir įsisegęs nedidelį lietuvišką ženklelį — Vytį. Tokiai kariuomenei nepavydėtų nei dabartiniai Lietuvos laisvės gynėjai partizanai Tėvynės miškuose.

Toji kukliai atrodanti lietuviškųjų savanorių kariuomenė žygiavo į Kauno miesto Rotušės aikštę, kur įvyko Vasario 16 iškilmių paradas.

Savo kareivinėse savanoriai taip pat pasiruošė tinkamai paminėti pirmąją Nepriklausomybės šventę. Kareivinių kambarius išsipuošė eglutėmis ir tautinių spalvų kaspinais.

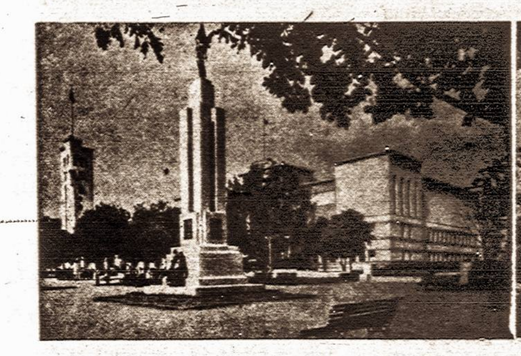

Laisvės Stovyla Karo Muziejaus sode.

Kauno pilies griuvėsiai

Na, ir pirmą kartą gavo baltos duonos, vadinas, maisto pagerinimas, nors po šventės vėl tos baltosios duonelės nebematė iki vidurvasario, kol iš Amerikos atėjo baltieji miltai.

Kauno senamiestyje nutilo savanorių daina „Pelėda" ir kitos, iš kaimų atsineštos. Savanorių gretos išsirikiavo Rotušės aikštėje nuo Jėzuitų bažnyčios iki kito Rotušės aikštės galo. Aikštė pilna žmonių: lietuvių ir nelietuvių. Rotušės balkone stovi laikiniosios Lietuvos vyriausybės ir Valstybės Tarybos nariai.

Lietuvės moterėlės dairosi į savanorių gretas. Diena šalta, bet daugelis savanorių laiko šautuvus be pirštinių. Rankos nuo šalčio raudonos. Viena moterėlė prieina prie vieno mokomosios kuopos kareivėlio ir išsitraukusi savo pirštines padovanoja jam. Savanorio veidas nušvinta, užsimauna pirštines ant savo sušalusių rankų ir jaučiasi, lyg didžiausį turtą gavęs. O tokių pavyzdžių buvo ir daugiau.

Iš Rotušės balkono į savanorius ir susirinkusius kauniečius prabilo Valstybės Tarybos pirmininkas A. Smetona (vėliau, balandžio 4 d., išrinktas pirmuoju Lietuvos prezidentu), ministeris pirmininkas M. Sleževičius ir kiti. Po kalbų ir Tautos himno pražygiavo savanorių gretos ir vėl tomis pat gatvėmis su liaudies daina (nes kariškų dar neturėjo) grįžo į savo kareivines.

Lietuvių gyventojų nuotaika pakilo ir jų dauguma įgavo vilties, kad Lietuva tikrai atsilaikys ir iškovos sau Nepriklausomybę. Vienas senukas kaimietis, šluostydamasis akis, susijaudinęs sakė savo žmonai:

— Ar mes tikėjomės, ar mes manėme, kad kada nors pamatysime Lietuvos vaiską, kad Lietuva atsikels.

Ir abu senukai, drauge su kitais lietuviais, šaligatviu eidami, lydėjo savanorių gretas. Karštai kalbėjosi ir nuolat vis rodė tai į vieną, tai kitą savanorį. Ne su pašaipos šypsena rodė, bet su meile ir užuojauta, nes matė, kad kitas savanoris tikrai silpnai buvo apsirengęs ir aikštėje turėjo gerokai pašalti.

Vienam savanorių daliniui priėjus Ukmergės plentą, ant kampo stovėjo palinkusi, kokia 80 metų senutė. Jos lūpos drebėjo. Akis įdūrusi, žiūrėjo į savanorius, jos žvilgsnis lakstė nuo vieno ant kito savanorio, nuo jų kojų iki galvų. Iš lėto pakilo jos gyslota ranka ir peržegnojo pražygiuojančius savanorius. Buvo greta jos nelietuviškų akių, kurios nusišypsojo iš jos kryžiaus ženklo ant tų kukliųjų karių, bet kitos akys rimtai susikaupė ir su pagarba pasižiūrėjo į senutę.

—...Nupešė tėvelis, nupešė motinėlė pelėdą... — kareivinių kieme nutilo anų laikų populiari savanorių daina. Savanoriška klumpė skėlė į akmens grindinį paskutinį žingsnį, kukliai klumpė subildėjo, ugnies iš grindinio akmens neišskėlė, bet tą ugnį išskėlė savo paties savanoriškoje širdyje, kiekvieno lietuvio širdyje ir Lietuva per sunkias kovas ir didžias aukas išsikovojo sau laisvę, kuria džiaugėsi iki 1940 m. vasaros.

St. Širvys

NEPR. LIETUVOS KULTŪRINIAI LAIMĖJIMAI

ŠVIETIMAS

Caristinės Rusijos priespaudos laikais lietuvių kultūrinis darbas buvo smarkiai varžomas, ir tik 1918 m. vasario 16 d. nepriklausomybės paskelbimo aktas plačiai atvėrė duris kultūrinei veiklai. Daug šviesuomenės iš Rusijos grįžo į Lietuvą, kur anksčiau negalėjo gauti darbo.

Atstatomai Lietuvos valstybei reikėjo daug darbininkų, ir jų trūkumą turėjo papildyti mokyklos. Tad pirmiausia ir steigta įvairių laipsnių ir rūšių mokyklos. 1920 m. pradžioje buvo įsteigti Aukštieji Kursai, o 1922 m. vasario 16 d. Lietuvos Universitetas.

Kiek plačiai išplito per 20 nepriklausomo gyvenimo metų Lietuvos švietimas, vaizdžiai byloja šie skaičiai: 1939-40 mokslo metais buvo 2743 pradžios mokyklos, kuriose 341,299 mokiniai mokė apie 7000 mokytojų. Tais pat mokslo metais buvo 76 žemesniosios žemės ūkio, namų ruošos, amatų, prekybos ir kitokios specialinės mokyklos. Jose 8623 mokiniai mokė 979 mokytojai. Gimnazijų ir vidurinių mokyklų buvo 93. Jose mokėsi 27,596 mokiniai ir dirbo 1898 mokytojai. Veikė devynios aukštosios mokyklos: du universitetai (Vytauto Didžiojo Universitetas Kaune ir Vilniaus Universitetas), Dotnuvos Žemės Ūkio Akademija, Veterinarijos Akademija, Komercijos Institutas, Pedagoginis Institutas, Konservatorija, Taikomojo Meno Institutas ir Dailės Akademija. Šiose aukštosiose mokyklose studijavo daugiau kaip 6,000 studentų, dėstė patyrę profesoriai, kurių dauguma savo mokslo žinias gilino Vakarų Europos universitetuose ir Akademijose. Universitetai, akademijos ir institutai buvo aprūpinti naujausiomis mokslo priemonėmis ir turėjo dideles bibliotekas.

Jei nepriklausomo gyvenimo pirmaisiais metais trūko inteligentinių pajėgų, tai po 20 nepriklausomo gyvenimo metų buvo jaučiama jų perteklius. Įvedus privalomą pradžios mokslą, jaunojoje kartoje beraščių nebebuvo, o iš rusų priespaudos laikų paveldėtas senosios kartos neraštingumas buvo šalinamas suaugusių kursuose. Įvairios amatų mokyklos ir kursai paruošė gerų amatininkų.

KNYGOS

Kultūrai kilti daug padėjo spauda, kuri nuolatos augo ir tobulėjo. 1919 — 1939 metais buvo išleista 16,721 knyga, tai yra daugiau, negu per 350 metų Lietuvai esant pavergtai. Nepriklausomos Lietuvos laikais lietuviškoji knyga ir savo turiniu ir išvaizda buvo priartėjusi Vakarų Europos knygai. Knygoms leisti buvo įsteigta visa eilė stambių leidyklų: Švyturys, Spaudos Fondas, Sakalas, Varpas, Žinija, Pažanga ir kt. 1931 m. rudenį buvo pradėta leisti Lietuviškoji Enciklopedija ir jos spėta išleisti devyni dideli tomai. Miestuose ir didesniuose miesteliuose buvo knygynai ir bibliotekos. Vidutiniškai imant,

M. K. ČIURLIONIS

kiekvienos knygos buvo išleidžiama po 3000 egz. Tad Lietuvoje nepriklausomo gyvenimo metu buvo išleista daugiau kaip 50 milijonų egzempliorių knygų.

LAIKRAŠČIAI

Didelę pažangą darė ir periodinė spauda. 1919 m. Lietuvoje tebuvo vos trys laikraščiai su apie 20,000 egz. bendro tiražo. 1937 m. pabaigoje Lietuvoje jau buvo 157 periodiniai leidiniai, iš kurių 19 dienraščių, 38 savaitraščiai ir 100 mėnesinių bei kitokių laikraščių. Jų bendras tiražas siekė apie 830,000 egzempliorių. Kai kurių savaitraščių tiražas siekė arti 100,000 egz. (Mūsų Rytojaus, Ūkininko Patarėjo, Mūsų Laikraščio). 1939 m. Lietuvos Aido dienraštis kurį laiką buvo leidžiamas tris syk per dieną.

Periodinė spauda turėjo moderniškas spausdinimo priemones. "Vilties" spaustuvė buvo įsigijusi moderniškiausią visame Pabaltijo krašte rotacinę mašiną, kuri iš karto galėjo spausdinti 32 puslapių laikraštį trimis spalvomis ir per valandą išspausdindavo apie 70,000 egz., "Spindulio" spaustuvė buvo įsigijusi giliaspaudę, kuri žymiai patobulino iliustruotąją spaudą. Telegramų agentūra "ELTA" buvo įsigijusi tobuliausius informacijų priėmimo aparatus.

LITERATŪRA

Tautinio atgimimo metu grožinė literatūra daugiausia buvo skiriama tautos sąmonei žadinti ir ugdyti. Ji kėlė ir gynė ano meto didįjį mūsų tautos idealą — kultūrinę ir politinę laisvę. Atstačius nepriklausomą valstybę, tas idealas buvo pasiektas.

Nepriklausomybės laikais lietuvių literatūra siekia savo tiesioginių grožinės kūrybos tikslų, ieško naujų idėjų ir joms išreikšti naujų formų. Išaugo naujų kūrybinių jėgų, atstovaujančių visus literatūrinius žanrus (lyriką, epą, dramą, romaną) ir įvairias literatūrines sroves. Naujų brandžių kūrybinių veikalų duoda ir prieš didįjį karą bei karo metu pasireiškę rašytojai (Balys Sruoga, Putinas, Petras Vaičiūnas, Mykolas Vaitkus, Ignas Šeinius ir kt.).

Literatūrinei kūrybai skatinti buvo įsteigta Valstybinė ir kitokios premijos, kurios laimėtojams iškilmingai buvo įteikiamos Valstybės Teatre Nepriklausomybės šventės išvakarėse, vasario 15 d. Vaižgantas buvo įsteigęs Rašliavos Muziejų, kuris, jam mirus, buvo pavadintas Vaižganto Muziejumi... Po Maironio mirties buvo įsteigtas ir jo vardo literatūros muziejus. Juose apstu medžiagos lietuvių literatūros ir kultūros istorijai.

TEATRAS

Pirmaisiais nepriklausomybės metais pradėjo kurtis ir profesinis teatras, kurio užuomazgą sudarė rusų teatruose dirbę lietuviai aktoriai. Dramos teatrą organizavo talentingi aktoriai K. Glinskis ir A. Sutkus. 1920 m. pabaigoje pradėjo veikti Lietuvos Opera ir po kelių metų ir baleto teatrts, kuris per dešimtį metų tiek išaugo, jog 1935 m. buvo pakviestas gastrolių į Monte Carlo (10 spektaklių) ir į Londoną (32 spektakliai). Išaugo daug žymių operos dainininkų, kurie gastrolių buvo kviečiami į žymiuosius užsienio teatrus. Teatrai veikė ir didesniuose provincijos miestuose (Klaipėdoje, Šiauliuose, Panevėžy, Telšiuose ir kt.).

MUZIKA

Daina padėjo išsaugoti tautinę gyvybę, su daina lietuvių tauta žengė į laisvę, daina plačiausiai ir skambiausiai aidėjo ir nepriklausomoje Lietuvoje. Visą eilė talentingų kompozitorių komponavo lietuviškas dainas, kūrė lietuvišką muziką. Daugybė chorų populiarino ir ugdė lietuvišką dainą. 1924, 1928 ir 1930 m. buvo suruoštos visos Lietuvos dainų šventės. 1937 m. rajoninės dainų šventės Marijampolėje ir Panevėžyje.

DAILĖ

1907 m. rudenį Vilniuje buvo įkurta Lietuvių Dailės Draugija, kuri ligi Didžiojo Karo suruošė dvylika lietuvių dailės parodų. Nepriklausomoje Lietuvoje dailei tarpti sąlygos buvo geresnės ir jos kūrinių parodos buvo ruošiamos kasmet. 1921 m. pabaigoje buvo įsteigta M. K. Čiurlionio Galerija, kuriai 1925 m. pastatyti ir laikini rūmai. Joje buvo iškabinti genialiojo mūsų tapytojo M. K. Čiurlionio ir kitų žymiųjų dailininkų kūriniai.

Vėliau buvo pastatyti dideli Vytauto Didžiojo Kultūros Muziejaus rūmai, kur buvo įkurdinta M. K. Čiurlionio Galerija ir Karo Muziejus. Šiauliuose, Panevėžy, Telšiuose ir kituose Lietuvos miestuose taip pat buvo įkurti muziejai. Šiaulių Aušros muziejuje buvo vertingi Lietuvos etnografiniai rinkiniai.

Prieš didįjį karą savo kūryba pasireiškę lietuviai dailininkai buvo daugiau ar mažiau rusų dailės įtakoje. Nepriklausomoje Lietuvoje brendusi ir savo meno studijas Vakarų Europoje gilinusi dailininkų karta daugiausia linkusi modernizman ir ieško savitų formų lietuvių tautos dvasiai išreikšti savo kūryboje.

"MAŽOJI AMERIKA"

Tautos kultūrinis klestėjimas pareina nuo jos ūkinio pajėgumo. Tik ekonomiškai stiprėdama, tauta gali kultūriškai kilti. Nepriklausoma Lietuva tolydžio ekonomiškai stiprėjo: jos žemės ūkis gerėjo, augo ir plėtės pramonė, tobulėjo susisiekimas. Visa tai įgalino kilti ją ir kultūriškai.

Nepriklausoma Lietuva per 22 metus padarė milžinišką ūkinę ir kultūrinę pažangą. Kas Lietuvą matė prieš pirmąjį pasaulinį karą ir antrajame jos nepriklausomybės dešimtmetyje, tas buvo nustebintas didžiule jos pažanga visose kultūrinio gyvenimo srityse. Lietuva dėl savo greitos pažangos buvo vadinama mažąja Amerika.

Kas lietuvių tautos didžiu triūsu buvo pasiekta nepriklausomybės laikais, tą griauja ir naikina Sovietų Sąjungos okupacija.

A. Merkelis

WHITE HALL HOTEL
PETER ČESNULIS, savininkas
2 barai, restoranas, salės parengimams
NEW TOWN, PA. Tel. 9981

Naujai atidarytas lietuviškas restoranas ir baras
TRAUN'S
N. E. cor. 7th and DAUPHIN STREET, PHILADELPHIA, PA.
Tel. PO 5-9566

MONUMENTS & CEMETARY MEMORIALS
E. J. WITALIS
MacDADE BLVD. CEDAR AVENUE
Rear entrance Holy Cross Cemetary
DARBY, PA.
Phone Darby 2467

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS KAVALIAUSKAS
Licensed Penna and New Jersey
1601-03 So. 2-nd Street Tel.: DEW 511

CHARLES J. ROMAN
(RAMANAUSKAS)
1113 Mt. Vernon Street Telefonas Poplar 4110
Moderniška laidojimo įstaiga: didelė graži koplyčia, erdvi salė su baru, pakeleivingiems suteikiama nakvynė—viskas lemokamai.
Nelaimės valandą kreipkitės į mūsų įstaigą, dieną ar naktį —mes visados pasirengę suteikti geriausį patarnavimą.

WILLIAM VALAITIS
Visokeriopas automobilių taisymas
1730-2 E. Moyamensing Ave
Philadelphia, Pa.
Tel. Howard 8-0596

FRANKFORD AV. CAFE
John Baltaduonis, sav.
1700 Frankford Avenue
Philadelphia, Pa.

A. MIEŽIS
Alus, degtinė ir vynas
2207 N. 2nd STREET
Regent 9-4156 Philadelphia

ANTHONY MARTIN
RESTORANAS IR BARAS
3759 N. 7th Street
PHILADELPHIA, PA.

BARON'S BAR

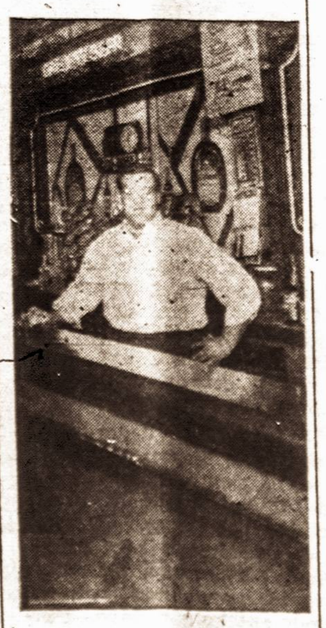

W. Baranauskas, Sav.
5345 Wyalusing Avenue
Tel.: GR 3-9995
Philadelphia, Pa.

UNION BRONZE FOUNDRY
High Grade Bronze Castings
STANLEY SKIKAS
SAVININKAS
(Pėda nuo Union Avenue)
BRIDGEPORT, CONNECTICUT
Tel.: 3-4696 Namų tel.: 4-6611

STANDARD FEDERAL SAVINGS and Loan Association of Baltimore City
Metinis dividentas 3%
Kiekvienas indėlis apdraustas federalinės valdžios apdrauda iki $5000.00.
684 Washington Blvd. Baltimore, 30, Md.

SIMAS GURINSKAS
Restoranas ir Baras
210 E. Eutow St.
Baltimore, Md.
Tel. PLaza 6313

C. WILLIAM KACHAUSKAS
Laidotuvių Direktorius
637 Washington Boulevard
Baltimore, Md.
Telefonai:
LExington 5714
MUlbery 8617

Juozapaitis Cafe
Restoranas ir Baras
18 S. Fremont St.
Baltimore, Md.

Garden Hotel Cafe
A. ZINZELETA, Sav.
Geri gėrimai ir užkandžiai
švarūs kambariai
612 E. Lombard St.
BALTIMORE 2, Md.
LExington 8229

WALTER'S CAFE
W. Medveckas, Sav.
Degtinė, alus ir vynas
1124 W. Pratt St.
Baltimore, Md.

VIENYBĖ

A American Weekly in the Lithuanian language

Established in 1886 by J. J. Paukstis

JUOZAS TYSLIAVA, Editor and Publisher

Salomėja Narkėliūnaitė, Editor

Editorial and Business Office:

412 Bedford Ave., Brooklyn 11, N. Y. Phone EVergreen 4-0862

Subscription Rates: USA and possessions $4.00 per year, Canada $4.50, elsewhere $5.50. Advertising rates on application.

Entered as Second Class Matter October 23, 1907 at the Post Office at Brooklyn, N. Y. under the Act of March 3, 1879.

Penktadienis, 1950 m. vasario 17 d.

DIDŽIOJI ŠVENTĖ

Rusų vergiama, savų bajorų baudžiavon pajungta, mūsų Motina žemė Lietuva skausmo kryžiais pražydo, pakeliais rūpestėliais Rūpintojėliais parymo, bet gyva išliko, nes buvo ištikima milžinkapių ir savo didvyrių balsui, šaukiančiam gyventi ir kurti.

Aušros žadinama, Varpo į darbą raginama, lietuvių tauta kėlės iš amžių gilaus miego.

Deja, mūsų nepriklausomo gyvenimo metas buvo trumpas, vos dvidešimt dveji metai. Bet jis buvo kūrybingas. Savo kūryba ir pažanga lietuvių tauta įrodė, kad ji verta laisvės, kad ji moka savarankiškai gyventi ir tvarkytis. Šiandien Lietuvos nepriklausomybės laikus mes prisimename, kaip žavų sapną. Tų pačių jėgų, kurios ir Vytauto Didžiojo galybės laikais grasė mūsų tautai, grumtynėse netekome savo nepriklausomos valstybės ir laisvės.

Lietuva Sovietų Sąjungos okupuota ir žiauriai naikinama. Šiandien mūsų tauta, kaip tas pakelės ąžuolas, šiaurės vėjo draskoma, jos šakos laužomos, lapai po visus pasaulio užkampius blaškomi.

Šiandien, minint nepriklausomybės šventę, mūsų veidai ne džiaugsmu spindi, bet skausmo ir susirūpinimo niaukiami. Mes sielojamės savosios tautos likimu. Mūsų svarbiausias rūpestis išlikti gyviems fiziškai ir tautiškai. Jei išliksime gyvi, tai atgausime ir savo tautos laisvę.

Minėdami Nepriklausomybės šventę, Vasario 16, mes skelbiame visam pasauliui savo nepalaužiamą valią siekti Lietuvos laisvės, dėl jos nenuilstamai dirbti ir visomis galimomis priemonėmis kovoti.

Amerikos lietuvių visuomenė daug lėmė įkūnyjant 1918 m. vasario 16 d. aktą, ji ir šiandien yra svarbiausias veiksnys kovoje dėl Lietuvos nepriklausomybės ir laisvės.

KARTUVIŲ GARBINTOJAI

Lietuvių priežodis sako, kad su melu toli galima nueiti, bet nebegalima sugrįžti. Tą lietuvių liaudies išmintį turėtų gerai įsidėti galvon Amerikos lietuviškieji Stalino pakalikai. Jų Laisvėje ir Vilnyje skelbiamas melas pasiekia iki šiol neregėto šlykštumo ribas. Štai, vienas tokio melo pavyzdys.

Sibiro priverčiamųjų darbų stovyklose bolševikai kankina dešimtis milijonų žmonių, nenorinčių paklusti jų santvarkai. Sibiras — kraštas, kur bolševikai daugiausia žmonių nukankino ir tebekankina, Sibiras — žemė persunkta nekaltų žmonių krauju. Sibiras lietuviams primena šimtus tūkstančių bolševikų kankinamų jų tautiečių. Už Sibiro nusikaltimus bolševikai turės atsakyti, kaip vokiečiai Niurnberge.

O komunistų Laisvė vasario 11 d. numery apie Sibirą rašo: "Sibiras — vienas turtingiausių žemės turtais, žemės rutulyje nerasi kito jam lygaus. Ir visa tai dabar tarybinė vyriausybė pasuko tarnauti liaudies reikalams. Todėl dabar žodis "Sibiras" turi būti tariamas su meile ir pasididžiavimu, nereikia baimintis juomi."

Tad Laisvės redaktorius, savo skaitytojus ragindamas su meile ir pasididžiavimu tarti Sibiro žodį ir jo nebijoti, tuo pačiu ragina garbinti budelį, nebijoti kartuvių ir į jas žvelgti su meile ir pasididžiavimu.

Tik Stalino pakalikams budelis gali būti garbingiausias žmogus, o žudynių vieta — verta meilės ir pasididžiavimo.

BEVILTIŠKI MĖGINIMAI

Išvengti trečiojo pasaulinio karo, kurio grėsmė visų kaskart labiau jaučiama, šiandien, atrodo, yra svarbiausias pasaulinės politikos tikslas. Trečiojo pasaulinio karo neišvengiamumas glūdi Vakarų konflikte su Rytais, demokratijos su totalitariniu komunizmu.

Baisus buvo pirmasis pasaulinis karas, dar baisesnis antrasis, o baisiausias bus trečiasis. Jau 1945 m. balandžio mėn. Winston Churchill savo laiške Stalinui pažymėjo, kad karas tarp Rytų ir Vakarų sunaikintų pasaulį.

Lotynų priežodis sako: „si vis pacem, para bellum" (jei nori taikos, ruoškis karui). To principo šiandien laikosi ir Vakarai ir Rytai. Vardan taikos ruošiamasi baisiausiam atominiam karui. Tačiau karo tarp Rytų ir Vakarų bijoma ir norima jo išvengti. To nori ir Vakarai ir Rytai. Tik tų norų nevienoki motyvai.

Vakarai trečiojo pasaulinio karo nori išvengti, kad apsaugotų pasaulį nuo sunaikinimo. Apie būsimojo karo apokaliptines baisybes kalba mokslininkai. Jų įspėjančius pareiškimus dažnai skaitome spaudoje.

Sovietų Sąjunga karo taip pat nenori ir, net jo bijo, nes karas sužlugdytų ją pačią. Bijodama karo, ji lenkias jėgai ir tesitaria su tais, kurie už ją stipresni. Tais pasitarimais ji nori nudelsti galimą ginkluotą konfliktą su Vakarais.

Vakarų su Rytais, demokratijos su totalitariniu, agresyviu komunizmu, taikus sugyvenimas šiandien aktualiausia problema, kuria, nors ir beviltiškai, dar bandoma spręsti abipusiais pasitarimais.

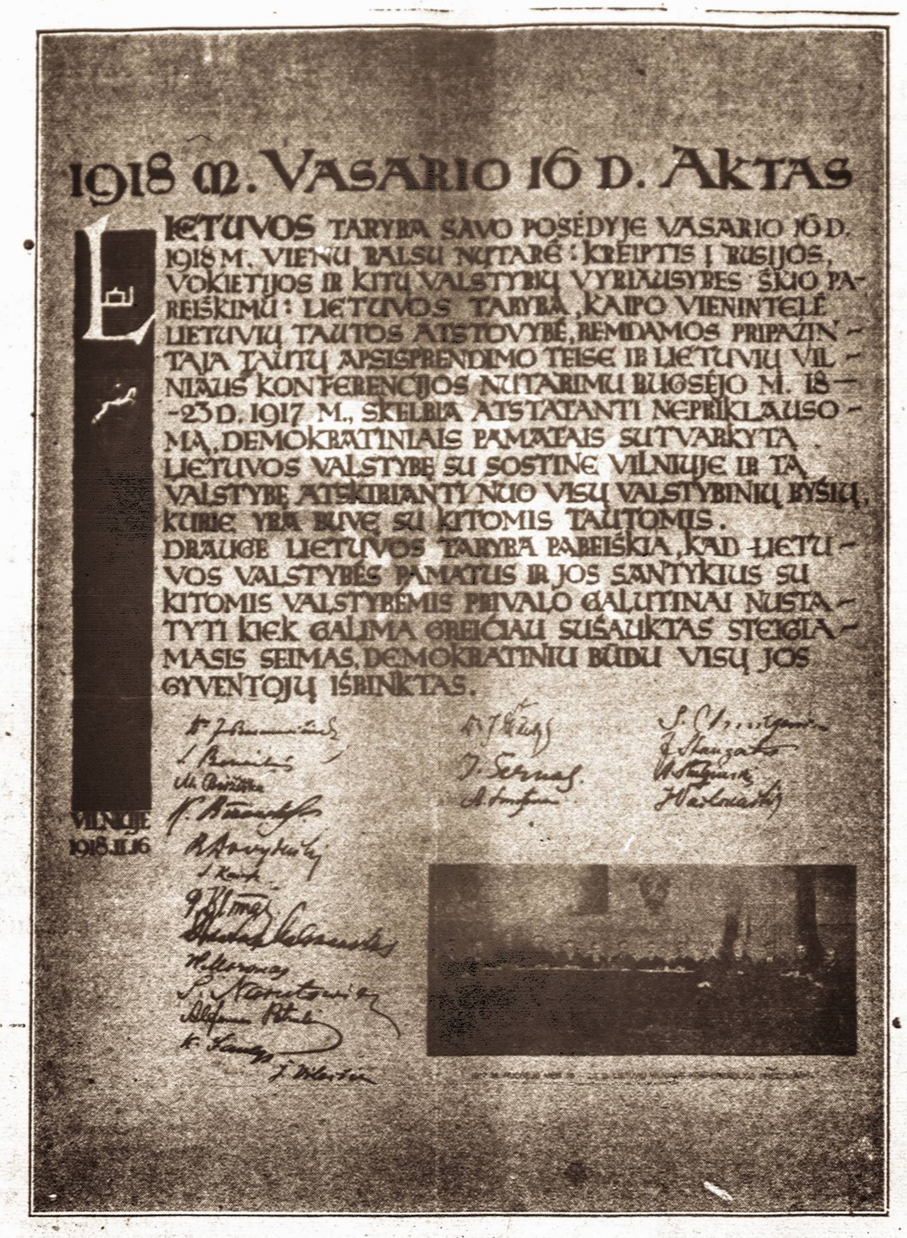

VASARIO 16 DIENA ĮSĄKO!

Rašo J. NAISYS

Vasario 16 Diena visiems lietuviams visais atžvilgiais svarbi. Toje dienoje įkūnyti visi lietuvio lūkesčiai. Prieš 32 metus tą dieną Lietuvos sostinėje Vilniuje Taryba, susidedanti iš visų lietuvių srovių atstovų, paskelbė Lietuvą nepriklausomą demokratinę valstybę su sostine Vilnium (skaityk čia Lietuvos Tarybos nutarimą!)

Lietuva atsiskyrė nuo carų Rusijos imperijos, siekdama savo teritorijon sujungti ir kaizerių Vokietijos pavergtąją Mažąją Lietuvą.

Būdama nepriklausoma respublika, Lietuva per savo 22 savarankiško gyvenimo metus savo piliečiams visose srityse pasiekė tikros gerovės, kurią sunaikino nauji okupantai: Rusijos bolševikinė valdžia, hitlerinė Vokietija ir dabar vėl rusiškasis bolševizmas — komunizmas, net iššvudydamas ar išgabendamas į speigyračius nepakeliamiems darbams, badui ir mirčiai galiau vieną lietuvį, ir daugiausia po dviejų metų Lietuva bus galutinai nulietuvinta, t. y. vietoj lietuvių rusų kolonistais nutupdyta. Užtat išliks tremtinių ir išeivių Lietuva, kuri padės Lietuvos valstybei prisikelti.

1918 m. Vasario 16 d. aktas yra 130 metų ištisinės nepaliaujamos kovos su betkokia (carų, kerenskine, generolų generalissmų) Rusija rezultatas, yra Lietuvos valstiečių — darbo žmonių ir tik jų revoliucijos vaisius. Per 130 revoliucinių metų mūsų valstiečiai ir jų pramokyti vaikai. D. Lietuvoje, M. Lietuvoje, Amerikoje, Anglijoje, Šveicarijoje, ir visur kovojo neatlaidžią kovą, ligi išsikovojo savo kraštui tikrą laisvę. Tų valstiečių, darbo žmonių paskum po 1918 m. Vasario 16 Dienos ir Lietuvos respublika buvo sukurta—respublika visiems, panaikinus luomus, tikslią žemės reformą įvykdžius, įvedus visuotinį mokšlą ir gerovę visiems keliant. Kas iš amerikiečių lietuvių yra buvę Nepriklausomoje Lietuvoje arba kas jų ir nebuvęs skaitė mūsų spaudą, vartė lietuviškus albumus, tas tvirtinte patvirtins, kaip gražiai buvo suklestėjęs Lietuvos gyvenimas.

Šiandien, Lietuvoje darbo žmonės nebegali Vasario 16 Dienos minėti: pagal Stalino konstitucijos 58 paragrafą už tai gresia ištrėmimas į tolimus kacetus mažiausia 10-čiai metų arba tiesiog mirties bausmė. Ir šiuos žodžius rašančiam bolševikų kalėjime tas pats 58 paragrafas buvo pritaikintas, o kad šiuos žodžius čia laisvai štai, galiu jums rašyti, tai esu dėkingas tam lietuviškam sąjudžiui, kuris dieną naktį, giedroje ir audros metu nenutilstamai budi Lietuvos sargyboje. Taigi, šiandie Lietuva vėl rusinama, kaip niekuomet. Ji padaryta Rusijos provincija, padaryta vėl nususiu rusišku "krajumi," kaip kad amerikietis lietuvis labai taikliai pasako.

Bet Vasario 16 Dienos reikšmė neišdils ir net niekas jos nepriveiks išdildyti. Jos reikšmė net didės. Taja proga šiemet koks gali būti naujas šūkis? Amerikoje senųjų lietuvių yra du trečdaliai milijono. Dabar atvyko lietuvių tremtinių, Lietuvos didžiosios tragedijos gyviausių liudininkų, ligi 16,000. Ir dar atvyks. Lietuvių daug nukeliavo į Kanadą, Pietų Ameriką, Australiją, Angliją — į visą platųjį pasaulį. Tai Vasario 16 Diena tesujungia bendram darbui ir pergalės kovai visus lietuvius. Vasario 16 Diena lietuviui didžiausia šventė ir tėvų tėvų testamentas.

Vasario 16 Dienos nuopelnas, kad Lietuva po tos Dienos buvo nebe koks Rusijos "krajus," bet lygiateisių piliečių apšlšvietusi šalis, ekonomiškai, kultūriškai, sociališkai labai pajėgi ir pavyzdžio verta valstybė, o jos tauta be galo darbšti, sumani ir dorovinga, ir tai liudyte liudija faktas, kad čia jau būta kuo daugiausia gimimų ir kuo mažiausia mirimų, belyginant su kitomis, kad ir kartais senomis, valstybėmis. Pasaka, melas ir šmeižtas, kas drįsta tvirtinti lietuvių tauta nedorovingą buvus.

Sujungtomis, sutartinėmis jėgomis ir Lietuvą tikrai prikelsim. Lietuva kelsis iš skurdo, iš rusifikacijos, iš visiško nustalinimo, iš genocido (kilties išnaikinimo) labai pavargusi. Bet jos tautos darbštumas ir sumanumas ją ir vėl greit ant kojų pastatys—greičiau, negu pirmą kart, nes, iš visko jau sprestina, bus tokia pasaulyje palanki situacija, patogios sąlygos ir be to, šįkart turim, nepalyginti, daugiau ištikimų įvairių pajėgų savaisiais žmonėmis visoms valstybės statymo sritims. To nebūta ánais nepriklausomybės kovų metais.

Prieš stodami į bendrąjį Lietuvos darbą, broliai, kam dar permažai yra tekę Nepriklausomoji Lietuva pažinti, ieškokimės šaltinių tam reikalui. O šaltiniai šiandie tėra: paskaitos, knygos, Lietuvos albumai, lietuviškos dainos, tremtiniai lietuviai. Pats gyvasis šaltinis — Lietuva neprieinama : ji už plieno uždangos baigiama kamuoti ir laukia išgelbstama Vasario 16 Dienos įsakymu.

DR. J. BASANAVIČIUS

RAŠO A. DIMAS

1927 m. vasario mėn. 16 d., kada lietuvių tauta šventė nepriklausomybės sukaktuves, Vilniuje mirė dr.Jonas Basanavičius.

Tą dieną, kai prieš 9 metus jis pirmasis padėjo parašą po nepriklausomybės paskelbimo aktu,mes netekome didžiai nusipelniusio Lietuvai vyro, tam tikros mūsų gyvenimo epochos vado.

Tautinė sąmonė jautresniuose lietuviuose reiškėsi ir pirmiau. Jie intensyviai jautė reikiant saugoti savo etninską lietuviškumą ir traukėsi į kiautą nuo svetimųjų įtaklų. Mėginno net visuose lietuviuose atospyri sukelti, kaip tat darė Daukantas, Valančius ir kiti. Bet jų užsimojimams trūko dinamizmo. Tautinė mintis tuo metu ribojasi tik troškimu išsaugoti tautiškumą.

J.Basanavičius savo redaguojamąja Aušra, pradeda naują epochą. Čia tautiškumas virsta dinaminiu. Jau norima ne tik išsaugoti, kas beliko, bet ir atgauti, kas prarasta, veržtis į ateitį su savarankiško gyvenimo siekimais ir viltimi. Basanavičiaus idealas buvo Lietuvos lietuviškumas, būti tikrais lietuviais, mylinčiais savo suvargintą žemę, savo mylimą kalbą ir ginti lietuviškus reikalus. Jis pajėgė suburti apie save visus trokštančius dirbti Lietuvai, pažadino dar tvirtai nenusistačiusią lietuvių inteligentiją į darbą. Basanavičiaus ir po bendraminčių dėka Lietuva ėmė pastebimai lietuvėti.

J.Basanavičiaus tikslas buvo „Lietuvą ir mūsų brangią kalbą nuog prapulties atvaduot". Aušroje rašo, kad „jau daug šimtų metų praėjo, kai paliovė Lietuvos giedrotose padangėse spindėjus žvaigždelė, kuri mūsų tėvų tėvams šviesė; tamsi, neperregima ūkana apsiautė mūsų linksmą senovėje žemę. Visoki vargai ir sunki, o ilga verguvė išdildė iš mūsų atminties laimingesnio ir nevergiško gyvenimo atminimą. Užmiršome kuomi senovėje buvome, ir tik retoj dainoj ar pasakoj randi paminklą, minimą iš mūsų praeities... Liko dar mūsų garbinga kalba, apie kurią mes galime drąsiai su mokytu vyru ištarti: „Die Sprache ist unsere Geschichte" (kalba yra mūsų istorija). Štaip viskas pragaišo, o ir tas mūsų vienintelis turtas - kalba taipogi nyksta."

Tat svarbiausiomis priemonėmis, kuriomis būtų galima pažadinti mūsų tautinę sąmo-

(Nukelta į 7 psl.)

KAIP „LIAUDIES SEIMAS" LIETUVĄ NUPLIAUŠKĖJO

JIS SUGRIOVĖ VASARIO 16 AKTU ATSISTAČIUSIĄ MŪSŲ TĖVYNĘ

1940 m. liepos mėnesį Maskvos įsakymu, NKVD trišu ir raudonarmiečių apsaugoje Lietuvoje įsakytas išrinkti vadinamasis "Liaudies seimas." Kas nežinojo bolševikų metodų, manė: "Na, vis dėlto bus demokratiški rinkimai ir bus galima kandidatų į tą seimą (kongresą, parlamentą) pasirinkti."

Aš tuokart buvau sodžiuje, bet ne tėviškėje, prisiglaudęs ir atsargiai sekiau Kauno (jau bolševikų užimto) ir pasaulio radijų pranešimus. Štai, atgabena mūsų žmogus parodyti ir to "Liaudies seimo" kandidatų sąrašą: tik vienas kandidatų sąrašas ir priedo prie jo didelis lapas, o jame kriminalinio dydžio tų kandidatų fotografijos.

Lietuvą nuluptą pažįstu ir esu skersai bei išilgai ją dviračiu ir pėsčias iškeliavęs. Visi didesni ir mažesni įvairaus plauko darbuotojai pažįstami arba tiesiog, arba iš spaudos, arba iš kalbų. O tame kandidatų sąraše daugiausia nelietuvių pavardės, o kitų ir veidai, nosys — ne lietuvių, orientališkos. Iš kur tu, Lietuva, tiek staiga tokios "veislės" prisiperėdinai? Atsakymą duo da "stebuklingasis" komunizmas—bolševizmas, o antspaudą priploja enkavedisto naganas.

Pikta ir kvailai atrodė, kad tie keli kandidatai lietuviai, kaip liūdno atminimo Liudas Gira ir kas, čia kitomis nosimis įsispraudę. Apie tuos "lietuviškus" kandidatus jau buvau girdėjęs, buvau gana ir skaitęs — viš nekaip. Galvojau: karjerizmas ar duonos duonos pluta bus parūpę. Jie gi tik tėra iškamšos lietuviškiems balsuotojams privilioti. O iškamšos paprastai po reikalo numetamos, kaip gyvatės išnaros.

Dėl savęs aš ramus: balsuotoju tik jau nebūsiu. Nėra reikalo ir nėra ko pasirinkti. Kam balsuoti, kad tik vienas kandidatų sąrašas po zakazu (įsakymu).

Nedrąsios atkiūtina pas mane motina ir krikšto motina (jos dabar jau mirusios) ir klausiasi patarimo:

—Vaikeli, tu visada klausiamas pasakydavai, už ką balsuoti, — tai dabar už ką?

Gerai pažindamas bolševikų metodus ir jų amžino šnipinėjimo būdus dar iš 1917 m. bolševikinės revoliucijos laikų, dabar bijojau, kad ir giminiškiausi žmonės kur netikėtai neprasitartų ir tuo būdu manęs neįklampytų. Tad tesakau:

—Klausykit! Suprantat moterys?! Visados žinojau, o dabar nė nebereikia žinoti: turit vieną kandidatų sąrašą ir net gražiausius jų paveikslus, ir — suprantat!...

—Kad mes nenorim už tokias nosis balsuoti.

—Čia jau jūsų valia, — ir aš nutylu, nes priešingos agitacijos bolševikinėje santvarkoje varyti negalima.

Jos dar buvo norėjusios klausti, bet aš paprašiau šeimininkų rūgusio pieno su rugine duona, kurios žinojau greit Lietuvoje nebūsiant.

120 procentinį "Liaudies seimą" išrinko, o tebalsavo vos kelioliktasis Lietuvos gyventojų - balsuotojų procentas. Kiek urnose (balsavimo dėžėse) buvo tuščių lapų, piešinių ir rašymų prieš bolševizmą ir grasinimo tekstų, sudraskytų kandidatų lapų, išvietėje sutepto popieriaus... - apie tai bolševikų valdininkai negalėjo paskelbti: jiems patiems atitektų kartuvės, o bolševikinei santvarkai - negarbingas žlugimas. Tad tegul bus - 120 balsavo! Taip rusas Maksvos „Pravda" ir Lietuvos „Tiesa" laikraščiuose ir paskelbė.

Susirinko „Liaudies seimas" Kaune. „Komanda na lievo!" (kairėn) - Plojimas. „Komanda Lietuvą prie Rusijos prijungti!" - Plojimas. Taip mūsų Lietuvą tie visi šeimininkai ir nupliaukšėjo.

Jau daug ir tų „liaudies atstovų" šiandien nebelikę gyvųjų tarpe: nevienas jų kūno ar dvasios vėžiu nusistyreno, kam tiek pigiai ir tiek negarbingai šaunią savo Tėvynę - Lietuvos Valstybę vėl Rusijai pardavė.

L. M.

"Dovanos" Lietuvai

Nepriklausomoji Lietuva viško turėjo ir buvo antroji Amerika. 1940 metais užėję Rusijos bolševikai per 1 metus ir 8 dienas (tiek tada laiko jie čia išriogsojo) sudorojo visus automobilius, dviračius, laikrodžius, foto aparatus, audinius, avalynę, maistą, išgabendami į Rusiją. Ir nuotykis. Štai, gauna Lietuva iš Maskvos saldainių. Atidaro vagonus, - gi žiūri lietuviai - Kauno saldainiai „Karvutė", vieni iš geriausių ir maistingiausių, ypač vaikams skiriamų saldainių. Ot, tau ir Kremliaus dovana „badaujančiai" Lietuvai! Na, bet lietuviai ir tikrai rusiškų dovanų tada yra gavę: kelis vagonus siemečkų (saulažolių). Mat, caro ir bolševikų Rusijoje siemečkos žėbijamos visur, kaip kad Amerikoje guma kramtoma.

Kitas diktatorius - Hitleris, okupavęs Lietuvą 1941 metais, pasistengė taip pat daug likusių gėrybių į Vokietiją išgabenti.

Kaip rusiškieji laikraščiai tada skelbė, kad siunčią dovanų "badaujančiai" Lietuvai, taip dabar vokiškieji laikraščiai gyrėsi irgi dovanų Lietuvai siunčią. Žiūri Lietuvos muitininkai, kas tos per dovanos iš Vokietijos Drezdeno miesto, žiūri ir savo akimis netiki: gi lietuviški Kauno gamybos papirosai „Kir". Ir vėl mūsų žmonėms gardaus juoko iš „nesamdytųjų globėjų". Bet ir vokiečiai, tiesą pasakius, tikrų savo dovanų Lietuvai prisiuntė: vaistų su užrašais „nur fuer Litauen" (tik lietuviams), - suprask, tokių vaistų, nuo kurių „prakeiktasai lietuvis" (vokiečių šūkis!) greičiau galą galėtų gauti.

Tad nenuostabu, kad lietuviams Stalin ir Hitler (įsidėmėkite: po 6 raides tose abejose bičiuliškose pavardėse) tėra vienodi garboriai - kaliaminiai.

J. N.

Mykolas Biržiška:

KAI SKELBĖME LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĘ

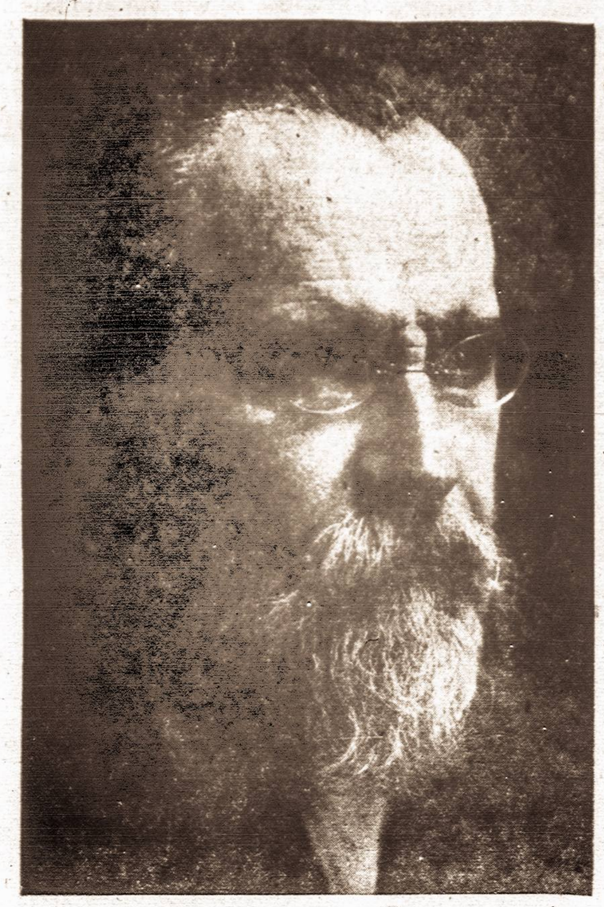

PROFESORIUS MYKOLAS BIRŽIŠKA

1918 m. vasario 16 dieną nei Vilniuje, nei Kaune, nei bent kur Lietuvoje niekas nerodė, kad būtų kas tą dieną ypatingo atsitikę. Šlapia. Nei žiema, nei pavasaris. Sunki, slėgianti vokiečių okupacija.

Senoji Lietuvos sostinė Vilnius smaugiama vokiečių administracijos. Garsingos praeities miesto gyventojai okupantų visaip kaip naudojami, badu marinami, stumdomi, niekinami, sau ir savo miestui tesulaukia pažeminančio vardo: "Idiotenheim". Išdidūs prūseliai jaučiasi teisūs, taip apibūdindami vilniečius. Lietuvos Brastoje tik ką paklupdę bolševikinius maskolius, o čia įvairiatautė ir savo tarpe nesususiprantanti Vilniaus visuomenė ("minia") vis lendanti su visokiomis pretenzijomis ir reikalavimais! Negana to: Berlynui leidus lietuviams kiek pasirodyti, šie nežinia ką imą sau valzduotis, nebenorį klausyti pristatytų prie jų instruktorių ir patarėjų ir veržiasi į savarankišką kelią. Nesunku būtų juos suvaldyti, bet tai nebūtų apsiėjęę be triūkšmo, be skandalo Berlyne ir užsienyje. Taigi — nei žiema nei pavasaris.

Ir tokiu neaiškiu gamtos ir politikos metu teko lietuvių būreliui tarti Vilniuje lemtingas žodis, kirsti istorinis kirtis.

Nebuvo tai atsitiktinis būrelis. 1917 m. rugsėjo mėn. vilniečių sukviestoji Vilniaus konferencija, kurion suvažiavo per 200 Lietuvos veikėjų, išryškino 1905 m. Didžiojo Vilniaus Seimo (2,000 lietuvių suvažiavimo) nustatytą politinę Lietuvos kelio kryptį ir išrinko 20 vyrų Lietuvos Tarybą, su dr. J. Basanavičium, Antanu Smetona, Steponu Kairiu ir kitais priekyje Lietuvos nepriklausomybei išgauti. Išrinkus savo pirmininku Smetoną, Taryba per kelis mėnesius nuolatinių, sunkių, varginančių pasitarimų savo tarpe ir visaip linkstančių derybų su vokiečių valdžios pareigūnais priėmė kompromisinę Lietuvos nepriklausomybės atstatymo paskelbimo formulę, kurią tik tokią tepriėmus Vokietija sakėsi sutinkanti prileisti prie viešo Lietuvos Nepriklausomybės iškėlimo ir tai paremti.

Nei Lietuvos Brastoje vokiečiams bespaudžiant bolševikus, nei vėliau nerodant noro aiškiai pripažinti Lietuvos nepriklausomybę, tik toliau Lietuvą tebeslėgiant ir tebenaudojant, iš 20 Tarybos narių 8 atsisakė toliau bepalaikyti aną Tarybos susitarimą su Berlynu; 4 atsisakiusieji pasitraukė ir iš Tarybos. Ji skilo.

Tarp abiejų Tarybos dalių — daugumos ir mažumos — prasidėjo derybos, kurios baigėsi tuo, jog dauguma sutiko pasirašyti mažumos reikalaujamą bekompromisinę, neapsunkintą jokiais pažadais vokiečiams, visiškos nepriklausomybės skelbimą. Ir štai 1918 m. vasario 16 d., po nutrūkusių per kelias savaites santykių, Lietuvos Taryba vėl suėjo visu savo 20 vyrų sąstatu.

Šį kartą suėjome nebe Tarybos nario Jono Vileišio bute, kaip prieš skilimą sueidavome, tik jau neutralioje vietoje — Lietuvių Draugijos dėl karo nukentėjusiems šelpti Centro Komitete (Didžioji 30). Mažumos reikalavimu, Antanui Smetonai prieš tai atsisakius iš Tarybos pirmininko pareigų, vyriausias amžiumi Tarybos narys, 66-rių metų Basanavičius paskaitė, o visi mes, Tarybos nariai, stovėdami išklausėme ir po to vienas po kito abėcėline mūsų pavardžių tvarka pasirašėme Draugijos Komiteto sekretoriaus kunigo Povilo Dogelio mums duotąją paprasčiausia plunksna Lietuvos nepriklausomybės atstatymo aktą, kurį paskiau tiek kartų kartojo mūsų spauda, o Nepriklausomosios Lietuvos mokyklų moksleiviai atmintinai, lyg poterius sukalbėdavo.

Tačiau pačią paskelbimo dieną nei oras, nei Tarybos narių nuotaika nerodė pragiedrėjimo ženklų. Čia pat balsų dauguma perrinktas tas pats pirmininkas, lyg viskas būtų po senovei, Vilniaus laikraštis, "Lietuvos Aidas", kuris mėgino išspausdinti nepriklausomybės paskelbimo aktą, vokiečių buvo konfiskuotas, ir tik iš slaptai teišspausdinto ir taip pat išplatinto lapelio Lietuvos visuomenė tepatyrė apie Tarybos žygį. Vokiečiai jo nepripažino, ir tiktai, kai Tarybos žmonėms pavyko žinią apie savo aktą įkišti į kai kuriuos Berlyno laikraščius ir paskleisti už Vokietijos sienų, reichstago spiriama vokiečių vyriausybė kovo 23 d. kaizerio aktu pripažino Lietuvos nepriklausomybės atstatymą, bet dar neatpalaiduodama jo nuo Tarybos jau panaikintų pasižadėjimų.

Lietuvos Tarybai teko dar daug dirbti ir grumtis su pavojais, o vėliau Lietuvių Tautai ir ginklo stvertis, kad dideliu darbu ir sunkiomis aukomis būtų įtvirtinta nepriklausoma nuo maskolių, vokiečių ir lenkų josios buitis.

Kad ir, pasirašydami nepriklausomybės paskelbimo aktą, visi Tarybos nariai suprato ir jautė savo žygio istorinę reikšmę, tik jau tikriausia šią valandą niekam jųjų nei per galvą nebuvo prašokusi mintis ar nujautimas, jog jie čia pat, savo tarpe, turi du busimuoju Lietuvos preizidentu (Smetoną ir Stulginskį), būsimąjį vyskupą (kunigą Staugaitį) ir bent 10 būsimųjų Lietuvos ministerių. Kad ir suprato nepriklausomybės reikšmę sveikai Tautos gyvenimo raidai, tik tikriausia nebuvo nujautę viso to nepaprasto ekonominio, kultūrinio ir tautinio Nepriklausomosios Lietuvos kilimo, kurį atžymi Lietuvos istorija 1919-1940 m. tikrai pavasariško atgimimo laikotarpyje.

Nepriklausomybės Akto skelbėjai

Lietuvos Tarybos nariai, 1918 m. Vasario 16 d. Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo aktą pasirašiusę lygiai prieš 32 metus:

Dr. Jonas Basanavičius, gimęs 1851 m., Lietuvos Patriarkas, mirė Vilniuje 1927 m. vasario 16 d., — prieš 23 metus.

Saliamonas Banaitis, gimęs 1866 m., lietuviškos spaustuvės įsteigėjas Kaune carinės Rusijos priespaudos laikais, mirė 1933 m. Kaune — prieš 17 metų.

Mykolas Biržiška, gimęs 1882 m., profesorius ir mokslininkas, akademikas, tremtyje profesoriavęs Pabaltijo Universitete Pinneberge prie Hamburgo, dabar atvykęs į JAV ir gyvenąs pas dr. M. Devenį Watertown, Conn.

Kazys Bizauskas, gimęs 1893 m., diplomatas, ministeris, bolševikų sušaudytas su kitais lietuviais ir nelietuviais prie Červenės 1941 m. — prieš 9 metus.

Pranas Dovydaitis, gimęs 1886 m., profesorius, mokslininkas, prieš 9 metus, 1941 m., T. Rusijos ištremtas į Sibirą ir ten nukankintas.

Steponas Kairys, gimęs 1878 m., inžinierius, visuomenininkas, dabar esąs tremtyje Vokietijoje ir dirbąs Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo darbą.

Petras Klimas, gimęs 1891 m., istorikas, diplomatas, prieš 5 metus bolševikų išvežtas į Tarybų Sąjungos priverčiamųjų darbų stovyklą Varkutoje, ir nebėra žinios.

Donatas Malinauskas, visuomenininkas ir diplomatas, mirė Kaune 1936 m. — prieš 14 metų.

Vladas Mironas, gimęs 1880 m., kunigas ir ministeris, 1944 m. T. Rusijos buvo ištremtas į Sibirą, prieš maždaug 4 metus grąžintas į Lietuvą ir netrukus vėl suimtas ir išgabentas į T. Rusijos gilumą.

Jonas Narutavičius, inžinierius, diplomatas ir visuomenininkas, mirė Šiaulių apskr. 1935 m. — prieš 15 metų.

Alfonsas Petrulis, gimęs 1873 m., kunigas, visuomenininkas, mirė Šešuoliuose 1928 m. — prieš 22 metus.

Antanas Smetona, gimęs 1874 m., prezidentas, mirė JAV 1943 m. — prieš 7 metus.

Jonas Smilgevičius, gimęs 1870 m., visuomenininkas, mirė Telšių apskr. 1937 m. — prieš 13 metų.

Justinas Staugaitis, gimęs 1866 m., Telšių vyskupas, visuomenininkas, mirė 1943 m. — prieš 7 metus.

Aleksandras Stulginskis, gimęs 1885 m., agronomas, prezidentas, T. Rusijos nukankintas Sibirė 1942 m. — prieš 8 metus.

Jurgis Šaulys, gimęs 1879 m., Šveicarijoje ėjęs Lietuvos nepaprasto pasiuntinio ir įgaliotojo ministerio pareigas, mirė 1949 m. — prieš 1 metus.

Kazimieras Šaulys, gimęs 1872 m., Kaune arkivyskupijos generał - vikaras, yra tremtyje ir gyvena Šveicarijoje.

Jokūbas Šernas, visuomenininkas, mirė 1929 m. — prieš 21 metus.

Jonas Vailokaitis, ekonomistas, parėmęs lito valiutos išleidimą, mirė Vokietijoje, 1944 m. — prieš 6 metus.

Jonas Vileišis, gimęs 1872 m., ministeris, visuomenininkas, miręs 1942 m. Kaune ir palaidotas Vilniaus Rasų kapinėse — prieš 8 metus.

Iš jų 15 mirusiųjų, 2 be žinios ir 3 gyvi. Iš jų bolševikų aukų 7. Prieš bolševikmetį yra mirę 7.

Dr. Kazys Grinius, Lietuvos Respublikos buvęs ministeris pirmininkas ir prezidentas. 1944 m. vasaros įvykių priverstas paliko tėvynę ir per Vokietijos stovyklas atsirado Amerikoje.

PRIEŠ 30 METŲ...

(Šaulių Sąjungos veiklai prisiminti)

Birželio 1 d. buvo išleistas pirmas Trimito numeris, redaguotas Mato Šalčiaus. Birželio 27 — 29 d.d. įvyko pirmasis Šaulių Sąjungos atstovų suvažiavimas. Centro pirmininku išrinktas Vladas Putvinskis - Putvys, valdybos nariais — Matas Šalčius, M. Mikalkevičius, J. Papečkys, R. Skipitis ir K. Ralys.

Liepos 15 d. Kaune sudaromi 4 šaulių būriai ir siunčiami į lenkų frontą.

Rugpiūčio 3 d., M. Šalčiui perimant kitas pareigas, antruoju Trimito redaktoriumi kviečiamas Tumas - Vaižgantas.

Rugpiūčio 23 d. — Vilniuje įsteigtas šaulių būrys.

Rugpiūčio 27 d. — įsteigtas šaulių fronto štabas. Viršininkas — M. Šalčius.

Spalio 19 d. — kovose su lenkais Valkininkuose žuvo Kauno būrio šaulys Vincas Dovydaitis.

Spalio 24 d. — Vyr. Šaulių Sąjungos vadu skiriamas kpt. Klimaitis.

Lapkričio 20 d. — kovose su lenkais sunkiai sužeistas mirė seimo narys šaulys Antanas Matulaitis.

Lapkričio 21 d. — kovose su lenkais ties Truskava žuvo Ramygalos progimnazijos mokiniai Jonas Ambrozas ir Stasys Klimavičius.

Lapkričio 23 d. — tragiškai žuvo šauliai Petras Tomavičius, Antanas Zurskis, Antanas Miskeliūnas, Jonas Budrevičius ir Petras Liktoras, ypatingai sunkiose sąlygose kovodami su lenkų kavalerija, įsibrovusia į Troškūnų miestelį. Lapkričio 24 d. miestelį atsiėmus, šauliai buvo iškilmingai palaidoti.

Lapkričio 30 d. — Gardino ligoninėje mirė kovose su lenkais sunkiai sužeistas leit. Kybartas.

Alm.

PARTIZANAI KOVOJE UŽ LIETUVOS LAISVĘ

Lietuvos partizaninis veikimas prasidėjo anksčiau, kaip 1940 m., jei neskaitytumėm partizaniško pobūdžio sukilimų 1830 ar 1863 metais, Didžiojo Karo pabaigos terminas yra laikomas lietuviško partizaninio karo veikimo pradžia — Šiaulių Sąjungos istorijoje randame, kad jau tų metų lapkričio mėnesį apie 35 Nedzingės apylinkės vyrų, paraginti Vinco Kopkos ir kun. K. Stebereko, įsiginklavo vokiečių okupacinę administraciją. Nors vokiečiai "tvarką" bematant atstatė, bet administracijos atgal jau nebegrąžino.

Kita tokio partizaninio veikimo vietovė nurodoma Kučiūnuose, Seinų apskr. Susibūrę vyrai, vadovaujami kun. klebono Galecko, susigrąžino jėga iš jų atimtuosius galvijus. 1919 m. seiniškiai lietuviai partizanai ypač pasižymėjo, o jų pavyzdžiu pasekė ir kitų apskričių vyrai, ypač Rytų Lietuvoje, į kurią veržėsi bolševikai.

Kovoms su bermontininkais partizaniniam veikimui jau vadovavo Šaulių Sąjungos Štabas, kurio tuometiniuose pranešimuose ypač iškeliami Štabo žvalgybos skyriaus vedėjos Julijos Lukauskaitės, vėliau Jesaitienės nuopelnai. Kretingoje slaptai šaulius organizavo Popikaitė, kuri vėliau buvo perėmusi atsakingas pareigas Alytaus Šaulių Fronto štabe.

Iš to meto yra duodama tiek daug narsumo pavyzdžių, beveik prilygstančių dabartiniams partizanams Lietuvoje. Dažnai prisimename, kai keturi šauliai, patekę nelaisvėn ir, kaip konspiratoriai Vilniuje nuteisti mirti, dar tą pačią naktį iš kalėjimo išsilaužė ir per keletą jiems bandžiusių pastoti kelią priešų lavonų laimingai pasiekė savo laisvą teritoriją.

Iš tuometinių partizaninių kovų kaip idealus šaulio partizano tipas yra prisimenamas Justinas Vareikis (gimęs 1879 m.). Jau būdamas 18 metų jis gabeno lietuviškas knygas iš Tilžės pro Sudargą ir Smalininkus. Nekartą ir veiksmu rusams pasipriešinęs. Vėliau dalyvavo kautynėse su bermontininkais ties Radviliškiu ir Meškuičiais. Du kartus buvęs sužeistas. Kartą priešo buvo taip sumuštas, kad keturias dienas be sąmonės išgulėjęs. Įsteigė Jonavos šaulių būrį. Salenykuose įsteigė lietuvišką pradžios mokyklą.

Kadangi Jonavoje tuo laiku buvo be galo daug nutautusių lietuvių, jam ne kartą buvo grasinta. Nekreipdamas dėmesio, jisai valė apylinkę nuo lenkų diversantų bei šnipų. Amerikos lietuviai, pagerbdami šį vyrą, pasiuntė jam adresą su 700 dolerių. Būdingi to vyro atskiri veiksmai. Santakų dvare jis suėmė šnipą, įkišęs ranką į kišenę, mat, pistoleto neturėjęs. Kartą, kitus du diversantus varėsi su pagadintu šautuvu... Buvo žinoma, kad lenkai vistiek buvo pasirengę ji likviduot, todėl jis dieną naktį nesiskirdavo, net ir mėšlą veždamas, su pora granatų ir revolverių. Miegodavęs tuo laiku dažniausiai sodo apkase arba prie tilto

esančios lietuvių sargybos būstinėje.

Ir lietuvės moterys, kaip ir dabar, nemažiau narsiai kovojo už savo krašto laisvę. Be anksčiau minėtų pavyzdžių, gražiai yra prisimenama Ieva Šaulinskienė, mirusi prieš 15 metų. Ji per Tauragės pučą, būdama telegrafininkė, ginklu priversta nesitraukti iš savo posto, išdrįso, žvelgdama į priešais atkištą šautuvo vamzdį, telegrafuoti į kaimyninį miestą: "Tauragėje sukilimas! Gelbėkit!"

Šie ir panašūs pavyzdžiai reiškia jėgą mūsų tautos sielos, trokštančios laisvai gyventi Nemuno pakrantėse, Baltijos jūros vandeniu skalaujamoje žemėje.

Dabartinių partizanų žygiai sukurs mūsų tautai epą, kuri ateities kartos minės kaip Termopilų didvyrius.

Almus

Savanoris kūrėjas

Savanoris kūrėjas yra vadinamas tas gimnazistas, studentas, darbininkas, ūkininkas, amatininkas, karininkas (yra ir moterų), 1919 — 1923 metais stojęs į Lietuvos kariuomenę už Lietuvos nepriklausomybę kovoti. Tai vis valstiečių vaikai. Jie savanoriais ėjo, o juos senos motinos ir senelės, seni tėvai ir seneliai džiaugsmo ašaromis laimino į frontą už Lietuvą, už geresnį Lietuvos žmonių gyvenimą. Jie turi ir savo Lietuvos Savanorių Kūrėjų Sąjungą, tebedirbančią Lietuvos išvadavimo darbą.

Hitlerininkai ir stalininkai labiausiai nekentė jų ir labiausiai juos žudė, nes pirmieji norėjo, kad Lietuva būtų Berlyno, o antrieji — kad Maskvos. Seniesiems Amerikos lietuviams labai patartina su mūsų savanorių kūrėjų darbu susipažinti.

J. N.

PIRMASIS LIETUVOS PREZIDENTAS A. SMETONA

Dr. Jonas Basanavičius

(Atkelta iš 6 psl.)

nę, Basanavičius laikė garbinimą bei aukštinimą mūsų kalbos ir praeities, kovą už mūsų teises su lenkais bei rusais. Iškeldamas lietuvių kalbą, jis visada pažymi, kad mūsų kalba esanti senoviškiausia ir puikiausia. O „pamesdami savo kalbą ir pasisavindami svetimą, paliaujam būti lietuviais, nes kiekvienas gyvas kūnas, dvasiai išėjus, tampa mirusiu, taip ir žmogus, pametęs savo prigimtą kalbą, amžinai numiršta dėl savo tautos."

Kalbos ir praeities garbinimu jis labiausiai rūpinosi paveikti inteligentiją, parodydamas, kad lietuvių tauta nėra bevertė tauta, kad ji davė ir duoda didelį įnašą į kitų tautų gyvenimą, kad remiantis tuo galima reikalauti teisių lietuviams gyventi savu gyvenimu.

Basanavičius nepasitenkina vien „Lietuvą ir mūsų brangią kalbą nuog prapulties atvaduot", bet savo programą dar labiau praplečia. 1905 m. Vilniaus Seime su jo dalyviais jis jau reikalauja Lietuvos autonomijos. Steigia tautiškai demokratišką partiją, kurios tikslu buvo: a) kova už Lietuvos lietuvystę, b) kova už Lietuvos autonomiją, c) kova už Lietuvos kultūrnę ir medžiaginę gerovę.

Kova buvo laimėta. Po 13 metų Basanavičius su visa Tautos Taryba proklamuoja Lietuvos nepriklausomybę, kur pirmasis po tuo aktu ir pasirašo.

PARTIZANŲ DAINA

Dabar slapčia Lietuvoje dainuojama šitokia daina, vadinama "Kalinio daina":

Nenuliūskite, broliai manieji,
Jei nelaimė kada jus ištiks,
Bet kovokit kaip vyrai narsieji,
Kolei priešų Lietuvoj nebeliks!

Bet gana: jau man laikas išeiti,
Jau girdėtis žvangėjims vartų!
Aš gyvendams tik vien tenorėjau,
Kad nebūtų pasauly vergų!

KULTŪRINĖS AKTUALIJOS

OKUPANTŲ ŽIAURUMŲ LIETUVOJE ISTORIJA

„Genocide - Lithuania's Tragedy" - tokiu pavadinimu anglių k. „Ventos" leidykla Vokietijoje išleido žurnalisto K. Pelėkio parašytą Lietuvos rezistencijos kovų istoriją 1940-1948 m.m. Šiai knygai panaudota visiškai autentiška medžiaga, surinkta paskutiniųjų okupacijų metu, paremta 100 dokumentinių nuotraukų.

Knyga parašyta, talkininkaujant keletui politikų ir žurnalistų, be to, ji peržiūrėta buv. D.Britanijos vice-konsulo Kaune ir Vilniuje E.J.Harrison.

PIRMOSIOS KREGŽDĖS

Pirmieji šių metų mėnesiai davė ir pirmąsias kregždes lietuviškame knygų pasaulyje: tai Stepo Zobarsko simpatiška knygelė „Mėnesienos sėja", Runcės Dandierino ilgai lauktos eiliuotos satyros „Šilkai ir vilkai" ir T.Dr.L.Andriekaus,O.F.M., redaguotas „Metraštis".

Stepas Zobarskas, kuris savųjų raštų tremtyje išleido daugiau nei kuris kitas autorius, ir Amerikoje žada eiti tais pačiais keliais, pirmuoju leidiniu duodamas dvi, daugiau jaunimui taikomas, apysakaites „Lietuvių skaitymų" serijoje. „Mėnesienos sėja" iliustruota D.Tarabildienės piešiniais, paruoštais pirmam šios knygelės leidimui Lietuvoje 1939 metais.

Runcė Dandierinas, ypatingai gerai pažįstamas „Vienybės" skaitytojams, yra autorius garsaus ketureilio, taip vykusiai apibūdinančio Lietuvos okupantus: „Dvi švilpynės - vienas tonas: čia Berlynas, ten Maskva. Viens raudonas, kaip šėtonas, kitas rudas, kaip šuva". Jis ir savo „Šilkai ir vilkai" knygoje gerai „užkrečia" dabartiniam Lietuvos okupantui ir jo pakalikams čia, Amerikoje. Rinkinyje yra apie 50 nuotaikingų eiliuotų satyrų, iliustruotų dail.P.Osmolskio.

„Metraštis" yra religinio - kultūrinio pobūdžio straipsnių rinkinys, daugiau skirtas Šventiesiems Metams atžymėti. Be to, metraštyje yra kalendariumas ir keletas poezijos bei prozos dalykėlių. Ši stambi knyga iliustruota daugeliu foto nuotraukų ir dail.Vl.Vijeikio piešiniais. Išleido Tėvai Pranciškonai, kurie pasirodo jau ne su pirmuoju leidiniu.

TRUMPOS NAUJIENOS

Vaikų laikraščio „Eglutės" redaktorius paskelbė konkursą parašyti rašiniui, tema: „Tėvynė". Paskirtos trys premijos.

Jurgis Savickis, rašytojas ir diplomatas, nuolat gyvenąs P.Prancūzijoje, atiduoda spaudai dienoraštinį romaną „Žemė dega".

Vytautas Tamulaitis (Kanada) parašė jaunimui apysaką iš gyvulių gyvenimo „Didysis medžiotojas".

Operos solistė Antanina Dambrauskaitė ruošiasi koncertams New Yorke ir kituose rytinių valstybių lietuvių centruose.

J.Kralikauskas, novelių rinkinio „Septyni kalavijai" autorius, rašo romaną, pavadintą „Aukso kasyklose". Rašytojas gyvena Kanadoje.

Rež. Antano Škėmos vedama dramos studija Brooklyne ruošiasi vaidinti A.Keturakio komediją „Amerika pirtyje". Vadovo parašytoji drama „Živilė" atidėta vėlesniam laikui.

„Jaunimo skaitymų" serijoje išeis iš spaudos Liudo Dovydėno parašyta apysaka jaunimui „Dainiaus mirtis".

Kauno dramos teatro aktorius Kazys Vasiliauskas Brooklyne režisuoja K.Binkio veikalą „Atžalynas", kurio premjera numatoma balandžio m. Veikale, be kitų, vaidina ir Kauno dramos teatro aktorius Vitalis Žukauskas.

J.Žilvinas

Dainų retenybės

Surinko dr. J. Balys

XV. DARŽELY IŠKADĖLĖ

— Ko liūd(i), broleli,
Ko liūd(i), jaunasis?
Ko sėdi už stalelio,
Ko rymai ant rankelių?*

— Ko aš neliūdės(iu),
Ko aš nerymos(iu),—
Aš nueinu į stainelę,
Stainelėj iškadėlė.

Žirgas sulysęs,
Balnas nuplyšęs,
Kilpelės išmaustytos,
Paprūgos išvartytos.

— Ko liūd(i), sesele,
Ko liūd(i), jaunoji?
Ko sėdi už stalelio,
Ko rymai ant rankelių?*

— Ko aš neliūdėsiu,
Ko aš nerymosiu,—
Aš nueinu į daržėlį,
daržely iškadėlė.

Žemčiūgs nubrauktas,
Diemeds palaužtas,
Lelijos išlaužytos,
Rūtelės išbraidžiotos.

Dain.: Veronika Kasperaitienė, 44.
Gimt.: Raginėnų k, Šeduvos par.
Atv.: 1931. Gyv.: 1827 Linden Ave., Racine, Wisc. Užr.: 1949. VII. 28. Arch.: R10/9.

*Variantas: ko rymai ant rankelių, rankeles nurymosi.

DOBUŽINSKIS IR STOŠKIŪTĖ KOVANŠČINOS PREMJEROJE

Dailininko M. Dobužinskio eskizas Kovanščinos operos antram aktui.

Vasario 16 d. Metropolitan Opera New Yorke pirmukart savo scenoje parengė Mussorgskio muzikos dramą Kovanščiną, kurios pastatyme dalyvavo ir du žymūs lietuviai menininkai: Mečislovas Dobužinskis, kuris paruošė scenos dekoracijas, ir operos solistė Polyna Stoškiūtė, vaidinusi vieną svarbesniųjų rolių.

Kovanščinos premjerai Metropolitan Opera ilgai ruošėsi ir, atrodo, kad po šio pastatymo veikalas nebus užmirštas, kaip tai įvyko praeityje. Max de Schanensee Opera News leidinyje rašo, kad Kovanščinos premjera Amerikoje įvyko 1928 m. bal. 18 d. Philadelphijoje, o New Yorkas šią dramą pirmukart išgirdo 1931 m.Mecca Teatre. Pastatymas buvęs labai nevykęs ir amerikiečiams nesuprantamas. Gal dėl to Metropolitan Opera, statydama Mussorgskio Kovanščiną, kuri savo dvasia ir turiniu yra rusiška, išvertė į anglų kalbą. Paprastai visos operos, kurios statomos Metropolitan Operos scenoje, dainuojamos originalų kalba.

Kovanščinos dirigentu Metropolitan Opera pakvietė Emil Cooper, kurio vardas yra žinomas ir lietuvių visuomenei, kai jis, kaip svečias-dirigentas lankėsi Lietuvoje. Emil Cooper Kovanščinos premjerose dalyvauja nuo pat pirmo pastatymo Maskvoje 1909 m., vėliau Petersburge ir 1913 m. Paryžiaus Champs Elysees Teatre. Dailininkas Mečislovas Dobužinskis, kuris jau eilę metų piešia dekoracijas ne tik Metropolitan Operos scenai, bet ir kitiems spektakliams, New Yorke Kovanščinos pastatymui paruošė ir visų kostiumų eskizus.

Kovanščinos premjeroje dainavo operos solistai Rise Stevens, Polyna Stoska, Anne Bollinger, Charles Kullman,Jerome Hines,Lawrence Tibbett, Brian Sullivan, Robert Weede, Leslie Chabay ir kiti.

Juozas Kruminas

SVETIMAS LIETUS

Langų stikluos lietaus lašai sudūžta,
O mylima, o tu eini gatve.
Palinksta debesys tamsiai pilki ir rūstūs,
Ir lietus krinta, krinta į tave.

Ir vėjas glosto geležiniu delnu
Tau garbanas. O vėjas — o ne tas,
Kurs tolimajam Kauno Žaliam Kalne
Dainavo mums ir švilpė mums dainas.

Žiūriu lietun. Širdis gėla nuvytus,
Širdis viena, sukniubus ir graudi, —
Kad nei lietaus aš negaliu nuvyti
Ir anei vėją piktą sustabdyt.

Ir negaliu, alkūnę tau palietęs,
Pratart pro vėją: "Mylima, eime,
Čia baisiai šalta, kasdien lyja lietūs,
Eime namo, sušilsime Kaune."

Ir negaliu. Lietus vis krinta, krinta.
Ir debesys visi žemyn, žemyn —
Toli dundėjimai pabunda ir padrinka,
Ir širdis plaka baisiai nerami.

Ir noriu tau ištiest per lietų ranką:
— Juk Lietuva laisva bus greit visa,
Ir tuoj per Nemuną važiuos didžiuliai tankai,
Ir bus ant tankų: Made in USA.

ATKURIAMA LKD VEIKLA

Pranešame visiems lietuviams, gyvenantiems įvairiuose kraštuose ir įvairiuose žemynuose, kad atkuriame Lietuvių Kalbos Draugijos valdybos veiklą.

Daugelis žino, kad Lietuvių Kalbos Draugija, trumpai LKD vadinama, buvo įsteigta ir gražiai veikė Lietuvoje. Ji buvo sutelkusi geroką būrį lietuvių kalbininkų, leido savo laikraštį GIMTĄJĄ KALBĄ ir rūpinosi lietuvių kalbos pažanga ligi pat nepriklausomybės žlugimo.

Vėliau ta draugija buvo atgaivinta tremtyje, Vakarų Vokietijoje. Tuo sunkiu laikotarpiu visi trys valdybos nariai buvo pasinėrę Lietuvių kalbos vadovo darbe. Dabar tas darbas yra atkritęs, ir daugumas kalbos veikėjų yra jau atsikėlę į vakarinį žemės pusrutulį.

Naujojo gyvenimo aplinkybės mums yra kietos, bet jaučiame priedermę veikti toliau. Pirmas mūsų žingsnis yra LKD valdybos veiklos atgaivinimas. Tai darome todėl, kad dar nėra tinkamų sąlygų greitai kitaip pertvarkyti kalbinę veiklą, o reikalas verčia veikti toliau.

Pagrindinis mūsų veiklos tikslas yra gaivinti, palaikyti ir tobulinti lietuvių gimtąją kalbą visuose kraštuose, kur tik yra lietuvių ir kur yra legalių sąlygų tokiai veiklai.

Tų tikslų siekdami, mes dabar jungsime ne tik lietuvių kalbos mokslo žmones, bet visus lietuvius, kurie brangina savo tėvų kalbą, ir kurie norės prisidėti prie jos gyvybės išlaikymo.

Tuo būdu mes norime gimtosios kalbos veiklą išplėsti jau lietuvių masėse. To nebuvo Liet. K. Draugijoje, veikusioje normaliose etnografinėse sąlygose. Lietuvių gyvenamame ir lietuviškai kalbančiame krašte reikėjo tik kalbos vadovų štabo. Dabar, svetimoje aplinkumoje, reikia ir štabo ir armijos, kurią turi sudaryti savosios kalbos mylėtojai. Ir kuo jų bus daugiau, tuo bus geriau.

Pirmasis mūsų uždavinys bus suprojektuoti naują kalbinės veiklos organizaciją, parūpinti tinkamus įstatus ir ją įsteigti. Kol tas uždavinys bus pasiektas, mes dabar jau norime:

1. Kviesti į naują talką ne tik buvusius LKD narius, bet visus kalbos ir ne kalbos mokslo lietuvius ir gimtosios kalbos mylėtojus.

2. Stengtis sudaryti kalbos patarimų centrą.

3. Prašyti lietuvių bažnyčias, mokyklas, organizacijas ir šeimas ne toliti nuo savo kalbos, bet jos laikytis ir prie jos artėti.

4. Paakinti visus lietuviškus laikraščius sustiprinti savo kalbinę veiklą, gerinant laikraščių kalbą ir rašybą, parūpinant rašinių kalbos klausimais ar sudarant kalbos skyrelius.

5. Ieškoti kelių kalbos laikraščiui leisti ir

5. Susižinoti su tais asmenimis ir tomis tautinėmis organizacijomis, kurie ir kurios galėtų padėti mums veikti.

Mūsų veikla buvo ir bus apolitinė, grynai kalbiška.

Ėmėmės iniciatyvos viešai prabilti, neturėdami nei vieno laisvesnio darbininko, nei lėšų. Bet tikime, kad sąmoningi lietuviai supras šį mūsų tautai gana svarbų reikalą ir mūsų darbą parems.

Visais klausimais kreiptis: **Pr. Skardžius, 6112 Belvidere Ave., Cleveland 3, Ohio.**

Dr. Pr. Skardžius, pirm.
St. Barzdukas, sekr.

ĮVAIRENYBĖS

Tik 1719 m. Europoje pradėti plačiau vartoti skėčiai (nuo lietaus ir saulės). Ypač paplito jie, išėjus Robinzono Crusoe kelionių aprašymams.

Anksčiau skėčiai buvo žinomi Kinijoje, o pavieniui buvo naudojami jau senovės romėnų laikais.

***

Didžiausią honorarą, kuris kada nors autoriui leidėjų buvo išmokėtas, gavo Winston Churchill. Už jo karo prisiminimus jam teko 1 mil. dol.

***

Mažiausius šaukštus, kuriuos ligi šiolei pavyko pagaminti pasaulyje, turi vienas Indijos turtuolis. Jie yra tokie smulkūs, jog kokoso palmės riešuto lukšte jų telpa 3.000 štukų.

***

Didžiausią šešėlį pasaulyje turi vulkanas El Piton Teneriffa saloje. Saulėtekio ir saulėleidžio metu jo šešėlis siekia iki 140 mylių.

***

Mažiausias žmogus, kuris ligi šiolei gyveno, yra Danijos artistas Schneider. Būdamas 32 m. amžiaus, jis turi tik 20 colių aukščio.

***

Pačios mažiausios ir preciziškiausios svarstyklės yra Colorado universiteto laboratorijoje. Jos parodo milijoninės gramo dalis. Jomis galima preciziškai pasverti plauką.

BARONO *MIUNCHHAUZENO* NUOTYKIAI

KELIAUJANT, KARIAUJANT IR MEDŽIOJANT

Viešai prie stalo nė vienu vienintelių skiemenių nebuvo pagalvojama apie vyną. Tačiau, pakilus nuo stalo, jo didybės laukė gera bonkelė jo kabinete.

Kartą tas didysis sultonas draugiškai slaptu ženklu pasikvietė mane į savo kabinetą. Kai mudu tenai užsidarėme, jis išėmė iš spintelės bonką ir tarė:

— Miunchhauzenai, aš žinau, kad jūs, krikščionys, išmanote apie gero vyno skonį. Čia dar turiu vieną tokajinio bonkutę. Tokio skanaus vargu esate ragavęs savo gyvenime.

Tada jo didybė įpylė sau ir man po vieną stikliuką, ir mudu susidaužėme.

— Na, ką jūs sakote? Ar ne puikus?

— Vynelis geras, jūsų didybe, — atsakiau, — tačiau jūsų labui turiu pasakyti, kad Vienoje aš daug geresnio esu gėręs pas jo prakilnybę karalių Karolį šeštąjį. Po šimts pypkių! Tokio turėtute, jūsų didybe, paragauti.

— Drauge Miunchhauzenai, jūsų žodis yra garbingas, bet negalimas dalykas, kad kuris kitas tokajinis būtų geresnis. Šią bonkutę gavau iš vieno vengrų kavalieriaus, kuris visai neabejojo jos retumu.

— Juokai, jūsų didybe! Tarp tokajinio ir tokajinio yra didelis skirtumas. Lažinkimės, ir aš jums per valandą pristatysiu tiesiog iš karaliaus rūsio bonką tokajinio, kuris visai ktaip atrodys.

— Miunchhauzenai, man atrodo, jūs kalbate niekus.

— Aš nekalbu niekų. Tiesiai iš karaliaus rūsio, iš Vienos, aš per valandą jums pristatysiu bonką tokajinio vyno, visai kitos rūšies, negu šis gaižūnas.

— Miunchhauzenai, Miunchhauzenai! Jūs norit išjuokti mane. Aš to neleisiu. Aš pažįstu jus, kaip teisingą vyrą, bet dabar esu verčiamas galvoti, kad jūs meluojat.

— Ką čia, jūsų didybe! Viskas priklauso nuo išbandymo. Neišpildysiu savo žodžio, — nes aš esu atsakingiausias priešas, — tai įsakysit, jūsų didybe, nukirsti man galvą. Bet mano galva ne kopūstas. Ką jūs statote?

— Gerai! Aš kimbu prie žodžio. Kai muš keturias, jei nebus čia tokajinio bonkos, tai be pasigailėjimo užmokėsite savo galva, nes aš neleisiu savęs pajuokti nė geriausiam savo draugui. Bet, jei jūs laimėsite, kaip jūs žadate, tai iš mano sandėlio galėsite pasiimti tiek aukso, sidabro, perlų ir brangiųjų akmenų, kiek stipriausias nešikas iš ten galės pavilkti.

— Galima sutikti, — atsakiau, tuojau paprašiau plunksnos bei rašalo ir parašiau karalienei Marijai Teresei tokio turinio laiškelį:

„Jūsų Didenybe, kaip vienintelė sosto įpėdinė, neabejotinai būsite paveldėjusi ir savo kilniojo tėvo rūsius. Ar negalėčiau todėl per šio laiškelio padavėją gauti iš Jūsų vieną bonką tokajinio vyno, kokį esu gėręs pas Jūsų kilnųjį Tėvą? Tik prašyčiau paties geriausiojo, nes noriu laimėti vienas lažybas. Už tai aš Jums vėl mielai tarnausiu, kur tik galėdamas ir t.t."

Šitą laiškelį dar atdarą, — nes jau buvo penkios minutės po trijų, — padaviau savo bėgikui, kuris dar turėjo nusiimti svarsčius nuo kojų ir skubiai išbėgti į Vieną.

Tada mudu, didysis sultonas ir aš, belaukdami geresnio lašelio, išgėrėme visą jo bonkos likutį.

Išmušė vieną ketvirtį, išmušė pusę valandos, išmušė tris ketvirtis ketvirtos, o mano bėgiko dar vis nesigirdėjo ir nesimatė.

Ir prisipažįstu, jog man jau tvanku ėmė darytis, nes atrodė, kad jo didybė vis žvilgčiojo į varpo virvę, kuria iššaukiamas budelis.

Tačiau gavęs leidimą, dar išėjau į sodą pasivaikščioti, šviežiu oru atsikvėpti, o, iš akių neišleisdamos, mane jau sekė dvi paslaugios dvasios...

Šitoj baimėj, kai laikrodžio rodyklė jau stovėjo ties penkiasdešimt penktąja minute, aš paprašiau skubiai pašaukti mano ausyląjį vyrą ir šaulį.

Ir juodu greitai atvyko. Klausytojas turėjo atsigulti ant žemės ir paklausyti, ar pagaliau negrįžta mano bėgikas. Nemažam mano išgąsčiui, jis pranešė, kad tas nenaudėlis kažkur toli giliausiai įmigęs guli ir knarkia. Tai išgirdęs, mano šaulys pašoko į aukštesnę vietą, ant pirštų galų paliau, tu mano! Tas tinginys guli anava sistiepęs apsidairė ir sušuko: "O, Dievunetoli Belgrado po ąžuolu, o šalia jo ir bonka! Palauk, aš tave pakibinsiu!" Jis tuojau priglaudė prie žando šautuvą ir pilnu užtaisu iššovė į to medžio viršūnę. Ant miegančiojo staiga pabiro šakų, lapų ir gilių kruša, ir jis pabudo. Kadangi ir jis pats nusigando, ar nebus pramiegojęs nustatyto laiko, tai tokiu tempu pasileido bėgti, jog su ta bonka ir Marijos Teresės man įduotu laiškeliu sultono kabinetą jis pasiekė 3 valandą 59,5 min.

Tai buvo gaudium! Pirmam akimirksny didysis sultonas buvo kiek sumišęs, kad aš laimėjau lažybas, tačiau greitai susigriebė ir linkmiausiu veidu man tarė:

— Miunchhauzenai, jūs neturit užsigauti, jei šitą bonką tik sau vienam pasilaikysiu. Jums Vienoje sekasi geriau, kaip man. Jūs ten galėsite daugiau pasirūpinti.

Tą bonką uždarė spintelėje, raktą įsikišo į kelnių kišenę ir paskambino iždininkui.

— O dabar turiu jums lažybas apmokėti, — tarė sultonas. Jo sidabrinis tonas neišpasakytu džiaugsmu nuskambėjo mano ausyse.

— Įsakykite, — paliepė jis atvykusiam iždininkui, — kad mano draugui Miunchhauzenui iš mano iždo išduotų tiek turto, kiek gali pakelti stipriausias nešikas.

Iždininkas nusilenkė iki žemės savo ponui, o man tas didysis sultonas širdingai pakratė ranką ir leido abiem išeiti.

Nė minutės negaišdamas, kol įsigalios gautas įsakymas, paliepiau ateiti savo stipruoliui su ta kanapine virve ir nuėjome į sandėlius.

Moterų Pasaulis

LIETUVĖ MOTERIS LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS KOVOSE

1918 — 1920 m. Lietuvos Nepriklausomybės kovose lietuvė moteris yra atlikusi didelį vaidmenį. Ji greta vyrų buvo aktingai įsijungusi į laisvės atgavimo darbą ne tik moterišku darbu, bet dažnai atlikdama ir vyriškus, greta kartų, žygius. Naujųjų Gražinų Nepriklausomybės kovose turėjome apsčiai.

Šiame savo rašinėlyje nemineėsiu tų žymiųjų mūsų moterų inteligenčių, kurios vadovavo moterų veiklai, bet imsiu tik tas paprastas kukliąsias mūsų moterėles kaimietes, ūkininkes bei darbininkes, su kuriomis man, kaip 1918 — 1920 m. Lietuvos kariuomenės kūrėjui savanoriui, kareiviui, dazniausiai tekdavo susidurti. Neminėsiu nei jų pavardžių, nes dabar jos liko Lietuvoje ir tas būtų pavojinga joms. Kalbėsiu nę iš rašto, bet tik iš savo atsiminimų.

1918 m. Vilniuje. Renkasi pirmieji Lietuvos savanoriai vyrai. Ateina 3 jaunutės vilnietės gimnazistės, 18 — 19 metų amžiaus, ir prašosi priimamos į kariuomenę. Jeigu reikėtų, jos ryžtasi ir ginklo imtis greta vyrų. Karinė vyriausybė jas nukreipia, žinoma, tik į gailestingųjų seselių eiles.

1919 m. prasideda kovos dėl Lietuvos laisvės. Viena biržietė mergaitė karių laikraštyje "Kariškių Žodis" pajaŝo jautrų laišką ir prašosi priimama į kariuomenę ginklu kovoti dėl Lietuvos laisvės. Ji taip pat nukreipiama į gailestingųjų seselių eiles.

Kovos vyksta, Lietuvos kariai šala frontuose be kojinių ir be pirštinių. Po visą Lietuvą moterys kaimietės ir inteligentės subruzda kariams megzti nertinukus, kojines ir pirštines. Tuoj pat fronte kariai pradeda jų gauti organizuotai pundais. O šventėms gauna ir kitokių dovanų.

Kur Lietuvos kariai įžygiuodavo, ten pirmiausia juos pasitikdavo moterys ir mergaitės. Mūsų kaimietės motulės su pienu, duona ir kitokiu valgiu, o mergaitės papuošdavo karius savo darželių gėlėmis. Žygiuojant per lietuviškus kaimus ir vejant priešus iš Tėvynės, senutės moterėlės mus palydėdavo kryžiaus ženklu.

Kovojant Zarasų fronte, rusai bolševikai vienoje vietovėje atmušė silpnutes lietuvių jėgas. Besitraukdami lietuviai, turėjo palikti savo sužeistuosius ir pora kulkosvaidžių. Tai pastebėjusios dvi kaimietės mergaitės: Kastulė ir Anelė.

Skubiai paliktuosius kulkosvaidžius pasiėpė krūmuose, o sužeistuosius kareivius pačios parsinešė pas save namo ir slaugė juos, kol lietuviai kareiviai vėl atsiėmė jų kaimą. Jiems grąžino ir krūmuose paslėptus kulkosvaidžius. Kai lietuviai kariai iš jų kaimo puolė rusus, jos lietuvių kuopą vedė miškais ir balomis apsupti priešą. Jų dėka lietuviai puolė priešą iš tos vietos, iš kur jie nesitikėjo puolimo. Po kulkų spiečiumi jos drauge su kariais gulė ant savo gimtųjų laukų, kėlėsi ir ėjo, kaip kariai. Abi už tai gavo Vyties Kryžių, kuriuo buvo apdovanojami kovose pasižymėję kariai.

Moterys nemaža pasitarnavo ir teikdamos Lietuvos kariams žinių apie priešą. Jos pereidavo frontus ir pranešdavo apie priešo išsidėstymą. To darbo atlikti jos nebuvo prašytos, bet paėjos iš idealizmo susiprasdavo ir drąsiai tai atlikdavo, kad tik greičiau galėtų Lietuvos kareivėliai ateiti į jų kaimą. Viena tokių žymesniųjų pranešėjų buvo širvintietė, kovų su lenkais metu.

1919 m. lenkų slaptos karinės organizacijos POW ruošiamą sukilimą Lietuvoje susekti padėjo taip pat mergaitė vilnietė.

Kai ano meto Lietuvos merginos mokėsi joti

Gražių, kilnių moters pavyzdžių kovoje dėl Lietuvos Nepriklausomybės buvo tūkstančiais. Aš čia tik kelis jų paminėjau.

1940 m. Lietuva vėl buvo pavergta, bet moters patriotizmas ir tuo metu šviesiai švietė ir kėlė vyrų dvasią kovoti dėl Lietuvos laisvės. Žygiuodavo Lietuvos miestų gatvėmis į bolševikų kariuomenės eiles įjungti kariai. Kai tik pasigirsdavo jų lietuviškoji daina, įvairių užkandinių, valgyklų bei kitokių panašių įstaigų padavėjos mergaitės nurinkdavo nuo stalų gėles ir jomis apiberdavo lietuvius karius. Pražygiuojantieji rusų kariai tų gėlių negaudavo. Pykdavo, širsdavo rusai. Ypač jiems buvo pikta, kad Lietuvos kariams meilę reiškia ne kokios buržuazinės klasės moterys, bet proletarės tarnaitės.

1941 m. birželio mėn. partizaninėse kovose vėl mergaitės, greta vyrų partizanų, žygiuodavo į kovą, kaip gailestingosios sesutės. Jautrus vaizdas būdavo, kai greta vyrų žygiuodavo mergaitės į mūšį, į mirtį.

Prasidėjo vokiečių rudoji okupacija. Daug Lietuvos vyrų vokiečiai sugaudė ir privertė kariauti. Vis dėl to Netuvis brolis kariauja ir šala Rytų miškuose bei pelkėse. Gailestingoji lietuvės moters širdis negali leisti, kad jis šaltų. Vėl jos mezga kojines, pirštines ir siunčia savo lietuviams kariams.

Tuo metu teko dirbti vienoj lietuviškoj įstaigoj, kuri turėjo tiesioginį ryšį su lietuviais kariais Rytuose. Per mus dovanos lietuviams kariams patekdavo be vokiečių kontrolės. Taip pat ir laiškai. Tekdavo pastebėti tų laiškų turinį. Būdavo jie patriotiški, nukreipti prieš abu Lietuvos priešus: rusus bolševikus ir vokiečių nacius. Tokie lietuvių mergaičių ir moterų laiškai stiprindavo karių vyrų dvasią ir todėl nenuostabu, kad vokiečiai turėdavo nemaža vargo su lietuviais kariais. Jie atsisakydavo priimti vokiečiams priesaiką ir kitokių „nemalonumų" vokiečiams pridarydavo.

Šiandien vėl girdime, kad Lietuvos miškuose greta vyrų partizanų kovoja ir moterys. Ne tik padėdamos partizanams savo moteriška veikla, bet ir prie kulkosvaidžio gulėdamos ir garbingai žūdamos už Tėvynę. Tai teko nugirsti iš Alytaus miškų ir kitų apylinkių.

Bendrai, kovoje dėl Lietuvos Nepriklausomybės lietuvė moteris, inteligentė ar kaimietė, niekur neatsiliko nuo vyrų. Lietuviškųjų Gražinų mums niekad netrūko: ar tai spaudos draudimo metu, ar ginkluotoj kovoj dėl savo laisvės ir Nepriklausomybės.

St. Butkus

KVIEČIAME VISUS LIETUVIUS Į VIENINGĄ DARBĄ

Rašo NORA GUGIENĖ
BALF Nacionalinė Sekretorė

Antrojo Pasaulinio Karo pabaigoje lietuviai tremtiniai, atsidūrę varge Vakarų Europoje ir Tolimuosiuose Rytuose, pradėjo šauktis savo brolių amerikiečių pagalbos. Amerikos lietuvių visuomenė vieningai nutarė bendromis jėgomis gelbėti brolius ir seses.

Tokioje aplinkoje ir nuotaikoje lietuvių visuomenės atstovai, nežiūrėdami savo skirtingų tikybinių ir politinių pažiūrų, ėmėsi konkretaus darbo, kurio pasekmėje 1944 m. pavasarį buvo suorganizuotas Bendras Amerikos Lietuvių Fondas, trumpai vadinamas BALF. Reikėjo didelių pastangų, važinėjimų ir lankymosi valdžios įstaigose, ligi pavyko šį labdaros fondą įteisinti, gauti valdžios pripažinimą, įeiti į labdaros organizacijų sąjungą ir tokiu būdu gauti privilegijų, subsidijų ir papalengvinimų mūsų siunčiamoms į Europą siuntoms.

Per šešerius metus BALF'as sėkmingai vykdė plataus masto šalpos darbą, nenuilstamai amerikiečių visuomenės remiamas. Per tą laiką kiekvienoje lietuvių apgyventoje kolonijoje susitvėrė BALF'o skyriai, kurie uoliai talkininkavo savo piniginėmis ir daiktinėmis aukomis. Mūsų tremtiniai per tą laikotarpį yra gavę įvairios paramos maisto, drabužių, avalynės, vaistų, mokslo priemonių ir panašiai. Toji parama buvo duodama našlaičiams, vaikams, ligoniams, invalidams, seneliams, našlėms su mažais vaikais, moksleivijai ir šiaip vargan patekusiems tremtiniams. Bendromis pastangomis pavyko aprūpinti apie 23,000 lietuvių darbo ir buto garantijomis, kurių 17,000 jau atvyko į JAV.

Šiandien daug kas Europoje pakitėjo. Sveikėsnis ir darbingesnis elementas išemigravo bei laukia eilės išvykti. Stovyklose lieka daugiausia šelptini ligoniai, seneliai, akli, invalidai, našlės su mažais vaikais. Emigracijai užsibaigus, tokių liks mažiausia 4,000 asmenų. Mes jų negalime apleisti ir mūsų pareiga suburtomis jėgomis juos šelpti.

Prie šalpos darbo kviečiami ne tik seni bei čia gimę Amerikos lietuviai, bet ir naujakuriai, kad jie, nors kukliomis savo aukomis, prisidėtų ir pagelbėtų BALF'ui vykdyti labdaros darbus. Šiais sumetimais BALF'o Direktorių Taryba ir kviečia visus tremtinius įsijungti į Amerikos lietuvių suorganizuotą šalpos fondą, BALF'ą, kad vieningai dirbdami galėtume sėkmingai vykdyti likusių Europoje tremtinių šelpimą.

BALF'o Direktorių Taryba kviečia siųsti aukas tremtiniams šelpti centralizuotu būdu per BALF'ą, nes toks siuntimas yra pigiausias, patogiausias ir tiksliausias. BALF'as, kaip pripažinta valdžios organizacija, naudojasi siuntimo privilegijomis. Už pasiųstas siuntas grąžinami važtos pinigai per Economic Cooperation Administration, o pervežimas Europos kraštuose apmokamas iš okupacinių išlaidų sąmatos. BALF'as už surinktus pinigus pirkdamas iš karto urmu didelius kiekius maisto, gauna jį pusiau pigiau, negu pavieniai asmenys.

Be to, centralizuotas šelpimas ir gėrybių padalinimas yra tikslingiausias, nes vykdomas, pačių tremtinių rinktų komisijų, kurios vietoje geriau žino, kam ir kokia pašalpa yra reikalinga. Praktika parodė, kad siunčiant iš kelių vietų siuntinius pavieniams asmenims, dažniausiai pasitaiko, kad vieni gauna trigubai ir daugiau, o kiti nieko. Nelygūs dovanų padalinimas sukelia pagristų nepasitenkinimų tų, kurie nieko tokiu atveju negavo.

Turint galvoje visas aplinkybes, kviečiame visus BALF'o skyrius ir kitas organizacijas į vieningą ir organizuotą darbą. Žinoma, čia negalvojama apie tuos asmenis, kurie nori šelpti tik savo giminę ar pažįstamus ir jiems asmeniškai pagelbėti. Už pasiųstus siuntinėlius saviesiems iš savo išteklių tik galima padėkoti. Tačiau siuntimas siuntų už visuomenės lėšas turi būti vykdomas per vieną centrą, bet ne per keletą. Siunčiant organizuotai šalpą, tremtiniai gauna dvigubai daugiau už tuos pinigus gėrybių, siunčiant atskirai, skriaudžiame tuos tremtinius, kurie irgi galėjo paramos gauti, jei už tuos pinigus būtų pirkta urmu.

Tat siuskime visas aukas pinigais ir gėrybėmis organizuotai per BALF'ą!

Chicagos lietuvės minėjo Vasario 16

Chicagos Lietuvių Moterų Klubas vasario 15 d. surengė iškilmingus pietus Blackstone viešbutyje Lietuvos Nepriklausomybės sukakčiai paminėti. Tai bene vienintelė lietuvių moterų organizacija, kuri kasmet atlieka ir patriotinę pareigą, surengdama Lietuvos nepriklausomybės minėjimą. Pietų metu buvo pasakyta gražių ir įdomių kalbų, taip pat atlikta ir meninė programa.

Nuo pat įsikūrimo prieš 25 metus, Chicagos Lietuvių Moterų Klubas vadovaujasi šūkiu „Ne tai, ką laimi, bet, ką duodi, nustato tavo gyvenimo vertę." Klubo pirmininkė šiuo metu yra žinoma Chicagos veikėja, Rockwell Steel Co. biznio vedėja Marija Rudienė.

— **Sophie Barcus**, kuri Chicagoje eilę metų veda Lietuvių Radijo Valandą, vasario 13 d. programą paskyrė Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo sukakčiai paminėti. Kalbėjo ALT pirm. L. Šimutis, o meninę programą atliko operos solistė A. Dambrauskaitė ir Tremtinių Vyrų Choras.

MES

Polyna Stoškiūtė, Metropolitan Operos solistė, vasario 16 d. dainavo Mussorgskio operos Kovanščinos premjeroje New Yorke.

Dainininkė Anna Kaskas, kuri nuo praėjusių metų profesoriauja Indianos Universitete, vykdama į koncertą Bostone, trumpai viešėjo New Yorke.

S. Navickaitė šį mėnesį baigia Chicago Musical College pasižymėdama, kaip geriausioji mokinė. Mokslo užbaigtuvių proga ji skambins savo piano kūrinį „Modern Sonata".

J. Augustaitytė - Vaičiūnienė, poetė, pedagogė ir vyriausioji skautininkė, šiomis dienomis atvyko iš Vokietijos ir apsigyveno Cicero, Ill.

K. Stokienė, žinoma Detroito veikėja, išrinkta Tarptautinio Instituto Direktorių Tarybos nare.

Taip atrodo New Yorko policijos uniforma moterims, kurios apginkluotos ir revolveriu, paslėptu odiniame rankinuke.

Natalie Robertson parodo, kaip veikia naujos rūšies "radaro" vizitinės kortelės, kurios automatiškai atidaro duris. Kortelės turi pastėptą grafito iškarpą, atitinkančią durysę išpiautą skylutę. Tokios kortelės bus naudojamos vietoje raktų.

HELENA'S BEAUTY STUDIO
(Lietuvaitė, Lic. Hair Stylist)
Exclusive Prescription Permanents
136-08 Roosevelt Ave. Flushing, N. Y.
Tel.: FL 9-9487

PHILIP BENDER
AVALINĖS KRAUTUVĖ
Mūsų krautuvėje galima gauti batų, tinkamų visiems keturiems metų sezonams.
Lietuviams ypač gerai žinoma mūsų avalinės kokybė.
245-247 GRAND ST., BROOKLYN, N. Y.
Telefonas: EV. 7-2043

MUZIKOS MOKYKLA
PROF. A. ŽIDANAVIČIUS duoda smuiko, piano, muzikos teorijos ir orkestro pamokas kasdien privačiai, kiekvienam mokiniui atskirai, mažiems ir suaugusiems, pagal konservatorijų programą.
MUSIC STUDIO
80 St. Marks Place (1st Ave.) New York City
SPring 7-7908.

A. Povilansko Baras ir Restoranas
SALĖ ŠEIMYNINEMS PRAMOGOMS
158 GRAND STREET
Tel. EVergreen 4-9737 BROOKLYN, N. Y.

PIRMOJI LIETUVIŠKA EKSPEDICINĖ BENDROVĖ
Siunčia maisto ir drabužių pakietus į Europą
Bendrovė turi jau gatavus maisto pakietus, kuriuos galima užsakyti iš U.S.A. ir Kanados per paštą. Bendrovė nesinaudoja tarpininkais, tad gavėjai už jos pakietus nieko nemoka.

Nr 1. — $6.50
2 sv. cukraus, 1 sv. kavos ar kakao, 1 sv. bekono, 1 sv. kiaul. mėsos, 2 sv. kiaul. taukų, 1 sv. pieno miltelių, 1 sv. pieno šokolado.

Nr. 2 — $10.00
5 sv. cukraus, 2 sv. kavos, 2 sv. kiaul. mėsos, 5 sv. kiaul. taukų, 2 sv. bekon., 2 sv. kond. pieno, 2 gb. tual. muilo.

No. 3 — $7.00
2 sv. Salami dešros, 2 sv. rūkyto bekono, 2 sv. kiaul. taukų, ½ sv. arbatžolių, 4 oz. kavos ekstrakto, 1 sv. bičių medaus.

Nr. 4 — $6.00
5 sv. kiaul. taukų, 2 sv. rūkyto bekono, 1 kvorta valg. aliejaus.

Nr. 5 — $5.00
10 sv. kiaul. taukų.

Nr. 6 — $6.40
5 sv. kavos, 4 sv. taukų.

Sea-Gull Shipping Co. - Vedėjas M. Anuska
560 GRAND STREET, BROOKLYN, N. Y.

WINIFRED'S
MOTERIŠKŲ DRABUŽIŲ KRAUTUVĖ
W. Jankauskienė, sav.
3409 Walnut St., Phila, Pa.
EVergreen 2-3961

90-JI SUKAKTIS
1860 — 1950
Vėliausias dividendas yra 2% į metus, kredituojamas bertaininiai.
Nuošimtis apskaičiuojamas nuo pirmos dienos kiekvieno mėnesio, pradedant nuo $25 iki $7500.
Sutaupos įdėtos prieš sausio 10, balandžio 5, liepos 10 ir spalio 5 nešа nuošimtį nuo paliekamos iki paskutinės metų ketvirčio dienos.
THE Kings County SAVINGS BANK
135 Broadway, prie Bedford Avenue
Brooklyn, N. Y.
Member Federal Deposit Insurance Corporation
Įsteig. ta 1860

VAIZDAI BEI ĮVYKIAI PRAEITIES IR DABARTIES PAVEIKSLUOSE

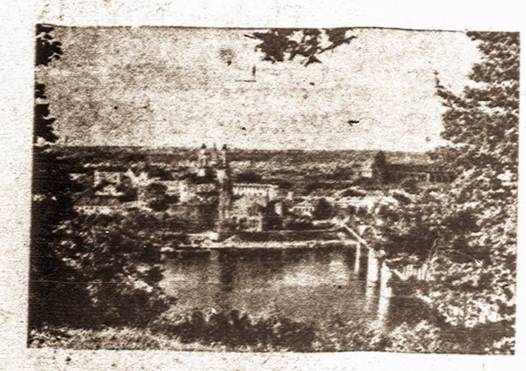

Ryšium su Vasario 16 sukaktimi, malonu pažvelgti į kai kuriuos nepriklausomos Lietuvos vaizdus, simbolizuojančius, gal būt, vieną laimingiausių mūsų tėvų krašto istorijos laikotarpių. Be Lietuvos kariuomenės parado ir Kauno vaizdų (kairėje), viduryje matomos iškilmės prie Nežinomojo Kareivio Kapo Kaune. Šias iškilmes Lietuvos okupantai panaikino, bet Laisvės Dvasia, išreiškiama paveiksle (dešiniajame puslapio kampe) tebėra gyva ir ji bus gyva tol, kol mūsų tėvų kraštas neatgaus nepriklausomybės, kaip tai yra skelbiama Keturių Laisvių ir Atlanto Čarterio principuose.

Šis paveikslas, trauktas Dayton, Ohio, laimėjo pirmą premiją. Pasaka, kad paukščiai "mažai" valgo, kaip šis paveikslasrodo, neatitinka tikrenybei. Beje, paveikslas trauktas 25 pėdų atstume, kad motinagalėtų netrukdomai penėti du savo mažučius, kurie, matyt, yra alkani.

Roberto Rossellini kalbasi su italų vienuoliais pranciškonais, kurie jam padeda ruošti filmą "Šventas Pranciškus iš Asyžiaus." Tai įvyko po to, kai artistė Ingrid Bergman pagimdė jam sūnų.

JAV karinių štabų viršininkai lankėsi Japonijos sostinėje ir turėjo eilę posėdžių, kuriuose dalyvavo ir gen. Douglas MacArthur. Iš kairės į dešinę: gen. Omar Bradley, jungtinio štabo viršininkas, gen. Douglas MacArthur, lt. gen. Hoyt Vandenberg, oro pajėgų štabo viršininkas, admirolas Forrest Sherman, laivyno štabo viršininkas ir gen. J. Lawton Collins, armijos štabo viršininkas. Beje, jie paskelbė, kad Amerika privalo turėti nuolatines karo bazes Japonijoje.

Churchillo oponentas Seymour Hills, Darbo partijos kandidatas, kuris tikisi būti išrinktas į Anglijos parlamentą vasario 29 d.

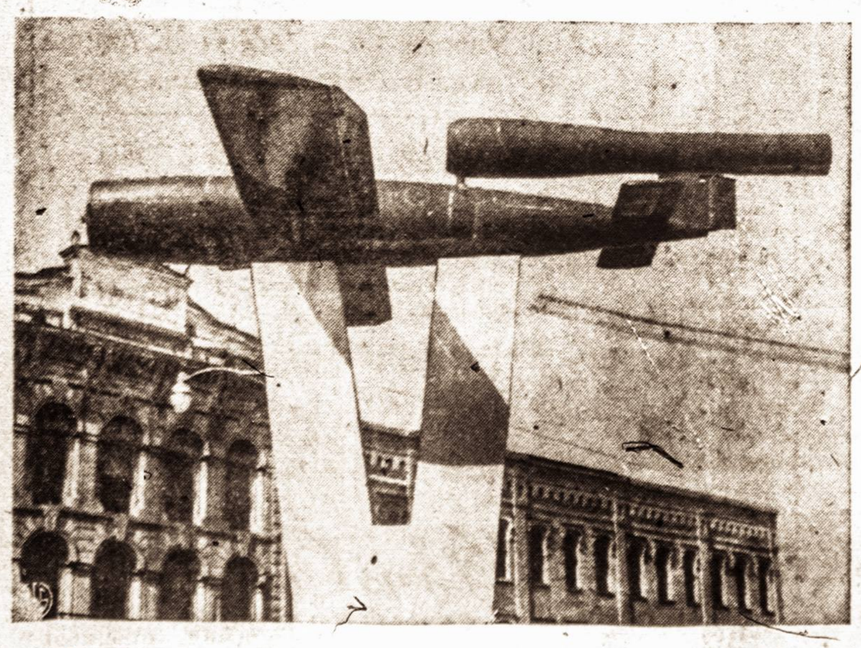

Vienos Indianos valstybės apskrities pareigūnai pastatė gana originalų paminklą: jie iškėlė vieną V-1 bombų, kuriomis naciai bombarduodavo Londoną ir kitus Anglijos miestus. Bomba, iškelta ant V pedestalo, padaryto iš surinktų vokiečių artilerijos šovinių. Dešinėje: helikopterių norima išgelbėti žmogų, apsemtą potvynio.

Kairėje: prancūzų mokslininkas Rogers des Allees, paskelbęs ilgo amžiaus teoriją, pagal kurią žmogus privalo gyventi ilgiau, negu 100 m.

■ ■ ■

SPORTAS IR LIETUVIAI

Rašo KĘSTUTIS ČERKELIŪNAS

Vienas žymiųjų mūsų krepšininkų, Jonas Gružauskas, Australijoj baigė darbo prievolę ir įsikūrė Sydney. Per 5 savaičių atostogas jis pavažinėjo po kraštą ir buvo Melbourne, kur susitiko su veteranu krepšininku L. Baltrūnu. Pastarasis turi lietuvių komandą, kuri kruta australų tarpe. Buvo į ją kviečiamas ir Gružauskas, bet jis pasirinko Sydney. Pradėjus savaiminga gyvenimą, kaip technikas, jis tikisi dar pasireikšti krepšinyje arba beisbole. Į Britų olimpinius žaidimus Naujojoj Zelandijoj šiemet, kaip krepšininkas, neturėjo progos įtilpti, nes per vėlai grįžo iš darbo prievolės, bet tikisi atsigriebti vėliau. Šiemet Australijos rinktinėj reiškiasi kitas lietuvis V. Šutas.

***

Prie Lietuvių Atletų Klubo, A. Vakselio iniciatyva, jau suorganizavo šachmatininkai. Vasario 3 d. klubo patalpose įvyko jų pasitarimas. Nutarta pradėti turnyrą, į kurį užsirašė 13 šachmatininkų. Turnyro atidarymas vasario 11 d. (šeštadienį) 8 val. vak klubo patalpose. Atidaryman kviečiami visi užsiregistravę, kurie tuoj pat galės pradėti žaidimus. Iki šiol nespėję užsiregistruoti, kviečiami atvykti prieš 8 val. ir užsirašyti. Pradžiai klubas nupirko šešis šachmatų komplektus, kuriais galės naudotis turnyro dalyviai. Laimėjusiems pirmąsias tris vietas paskirtos dovanos.

13 šachmatų mėgėjų yra gražī pradžia ir tikimasi, kad iki turnyro pradžios jų pagausės. Pageidautina, kad užsirašytų daugiau ir jaunųjų. Po turnyro bus įmanoma sudaryti komandą, kuri galėtų pasireikšti plačiau.

***

Sausio 28 d. LAK krepšininkai pirmenybių rungtynėse nugalėjo ispanų Grace 76 — 34. Taškai: Mikulskis (22), Alg. Ošlapas (13), Birutis (12), Narbutas (11), Bagdonas (8), Andrulis (5), Bužinskas (4), Čerkeliūnas (1). Vasario 4 d. laimėta prieš Irving Square 67—25. Taškai: Birutis (22), Mikulskis (15), Narbutas (13), Lauraitis (8), Andrulis (8), Bagdonas (1).

Vasario 11 d. pirmenybių rungtynės įvyks 9,45 val. Priešininkas — Spanish Presbyterians.

Vasario 18 d. LAK pirmoji komanda skrenda į Toronto, kur tą pati vakarą žais prieš Toronto lietuvius. Ši išvyka pažymėtina, nes bent pokariniais metais Lietuvių Atletų Klubo krepšininkai yra pirmieji lietuviai sportininkai, kurie savo kelionę į užsienį atliks lėktuvu.

***

Mūsų žiniomis, šiuo metu JAV yra keturios lietuvių krepšinio komandos, kur daugiausia žaidžia atvykę iš Europos krepšininkai. Pajėgiausia būtų Brooklyno Lietuvių Atletų Klubo komanda, kur pavyko sutraukti visą eilę rinktinių pajėgų. Chicagoj yra dvi komandos — Chicagos Grandis ir Cicero. Jos dalyvauja vietos pirmenybėse ir Grandis lentelėj neblogai laikosi. Detroite vieną mokyklą atstovauja lietuviai ir jie yra pasiekę keletą pergalių prieš kitus mokyklinius vienetus. Visų šių vienetų pastangos yra teigiamai vertintinos ir džiugu, kad komandų gausėja.

***

Sportinė informacija lietuvių spaudoje kartais gerokai šlubuoja. Sausio 27 d. Naujienose (Nr. 22) John Jakubs (Jakubauskas) rašo apie praeitų metų pasižymėjusius lietuvių atletus. Informacija apie lietuvių kilmės sportininkus, kurie pasireiškė JAV sporto gyvenime yra labai naudinga, bet nesmagu, kad į ją įvelta primityvių klaidų. Rašinio autorius, atrodo, JAV lietuvis, kuriam vietos sporto gyvenimas turėtų būti tikrai gerai žinomas, užsimindamas apie Ed. Waitkų, mini, kad jis yra Chicago Cubs komandos beisbolininkas. Toliau rašoma, kad po šūvio Chicagos viešbuty, Cubs komandos savininkas pranešė spaudai, kad "be Waitkaus jo komanda nesitikinti laimėti beisbolo pirmenybių"... Kiekvienas penkerių metų amerikietis berniukas puikiai žino, kad Waitkus 1949 m. žaidė už Philadelphia klubą (National League) ir, be to, naiviai skamba būtas ar nebūtas Chicagos Cubs savininko pareiškimas, kad jo komanda be Waitkaus nesitikinti laimėti pirmenybių. Ir tais metais, kai Cubs eilėse buvo Waitkus, toks pareiškimas, ypatingai sezono vidury, o Waitkus ir buvo peršautas tada, kai komandos jau buvo pakankamai išryškinusios savo vietas lentelėj, yra neįmanomas, nes Cubs paprastai užimdavo paskutinę vietą su Waitkum ar be jo.

Perskaičius tokias ar panašaus sukirpimo žinias, kartais pradedi galvoti, ar laikraščiai nepasidarys balaganu, kur gali ką nori rašyti ir skaitytojai viską prims už gryną pinigą...

***

Praeitą šeštadienį Lietuvių Atletų Klubo patalpas buvo užvaldę šachmatininkai, kurie po oficialaus turnyro atidarymo, pradėjo pirmojo rato dvikoves. Iš viso turnyre dalyvauja 16 mėgėjų, ir turnyras užsitęs apie 3 mėnesius. Žaidžiama kiekvieną šeštadienį nuo 8 val. vakaro klubo patalpose. Džiugu, kad ir Brooklyno šachmatininkai sukruto ir pradėjo veiklą.

***

Vasario 11 d. Lietuvių Atletų Klubo krepšininkai eilinėse pirmenybių rungtynėse nugalėjo Spanish Presbyterians 75—36. Tai buvo paskutinės rungtynės prieš vykstant į Toronto. Į Kanadą mūsiškiai skrenda šeštadienį ir tą pat vakarą numatytos pirmosios draugiškos rungtynės Lietuvių Atletų Klubas — Toronto Vytis. Vyties komandoje sutinkame Mackevičių ir Duliūną, kurie Vokietijoj žaidė Kempteno Šarūno reprezentaciniame vienete. Lietuvių Atletų Klubą atstovaus: Alf. Andrulis, Bagdonas, Birutis, Bužinskas, Lauraitis, Mikulskis, Narbutas, Ošlapas. Be to, vyksta vadovas Čerkeliūnas ir palydovas M. Petrikas. Komandos treneris Art. Andrulis į Toronto neskris, nes krepšinio reikalais vyksta į Connecticut valstybę.

Tik savaitė liko iki didžiojo sujudimo Klasčiaus salėje, kur vasario 26 d. bus dvigubos krepšinio rungtynės. Priešžaismy pasirodys Apreiškimo parapijos Vyčiai ir LAK antroji komandos, o vėliau žais Lietuvių Atletų Klubas prieš E. P. Mitchell Co. Pastaroji komanda atstovaus siuvėjus ir bus sudaryta iš stiprių pajėgų. E. P. Mitchell žaidikų ieško ne tik New Yorke, bet ir apylinkinėse valstybėse. Į vienetą bus įtraukta keletas amerikiečių lietuvių, bet bus ir kitų tautybių žaidikų. Spėjama, kad ir LAK komandoje bus papildymų. Viską tai rodo, kad dvikovė bus gero lygio, ir krepšinio mėgėjai neturėtų praleisti dėkingos progos pamatyti vertingas rungtynes. Šio parengimo organizatorius — biznierius P. Lisauskas.

Žymioji kino artistė švedė Ingrida Bergman ir italų filmų režisierius Roberto Rossellini Stromboli saloje. Romoje gimus jų kūdikiui, spauda plačiai rašo apie jų meilę.

Rūpinasi tremtiniais

NEWARK, N. J. Vasario 5 d. Šv. Trejybės parapijos salėje įvyko Lietuvių Tremtinių Draugijos susirinkimas.

Susirinkusieji, pergyvenę vargų kryžiaus kelius tremtyje, ir suprasdami likusiųjų Vokietijoje sunkią padėtį, suaukojo $47 ir paskyrė $25 Naujų Metų pelno BALF'ui, apmokėti lietuvių kelionę nuo uosto iki gyvenamosios vietos.

Išreikšta pasipiktinimas šventais vardais pasivadinusioms organizacijoms, kurios padeda komunistams, išnuomodamos jų parengimams sales ir pačios tuose parengimuose lankydamosios. Dvasininkai ir tikintieji neturėtų jų tokio elgesio toleruoti, priešingai, jie privalo pasistengti nuplėšti kaukes asmenims, kurių organizacijos dirba Lietuvai pragaištingą darbą.

Naują Liet. Tremt. D-jos valdybą sudaro: pirm. V. Jakubaitis, vicepirm. V. Butvydas, sekr. K. Barzdukas, ižd. J. Kungys ir narys — Pr. Jakubaitis.

V.P.

PADĖKA

Mielam giminaičiui Vaitiekui Jakubauskui už suradimą kambarių, supirkimą baldų, už visokeriopą ir dabar tebeteikiamą pagalbą gerbiamiems V.O.F.Degučiams, sudariusiems galimybę mūsų šeimai apsigyventi draugė, suteikusiems mums laikinį butą ir maistą be jokio atlyginimo, ponioms Grigutienei ir Karlonienei už padovanotus drabužius, ir visiems kitiems, mums padėjusiems, širdingai dėkojame.

Jūsų duosnumas palengvino žingsnius.

New Britain, Conn.

V.Jakubauskas

55-tas 55-tas

METINIS BALIUS

Rengiamas

Šv. Jurgio Draugystės

Įvyks

ŠEŠTADIENĮ, VASARIO (FEB.) 18 d., 1950

Grand Paradise Salėje

318 Grand Street, Brooklyn, N. Y.

(Kampas Havemeyer St.)

PRADŽIA 7:30 VAL. VAKARE

BILIETAS (su taksais) 75c

A. PAVIDIS ORKESTRAS.

Gros lietuviškus ir amerikietiškus šokius.

Visus širdingai kviečiame dalyvauti šiame baliuje, kuris bus didžiausias visoje apylinkėje. Čia turėsite malonių susitikimų su savo pažįstamais ir pasivaišinsite skaniais užkandžiais ir gėrimais.

Kviečia, RENGĖJAI.

BROOKLYNO LIETUVIAI GYDYTOJAI

DR. JOHN WALUK
161 No. 6-th Street
VALANDOS:
8 — 10 ryte
1—2 popiet
6—8 vakare
Tel. Evergreen 8-9229

DR. BLADAS K. VENCIUS
(DANTŲ GYDYTOJAS)
499 Grand Street
VALANDOS:
9 — 12 ryte
2 — 9 vakare
Penktadieniais uždaryta
Tel. ofiso STagg 2-0706
Namų —Jamaica 6-3834

DR. A. PETRIKA
(DANTŲ GYDYTOJAS)
221 So. 4-th Street
VALANDOS:
9—12 ryte
1—8 vakare
Penktadieniais uždaryta
Tel. EVergreen 7-6868

Naujausios mados vyriški ir moteriški drabužiai siuvami pagal užsakymus.
Kreipkitės nuo 5 iki 8 val. vakarais.
Kainos žemesnės, negu kitur.
DARBAS PIRMOS RŪŠIES
ANTANAS VIŠNIAUSKAS
168 Roebling St., Brooklyn 11, N. Y.
Tel. EVergreen 4-4261.

V. A. BUDRAITIS
APDRAUDOS AGENTAS
Sąžiningas patarnavimas
8552 102 Street Richmond Hill, N. Y
VIrginia 9-6773

DeKALB TAVERN
VYNAS, LIKERIAI, ALUS
A. SINUS, sav.
352 Onderdonk Avenue
Brooklyn, N. Y.

McCONNELL'S
Bar and Grill
Čia susirenka apylinkės lietuviai
115-22 LIBERTY AVENUE,
Richmond Hill 19, N. Y.

SOL WAGNER
Baras ir Restoranas
Geri gėrimai ir užkandžiai
301 BEDFORD AVENUE
Brooklyn, N. Y.
EVergreen 4-8261

BROADWAY FOOD SHOPPE
Kafateria ir restoranas
FRANK SROLA, sav.
Gamina ir pristato maistą vestuvėms ir kitokioms pramogoms
139 BRAODWAY,
Brooklyn, N. Y.
Tel. EV. 4-9050

BEDFORD DINER
BAR and GRILL
396-398 Bedford Avenue
Brooklyn, N. Y.

HAPPY DAYS
RESTAURANT & BAR
Nemokamai galite gauti svetainę pramogoms: vestuvėms, krikštynoms, gimtadieniams, pagerbimo vakarienėms ir kitokioms iškilmėms bei puotoms.
426 So. 5th St. Brooklyn, N. Y.

REPUBLIC WINE & LIQUOR STORE
DIDELIS PASIRINKIMAS VYNO IR LIKERIO
X. Strumskis, sav.
322 UNION AVENUE
Brooklyn, N. Y.
Tel. EVergreen 7-2089

DAvenport 6-0259
RALPH KRUCH
FOTOGRAFAS
65-23 Grand Avenue
Maspeth, N. Y.

Telefonas: EVergreen 7-7411
KLEEN KOL COAL CO.
LISAUSKO ANGLIŲ KOMPANIJA
Anglys, Coke ir Aliejus
496 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y.
Gyvenamoji vieta:
53-82 72nd Pl. Tel.: HA 6-8406 Maspeth, N. Y.
Telefonuoti po 5 val. vakarais

SCHOLES BAKING, Inc.
LIETUVIŠKA DUONA — GERIAUSIA DUONA

V. LUKAS, vedėjas
Mes kepame visokias duonas ir pyragus vestuvėms, krikštynoms, gimtadieniams ir kitokioms iškilmėms. Visus užsakymus mes išplidome kuogeriausiai.
532 Grand St., Brooklyn, N. Y.
Tel. EVergreen 4-8802

GRANFORD RADIO STORE
(Buvusiame Vienybės ofise)
J. Yuskowski, Sav.
MES TAISOM RADIJO IR TELEVIZIJOS APARATUS.
DUODAMOS DOVANOS TIEMS, KURIE PAS MUS PERKA RADIJO ARBA TELEVIZIJOS PRIIMTUVUS
193 GRAND STREET BROOKLYN, 11, N. Y.
EVergreen 7-5703

KINGSLAND INN
Al. J. Grunskis, Sav.
Įvairūs svaiginamieji gėrimai.
Šviežias maistas pietums ir kitokiems užkandžiams.
Salė susirinkimams ir šiaip pobūviams
Televizija.
148 Kingsland Ave. Brooklyn 22, N. Y.
Tel. EVergreen 4-8918.

J. M. BUYAUSKAS
Laidotuvių Direktorius

Naujai pastatytame name moderniškai įrengta koplyčia.
Patarnauja ir kitiems New Jersey miestams.
24 Davis Ave. Kearny, N. J.
Tel.: Kearny 2-2588

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS GARŠVA
231 Bedford Avenue, Brooklyn, N. Y
KOPLYČIA LAIDOTUVĖMS
Telefonas, EVergreen 8-9770

STEPHEN AROMISKIS
(ARMAKAUSKAS)
123 Metropolitan Avenue, Brooklyn, N. Y
Tel. EVergreen 7-4335 Koplyčia Laidotuvėms

Estate of A. J. VALANTIEJUS
V. R. VALANTIEJUS, Mgr.
GENERAL INSURANCE AGENT
54-41 — 72nd Street, Maspeth, L. I., N. Y
Notary Public. Tel., NEwton 9-4464

F. W. SHALINS
(ŠALINSKAS)
LAISNIUOTAS GRABORIUS
84-02 Jamaica Avenue, Woodhaven, N. Y.
Tel. VIrginia 7-4499 Koplyčia Laidotuvėms

ROGERS FUNERAL HOME
P. RADZEVIČIUS, Direktorius
Telefonas, STagg 2-4409
110 Metropolitan Avenue, Brooklyn, N. Y.
KOPLYČIA LAIDOTUVĖMS NOTARY PUBLIC

Visi šie laidotuvių direktoriai išnuomoja automobilius įvairiems reikalams

MERIDEN MONUMENTAL WORKS
STATOME PAMINKLUS KAPINĖSE
JOHN McGINNIS, Sav.
65-39 Grand Avenue, Maspeth, N. Y.
Prie M. Olivet Kapinių
arba
Fresh Meadow Rd. ir N. Hempstead Turnpike
Flushing, N. Y.
Prie St. Mary's Kapinių
Telefonai DAvenport 6-0750 Flushing 7-9248

MATHEW P. BALLAS FUNERAL HOME

MATHEW P. BALLAS, Direktorius
ALB. BALTRŪNAS-BALTON, Reikalų Vedėjas
Visada suteikiamas sąžiningas patarnavimas.
660 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y.
Tel. STagg 2-5043

New Yorkas ir Apylinkė

Pas mus

Kazimiera Garšvienė, žinomo laidotuvių direktoriaus ir United Industrial Banko viceprezidento žmona, išvyko porai savaičių į Floridą ir ta proga lankysis pas savo draugus, jų tarpe Spurgus, Bubnius ir kt.

A. M. Kaliliškis, labai skaitomas mūsų novelininkas, rudeniop atvykęs iš Europos Brooklynan, nepajėgęs čia darbo susirasti, išvyko į Chicagą: 6925 So. Talman Ave., Chicago 29, Ill.

Kun. P. Jonaitis, neseniai atplaukęs, viešis Amsterdame, N. Y., pas kun. K. Balčį, gal gaus progos šioje vyskupijoje pasilikti. Kadangi lietuvių kunigų čia jau netrūksta, gali jam tekti dirbti svetimtaučių tarpe.

Vladas Būtėnas, mūsų bendradarbis Great Neck, N. Y., po Naujų Metų persirgo plaučių uždegimą, o dabar vėl įsitraukęs į pragyvenimo ir organizacinį darbus ir pradėjo rašyti jumoristinius ir sarkastinius eilėraščius.

Kun. K. Balčys "Aidų" žurnalo išsirašymo reikalu Amsterdame, N. Y., paaiškino iš sakyklos, ir tuoj atsirado 15 prenumeratorių.

Francis Stanko - Stankūnas vasario 21 d. dainuos Raimondo partiją G. Donizetti operos "Lucia di Lammermoor" spektaklyje, kurį ruošia italų katalikai Orenge, N. J.

Eugenijus Jankus, Vienybės skaitytojas, "The Logan Inn' savininkų Marijos ir Petro Jankų sūnus, išvyko visam mėnesiui atostogų į Miami, Floridą.

Juozas Stankūnas, Vienybės skaitytojas iš Brooklyno, atostogauja Miami Beach, Floridoje.

Jonas Kumpikas - Kumpikevičius, buvęs Lietuvos aviacijos kapitonas, įsikūręs Brooklyne, atidarė įvairių motorų ir mašinų taisymo dirbtuvę, 105 Grand St., Brooklyne, BALF'o sandėlio patalpose.

Malvina Klivickienė, Vokietijoje uoliai dalyvavusi M. K. Čiurlionio ansamblyje, šiomis dienomis įstojo į Operetės chorą.

Prof. K. V. Banaitis, Operetės choro vedėjas praneša, kad chorui dar reikalinga pirmųjų tenorų. Mėgstantieji dainą, kviečiami į choro eiles.

NUSISUKO NUO BIMBININKŲ

NEWARK, N. J. Jau kelios šeimos po to, kai neseniai DP — tremtiniai Newarke, N. J. papiktetavo bimbininkų koncertą, nuo jų atšoko.

Šeimos atsimetė, sakydamos: "Mes manėm, kad čia nebolševikai. Bet, mat, šėtonai, kaip gražiai moka avies kailiu dangstytis. Su bolševikais ir mes patys kovojame, kam jie Lietuvą pardavė ir mūsų žmones žudo." Bimbininkų lizdai Amerikoje vistiek iširs. J. N.

Naujos lietuviškos šeimos

Vasario 4 d. 4 val. pp. šv. Jurgio par. bažnyčioje, 207 York St., Brooklyne, susituokė Albertas Žvirblis su Birute Pivoriūnaite. Iškilmių metu "Ave Maria" giedojo Adelė Kižienė. Žmonių bažnyčioje buvo daug.

Gražus vestuvių pokylis įvyko tos pačios parapijos salėje, kur dalyvavo apie 200 jaunųjų draugų, svečių bei giminių. Nuotaka yra plačiai žinomo vietos veikėjo Vlado Pivoriūno duktė, veikli Operetės Choro narė.

***

Vasario 5 d. šv. Katherinos bažnyčioje, St. Albans, N. Y., susituokė Vladas Mackevičius su Konstancija Šleižiūte. Vestuvių puota buvo suruošta Lenkų Tautinėje salėje, Jamaica, N. Y., dalyvaujant apie 150 žmonių. Jaunieji Mackevičiai apsigyvena St. Albans.

V. AUGUSTINAS RUOŠIASI MENO PARODAI

Vasario 16 minėjimo proga skelbtoji Vytauto Augustino Lietuvos vaizdų ir foto meno paroda Brooklyno Apreiškimo parapijos salėje atidaroma vasario 25 d.

Paroda vyks dvi dienas: vasario 25 d. nuo 12 iki 5 val. pp. ir vasario 26 d. nuo 10 iki 9 val. vakaro.

Vyt. Augustinas, sutvarkęs pačias nuotraukas, jau pradėjo ruoštis parodai, kuri bus suskirstyta įvairiais skyriais, vaizduojančiais paskiras Lietuvos gyvenimo sritis. Nuotraukų yra tiek gausu, kad lengvai galėtų jų pakakti dar tokioms keturioms, kaip Apreiškimo parapijos, salėms. Tat dėl vietos stokos Vyt. Augustinas parodys tik pačias būdingąsias. Kai kurios sritys, pvz., žemės ūkis, tautiniai šokiai, mokyklos ir kt. bus vaizduojamos karpytiniais montažais.

Vyt. Augustinas iš Lietuvos turi atsivežęs apie 4,000 foto negatyvų, vaizduojančių Lietuvos klestėjimą nepriklausomybės laikais ir jos prasidedančias nykimo dienas per abi okupacijas. Tai brangi dokumentinė medžiaga. Vyt. Augustinui vieninteliam lietuviui pavyko išsivežti iš tėvynės tiek daug jos vaizdų, tad jis čia bus brangus talkininkas ir lietuviškajai spaudai ir visiems tiems, kurie savo atmintyje nešiojamą tėvynės paveikslą norės sustiprinti dokumentinėmis nuotraukomis.

VYTAUTAS AUGUSTINAS

Koncertuos op. solistė Vincė Jonuškaitė ir Vl. Ivanauskas

VINCĖ JONUŠKAITĖ

Po eilės koncertų Kanadoje, kur Lietuvos operos solistė Vincė Jonuškaitė dainavo su op. solistu Vladu Ivanausku, netrukus ji padainuos ir New Yorko lietuviams.

Jos dainų koncertas įvyksta kovo 19 d. New Yorke, Washington Irving Auditorium (Irving Place). Kartu dalyvaus ir op. sol. Vl. Ivanauskas.

Koncertui ruošti yra sudarytas visuomenės veikėjų komitetas.

Kuriasi tremtiniai

MANHASSET, L. I. — Šalia didelės ir gan veiklios lietuvių kolonijos Great Neck'e, gretimame miestely — Manhasset, pastarnuoju metu vis daugiau ir daugiau įsikuria tremtinių, kurių čia prieš 9 mėn. nebuvo nė vieno. Šiuo metu jų jau priskaitoma net iki 15 asmenų. Vietos lietuvių čia gyvenančios kelios šeimos, kurios, gerai, tiek nutautėjusios, jog bendram lietuviškumo palaikymo darbe nedalyvauja, su naujai atvykusiais nebendrauja ir, atrodo, iš viso jiems nerūpi lietuvybė.

Visi čia gyvenantieji tremtiniai uoliai jungiasi į visuomeninį darbą, įstodami į Great Neck'o BALF'o skyrių, paremdami jį ir išnešdami jam daugiau gyvumo. Ta pačia proga reikia priminti ir tenka labai apgailestauti, kad Great Neck'o senieji ateiviai lietuviai, kurių čia esama keletą kartų daugiau, negu tremtinių ir, kurie ypač dėl savo geresnės materialinės padėties bei platesnių pažinčių galėtų daugiau prisidėti prie šios labdaringos organizacijos darbo, į šį BALF'o skyrių žiūri gan skeptiškai ir jame labai menku procentu tedalyvauja.

K.

BALF ŠIMTOJO SKYRIAUS VEIKLA

Sausio 27 d. BALF-o 100asis skyrius buvo sušaukęs savo metinį susirinkimą Brooklyne, 105 Grand St., kuriame pirmininkavo S. Čerienė-Mulks.

Susirinkimo metu pranešimą padarė BALF-o reikalų vedėjas P. Minkūnas, apibūdindamas reikalą išvystyti platesniu mastu mūsų likusiųjų Europoje tremtinių šelpimą. Jis išdėstė BALF'o Direktorių Tarybos nutarimus, reikalą vykdyti šelpimą centralizuotu būdu per BALF-ą, o taip pat eiti prie padidinimo BALF-o narių skaičiaus. Buvo pabrėžtas reikalas sukelti lėšų 600 lietuvių pergabenimui į Michigan Valstybės ūkius.

Skyriaus susirinkimas vienbalsiai pritarė Direktorių nustatytoms gairėms ir pasižadėjo padidinti skyriaus narių skaičių, pritraukiant kiekvienam nariui dar po penkius naujus narius.

Taip pat pasižadėta pasirūpinti, kad kitos draugijos, kurioms jie priklauso, skirtų 5% nuo rengiamų pramogų bendrai tremtinių šalpai.

Į naują valdybą išrinkta: pirm. S. Čerienė Mulks, vicepirm. V. Stašinskas, sekr. I. Radzevičiūtė, ižd. J. Černius, fin. sekr. P. Minkūnas, valdybos nariai: J. Jolkovska ir A. Vaišvila.

SOCIALISTŲ VAKARIENĖ

Vasario 4 d. Pil. Klubo salėje įvyko tradicinė Liet. Socialdemokratų Federacijos 19 kuopos vakarienė, į kurią atvyko svečių iš New Jersey valstybės ir kitur. Žmonių buvo pilna salė.

Programą vadovavo D. Mačėnas. Kalbėjo visa eilė svečių, kurių tarpe buvo ir ne socialistų, kaip dr. Vinikas, J. Ginkus ir kt.

Dramos aktorius, rašytojas A. Škėma, skaitė specialiai vakarienės programai paruoštą jumoristinį dalyką, kuris visiems patiko. Po vakarienės vyko šokiai.

Demokratų klubo pokylis Bronxe

Sausio 28 d. Bronxe įvyko pirmasis šių metų Bronxo lietuvių pokylis, kurį surengė Amerikos Lietuvių Demokratų Klubas. Šį pokylį rengė Klubo nariai: Pr. Markevičius, E. Melenienė, E. Dickson, T. Kalėdienė, M. Markevičienė ir kt.

Šis Bronxo lietuvių demokratų klubo pokylis, kaip ir visi jo pokyliai, sutraukė pilną svetainę svečių, kurių tarpe matėsi ir brooklyniečių, pvz., Simas Saukaitis su žmona ir kt. Pokylio metu kalbėjo Walter Shlaves ir Vienybės agentas J. Krunklys, kuris visus pakvietė atsilankyti metiniame Vienybės koncerte.

Pokylyje dalyvavo daug vienybiečių, iš kurių už prenumeratą užsimokėjo ir dar spaudos reikalams paaukojo E. Melenienė ir J. Andrijauskas. Naujai Vienybę išsirašė M. Sodeikienė.

Pokylis gerai pavyko ir svečiai gražiai ir nuotaikingai praleido laiką.

J. Krunklys

NAMŲ SAVININKAMS

Didžiojo New Yorko apylinkės lietuvių namų savininkų labai svarbus susirinkimas įvyks penktadienį, vasario 17 d. 8 val. vakare, Leader Observer svetainėje, 80-30 Jamaica Avenue, Woodhaven, N. Y. (IRT Jamaica linija — Forest Parkway stotis).

Susirinkimą šaukia ir visus namų savininkus kviečia dalyvauti Brooklyn and Queens Home Owners, Inc.

PAGERBĖ INŽINIERIŲ J. BALTŲ

Vasario 2 d. Consolidated Edison Co. iškilmingai pagerbė inž. Joną Baltų, sąžiningai tarnavusį šiai bendrovei 25 metus. Šia proga bendrovės vadovybė suruošė vaišes, kurių metu jo draugai inžinieriai padovanojo jam auksinę plunksną ir pieštuką.

Edison Bendrovė, įvertindama inž. J. Baltaus darbą, įteikė jam aukso medalį ir gražiai atspausdintą diplomą, kurį pasirašė šios bendrovės prezidentas H. K. Searing. Vaišių metu inž. J. Baltų sveikino jo draugai ir pažįstami telegramomis ir telefonu iš įvairių vietų. Gražų prisiminimo lapą su pinigine dovana įteikė Quaker Contry Club of The Consolidated Edison Co.

Vaišių vadovas, vienas šios bendrovės aukštųjų pareigūnų, susirinkusiems apie 150 inžinierių ir kitiems pareigūnams, apibūdindamas inž. J. Baltaus veiklą bendrovėje, iškėlė jo lietuviškumą ir nenuilstamą veiklą Amerikos lietuvių tarpe.

Inž. J. Baltus į Ameriką atvyko prieš 38 metus. Sunkiai dirbdamas ir mokydamasis, įsigijo profesiją ir pasiekė gražią padėtį savo darbe ir visuomeniniame gyvenime.

J. Svyrūnas

Minėjimas ir vakarienė

Lietuvos Nepriklausomybės 32 metų sukaktuvių minėjimo išvakarėse vasario 18 d., šeštadienį, 8 val. vak. vietos Tautininkų Klubas savo patalpose, 337 Union Ave., Brooklyne, rengia gražų minėjimą.

Į šį paminėjimą tikimasi susilaukti daug vietos lietuvių. Prelegantais pakviesti teisininkas A. Gudas ir J. Sagys, kurių pirmasis atstovauja naujai atvykusiuosius, o J. Sagys — senus Amerikos lietuvius.

P. Juknys

LIETUVIŲ RADIJO PROGRAMA

JUOZAS GINKUS, VEDĖJAS

SEŠTADIENIAIS, NUO 2 IKI 3 VAL. PP.

IŠ WWRL, 5000 kcl.

495 GRAND STREET BROOKLYN 11, N. Y.

Telefonas: EVergreen 4-9293.

DALYVAUKIME VASARIO 16 MINĖJIME ŠĮ SEKMADIENĮ

Šį sekmadienį, vasario 19 d., New Yorko ir apylinkės lietuviai mini Vasario Šešioliktosios sukaktį. Minėjimą rengia ALTS New Yorko Lietuvių Tarybos Komitetas Webster Hall, New York (11 St. ir Third Ave. kampas).

Minėjimo pradžia 3,30 val. popiet. Kalbės sen. **Hard** iš **New Jersey, New Yorko miesto meras O'Dwyer, Liet. gen. konsulas J. Budrys** ir keturių, už Lietuvos nepriklausomybę kovojančių srovių atstovai: prel. J. BALKŪNAS, L. GARLIAUSKAITĖ, Dr. J. PAJAUJIS ir red. J. TYSLIAVA.

Meninę programą atliks: Lietuvos operos solistas IP. NAURAGIS ir dain. STASYS BARANAUSKAS, akomponuojant AL. MROZINSKUI.

Kiekvieno lietuvio patrioto pareiga dalyvauti šiame iškilmingame Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo 32 metų sukakties minėjime.

WILLIAM O'DWYER, New Yorko miesto meras, grįžo iš Floridos ir dalyvaus Vasario 16 minėjime, šį sekmadienį.

SLA 303 KUOPA NORI PAGYVINTI VEIKLĄ

SLA New Yorko 303 kuopa sudaryta iš buvusių tremtinių jaunimo. Jos organizatorius ir iniciatorius yra Povilas Dagys, šiuo metu gyvenąs jau Kalifornijoje. Ši jaunimo kuopa susikūrė 1948 m. pradžioje ir tuojau išvystė kultūrinę bei tautinę veiklą. Tąpat vasarą kuopa jau turėjo savo tautinių šokių grupę, kuriai vadovavo A. Čiurlytė. 1948 m. lapkričio 21 d. kuopa New Yorke surengė pirmą tremtinių meninį vakarą, kuris visoje lietuvių visuomenėje rado didžiausį pritarimą, nes labai gerai pavyko.

Vakaras davė per 500 dol. gryno pelno. 1949 m. vasario ir balandžio mėn. du kartus pasiųsti maisto siuntiniai 400 dol. vertės 42-iem džiova sergantiems ir silpnos sveikatos lietuviams studentams Vokietijos vakarinėse zonose.

Siuntiniai buvo skirstomi pagal Vokietijos Studentų Centrinės Atstovybės patiektus sąrašus, neatsižvelgiant į studentų politines pažiūras ar kitus motyvus. Šiuo metu kuopa turi 150 dol. indėlio banke.

Paskutiniu metu daug narių išvyko į kitus miestus, ar tai pas gimines arba darbo ieškodami, kiti, gavę stipendijas, studijuoti ir net į kariuomenę. Tokiu budu iš pradžių buvęs gausokas narių skaičius sumažėjo. Norint veiklą pagyvinti ir praplėsti, bus priimami nauji nariai. Jeigu anksčiau kuopa ribojosi vien tik tremties jaunimu, tai dabar į kuopą įstoti galės bet kokio amžiaus lietuviai, nežiūrint ar jie šiame krašte nuo seno gyvena ar ką tik atvyko.

Iš turimų lėšų kuopa nori įsigyti lietuviškų knygų, išleistų tremtyje ir išeivijoje, ir įrengti kuopos klubą — skaityklą.

Dabartinė 303-čios SLA kuopos valdyba numato artimiausius metu šaukti susirinkimą ir kviečia į jį visus New Yorko, Brooklyno ir apylinkės lietuvius, atsilankyti ir įsijungti į SLA eiles.

J. V.

ĮSIBROVĖ NETIKSLUMAS

Praeitą savaitę sporto skyriuj įsibrovė netikslumas, kai per klaidą buvo paskelbtas senasis tekstas apie atidedamą krepšininkų kelionę į Toronto.

Vasario 16 proga rengiama
VYTAUTO AUGUSTINO
Lietuvos vaizdų ir foto meno
PARODA

Bus išstatyta apie 250 didelio formato nuotraukų:

1. Rinktiniai krašto vaizdai ir miestai.
2. Senoji ir modernioji Lietuvos architektūra.
3. Kultūrinis gyvenimas ir istoriniai įvykiai.
4. Foto meno darbai, kurie buvo premijuoti įvairiose valstybėse Europoje ir Amerikoje.

Iškilmingas atidarymas Vasario (February) 25 d. 12 val. Apreiškimo parapijos salėje.

Paroda bus atidaryta:
Vasario (February) 25 d. nuo 12 iki 5 p. m.,
26 d. nuo 10 iki 9 p. m.
Įžanga 50 c.

BALTIC EMPLOYMENT

NATASH LEBEDEFF, License

Surandame darbus įvairiose darbo srityse. Reikalingos moterys mieste ir užmiestyje namų ruošos darbams.

Ši darbo įstaiga atidaryta nuo 10 val. ryto iki 4 val. p. p.

47 W. 63rd Street (arti Broadway) New York City

Tel. SC4-3965

LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS PASKELBIMO
SUKAKTIES 32 METŲ IŠKILMINGAS

MINĖJIMAS

įvyksta
SEKMADIENĮ, 1950 M. VASARIO (FEBRUARY) 19 D.
WEBSTER HALL, NEW YORKE
(11 ST. IR THIRD AVE. KAMPAS)

Pradžia 3:30 val. po pietų.
(Salė atdara 2:30 val. po pietų)

KALBĖS:

Senatorius Hard iš New Jersey, New Yorko miesto *meras O'Dwyer*, Lietuvos Generalinis Konsulas *Jonas Budrys* ir keturių, už Lietuvos nepriklausomybę kovojančių, srovių atstovai —

Prelatas Jonas Balkūnas, *Dr. Juozas Pajaujis*,
Leokadija Garliauskaitė, *Juozas Tysliava*.

Muzikos bei dainų programoje —

op. solistas Ipolitas Nauragis,
solistas St. Baranauskas, *pianistas Al. Mrozinskas*.

Po programos — šokiai, kuriems gros
Adomo Jezavito orkestras

Bilietų kainos: $2.00, $1.50 ir $1.25 šokiams.

NEW YORKO LIETUVIŲ TARYBOS KOMITETAS.